

Februari 2008

Parkplan Liljeholmen

www.stockholm.se

Planen antogs 2008-02-14

Beställare:

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Anna Ambjörn

Mats Jaxgård

Medverkande:

Exploateringskontoret Stockholms stad

Lena Wohlström

Ramböll Sverige AB

Eva Pestmalis - Uppdragsledare

Mari Eliasson

Anna Eklund

Anna Ahnström

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
DEL 1 - PLANOMRÅDETS PARKER OCH NATURMARK BESKRIVNING, VÄRDEN OCH TILLGÅNG	
Landskapsbild och bebyggelseutveckling	5
Planer och planerad bebyggelse	7
Karaktärer	10
Värden	12
Tillgångsanalys	14
Tillgänglighet	26
DEL 2 - PROJEKT OCH UTVECKLING	
Inledning	27
Prioritering	28
Sammanställning av åtgärder	28
Skötsel och underhåll	31
DEL 3 - PARK FÖR PARK	
Gröndal	34
Liljeholmen	46
Aspudden	60
Midsommarkransen	73
Västberga	81
Referensmaterial	87

Sammanfattning

Parkplan Liljeholmen har tagits fram som en fortsättning på arbetet med Stockholms Parkprogram. Parkplanen omfattar de av staden ägda allmänna park- och grönområdena samt torgytor i stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen, Aspudden, Midsommarkransen och Västberga. Parkplanen innehåller en beskrivning av parkernas historia, karaktärer, värden och andra viktiga förutsättningar. Parkplanen visar också på behovet av upprustning, förnyelse, nyanläggning, skötsel och underhåll av park- och naturmarkerna. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar inte för torg- och gatumark men trots det har torgytor och i vissa fall även gatumark tagits med i planen för att visa på behovet av åtgärder. Parkplanen siktar fram emot 2020.

Parker och naturmark

Inom Parkplan Liljeholmen dominerar naturmarken i form av hållmarker och skogsklädda branter. Det största sammanhängande grönområdet är sjön Trekanten med omgivande strandpark tillsammans med Vintervikens dalgång och Mörtviksparken. Mälarens stränder i Gröndal, Liljeholmen och Aspudden är viktiga rekreations- och parkstråk. Dessutom finns ett antal anlagda parker i dalgångarna.

Pågående stadsförnyelseprojekt påverkar befintlig parkmark och ökar behovet av nya parker. Nyproduktion av större bostadsområden pågår bl a i Årstadal, vid Telefonplan och i kvarteret Plomben i Aspudden.

Karaktärer och värden

Park- och naturmarken har delats in efter storlek och huvudkaraktärer enligt Stockholms parkprogram. Parker och naturmarken har olika värden och förutsättningar. Värdena kan vara kulturhistoriska, estetiska, sociala och ekologiska. I Parkplan Liljeholmen finns Stadsdelsparker (5-50 ha), Kvartersparker (0,5-5 ha) och Friytor i bebyggelse (mindre än 0,5 ha) representerade.

Tillgångsanalys

Inom området för Parkplan Liljeholmen är tillgången på park- och naturmark ganska god, men det är stora variationer mellan stadsdelarna. Större natur- och friluftsområden saknas helt. Närmaste område är Årstaskogen. De sammanhängande naturmarkerna ger ganska goda möjligheter att uppleva skogskänsla. Den kuperade terrängen ger goda möjligheterna till utsikt över omgivningen.

Tillgången på stadsdels- och kvartersparker är god men ojämnt fördelad. Innehållet i parkerna, värdetätheten, skulle generellt sett behöva öka. Brister finns framförallt i anslutning till nya bostadsområden.

Tillgången på lekplatser är ganska god men ojämnt fördelad. Lekplatserna är förhållandevis lika till innehåll och innehållet är helt anpassat till barn. Riktade aktiviteter för ungdomar är få. Tillgången på bollplaner är god, förutom i Liljeholmen / Årstadal. Det finns större aktivitetsfält för evenemang, fri lek, brännboll och picknick i varje stadsdel.

Närheten till Mälarens stränder och sjön Trekanten är en mycket stor tillgång. Stränderna är förhållandevis lättillgängliga. En brist är att det inte finns något sammanhängande promenadstråk utefter vattnet. Tillgången till bad är dålig. Anlagt bad finns endast i sjön Trekanten. I Sannadalsparken, Aspuddsparken, Enbacken och Svandammsparken finns plaskdammar som hålls vattenfyllda sommartid. Dessa har ett mycket stort värde för småbarnsgrupper.

Vinteraktiviteter som pulkaåkning och skridskoåkning finns möjlighet till vid sjön Trekanten, i Sannadalsparken och vid Gröndals bollplan.

Tillgängligheten till park- och naturmarkerna varierar. Det finns många promenadstråk som ger goda möjligheter att röra sig inom och genom parkområdena. Dalstråken är lättframkomliga men en stor del av de gröna områdena utgörs av kuperad naturmark. Dessa områden har dålig tillgänglighet för rörelsehindrade och personer med barnvagn och cykel.

Sammanfattande åtgärdsförslag

- Mälarstranden är viktig för rekreation i hela stadsdelområdet. Längs Mälaren föreslås därför att på sikt bygga ett sammanhängande gångstråk på bryggor längs vattnet.
- Tillgängligheten behöver överlag förbättras i i parker och naturområden.
- Lekplatser behöver kompletteras och nyanläggas intill stadsförnyelseområden.

• Aktiviteterna i parkerna vänder sig oftast främst till yngre barn. Aspuddsparken, Sannadalsparken samt Gröndalshamnen föreslås kompletteras med trevliga sittplatser och aktiviteter för fler åldrar. I naturmarksområdena föreslås viss komplettering med picknickplatser. Aktiviteter för äldre barn och ungdomar föreslås tillskapas i Sannadalsparken och i viss mån i Vinterviksparken.

• Buller är ett stort problem i de parker som ligger närmast E4/E20 och Essingeleden. En viktig förbättring i dessa parker är bullerdämpande åtgärder.

• Ett ekologiskt värde som bör uppmärksammas är den goda tillgången på ek inom Parkplan Liljeholmen. Stora delar av Parkplan Liljeholmen ligger inom ett av stadens kärnområden för värden knutna till ek. I flera av naturmarksområdena, exempelvis Mörtviksparken / Vinterviken och branten söder om Hägerstensvägen, behöver ekmiljöerna restaureras.

• En stor del av åtgärdsförslagen handlar om punktinsatser som kan ha stor betydelse; komplettering med fler sittplatser, upprustning av trappor, räcken och gångvägar, byte av armaturer, skyltning och ökad slyrensning.

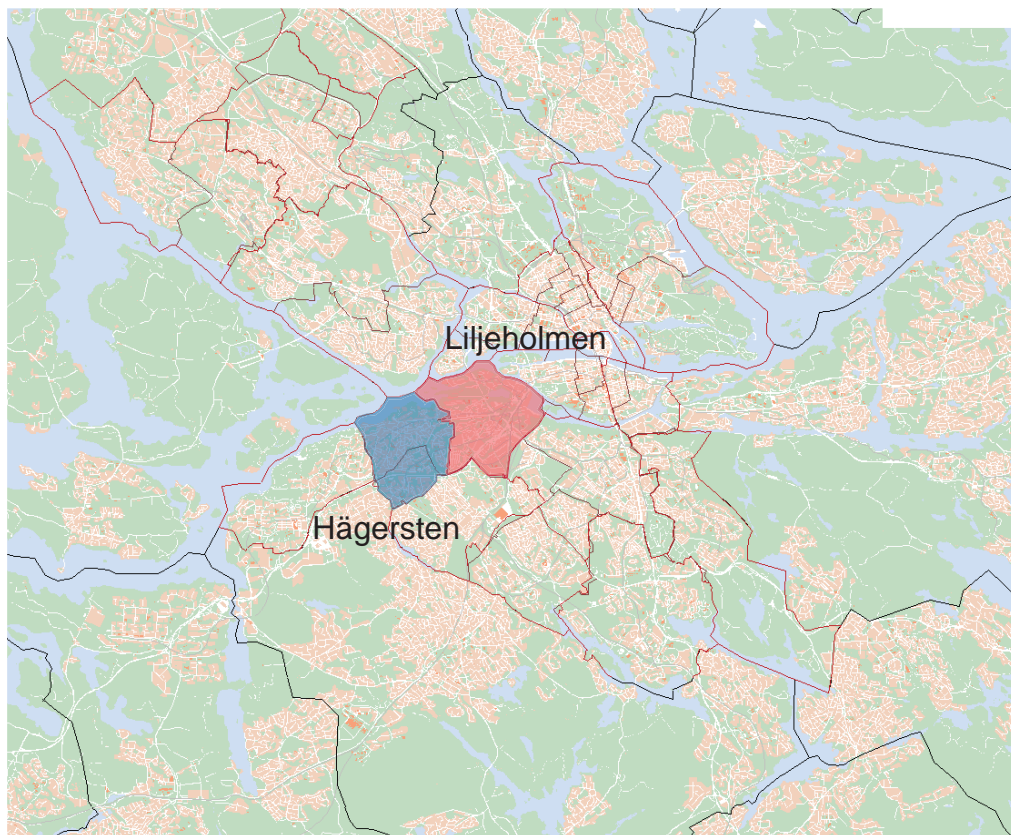
Inledning

Bakgrund - Stockholms Parkprogram

Stockholms Parkprogram, handlingsprogrammet 2005-2009 för utveckling och skötsel av Stockholms parker och natur, godkändes av Kommunfullmäktige 2006-01-23.

Parkprogrammet föreslår tre övergripande mål som ledstjärnor i arbetet med stadens park- och naturmark:

- **God park- och naturtillgång**
för ett rikt utbud av värdefulla grönområden
- **Rik park- och landskapskultur**
med historiskt kontinuitet
- **Hållbar park- och naturmiljö**
för sund, livskraftig miljö och biologisk mångfald

Hägersten-Liljeholmens Parkplaner

Som en fortsättning på och fördjupning av arbetet med Stockholms parkprogram ska det i varje stadsdelsområde i Stockholms stad tas fram en parkplan. Parkplanen är en utveckling av det som tidigare kallades grönpelaner. För stadsdelsområde Hägersten-Liljeholmen har under 2007 utarbetats två parkplaner; Parkplan Hägersten och föreliggande Parkplan Liljeholmen.

Syfte

Parkplan Liljeholmen beskriver parkernas historia, karaktärer, värden och andra viktiga förutsättningar. Parkplanen visar också på behovet av upprustning, förnyelse nyanläggning, skötsel och underhåll av park- och naturmarkerna.

Tidshorisonten för Parkplan Liljeholmen är 10-15 år, dvs parkplanen siktar fram emot 2020.

Omfattning

Parkplan Liljeholmen omfattar de av staden ägda allmänna park- och grönområdena samt torgytor i stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen, Aspudden, Midsommarkransen och Västberga.

Kvartermark, skolgårdar, idrottsplatser och privata trädgårdar ingår inte i parkplanen men har stor betydelse både för upplevelsen av landskapet och för lek och rekreation.

Del 1 - Planområdets parker och naturmark - beskrivning, värden och tillgång

I del 1 presenteras beskrivning, analys och förslag till åtgärder med fokus på hela parkplanens område.

Del 2 - Projekt och utveckling

I del 2 redovisas en sammanställning av föreslagna åtgärder, såväl punktinsatser som mer övergripande upprustningsförslag för park- och naturmarkerna.

Del 3 - Park för park

Del 3 innehåller en stadsdelsvis genomgång av varje enskild park i parkplanen. Redovisningen innehåller en beskrivning av parken, föreslagna målbild och skötsel, analys av brister och förslag till åtgärder.

Landskapsbild och bebyggelseutveckling

Sprickdalslandskap

I norra Gröndal och Liljeholmen är landskapet mycket kuperat och bitvis dramatiskt. Det är ett sprickdalslandskap med förkastningsbranter och tydliga dalgångar i öst-västlig riktning. Bergssidorna stupar ner i Mälaren. Gröndalsvägen ligger i en smal dalgång som mynnar ut i Mörtviken liksom Vinterviksområdets stråk mynnar ut i Vinterviken. Sjön Trekanten ligger där dalgången vidgas och skapar ett tydligt rum med Nybohovsbergets brant i ryggen. Andra vegetationsklädda höjder är Nybodahöjden och branterna mot Hägerstensvägen. Landskapet upplevs som grönt eftersom de branta partierna delvis förblivit obebyggda och är vegetationsklädda med ädellövskog i de lägre delarna och tallblandskog eller hållmarkstallskog i de högra delarna. De obebyggda bergsslutningarna har stor betydelse för landskapsbilden. Dessa landskapsformer tillsammans med obebyggda dalstråk gör det ursprungliga landskapet läsbar.

Barriärer

Stadsdelarna genomkorsas och åtskiljs av infrastruktur som både delar upp landskapet som tydliga barriärer men även är storskaliga landmärken. Framförallt Essingeleden som, trots att den delvis går på höga pelare vilket tillåter passage under, ger en stor påverkan på landskapsbilden både på land och när den

övergår i Gröndalsbron. Essingeleden skär tvärs igenom Gröndal i nordsydlig riktning. Ramperna upp på leden styckar upp och ger otydlighet i stadsrummet. Den andra stora barriären är Södertäljevägen med Liljeholmsbron som ett tydligt landmärke. Även delar av bebyggelsen utgör barriärer i landskapet i form av stora sammanhängande industriområden med hårdgjorda ytor utan grönska.

Landmärken och utblickar

Bebyggelsen på höjderna utgör tydliga landmärken i Liljeholmen och Gröndal. Detta gäller framförallt Nybohovshöjdens höga punkthus, punkthusen på Lövholmsvägen och Ericssonfabriken med sitt höga torn. I smalhusområdena rår skogen över husen.

Det finns många platser som ger möjlighet till utblickar över omgivande landskap. Från Ekensberg, Ormberget, Nybodahöjden och Nybohovsberget har man en fantastisk utblick mot Essingeöarna och Södermalm. Från de långa kajerna och strandpromenaderna har man fina utblickar över Mälarens vatten.

Bebyggelseutveckling

Parkplansområdet var på 1700-talet landsbygd med åkrar, ängar och skogsbackar. Bebyggelsen bestod av gårdar och torp som styckats av från Årsta säteri, Hägerstens gård

Nybohovsberget med storskalig bebyggelse från 1960-talet sett från Trekantens norra strand

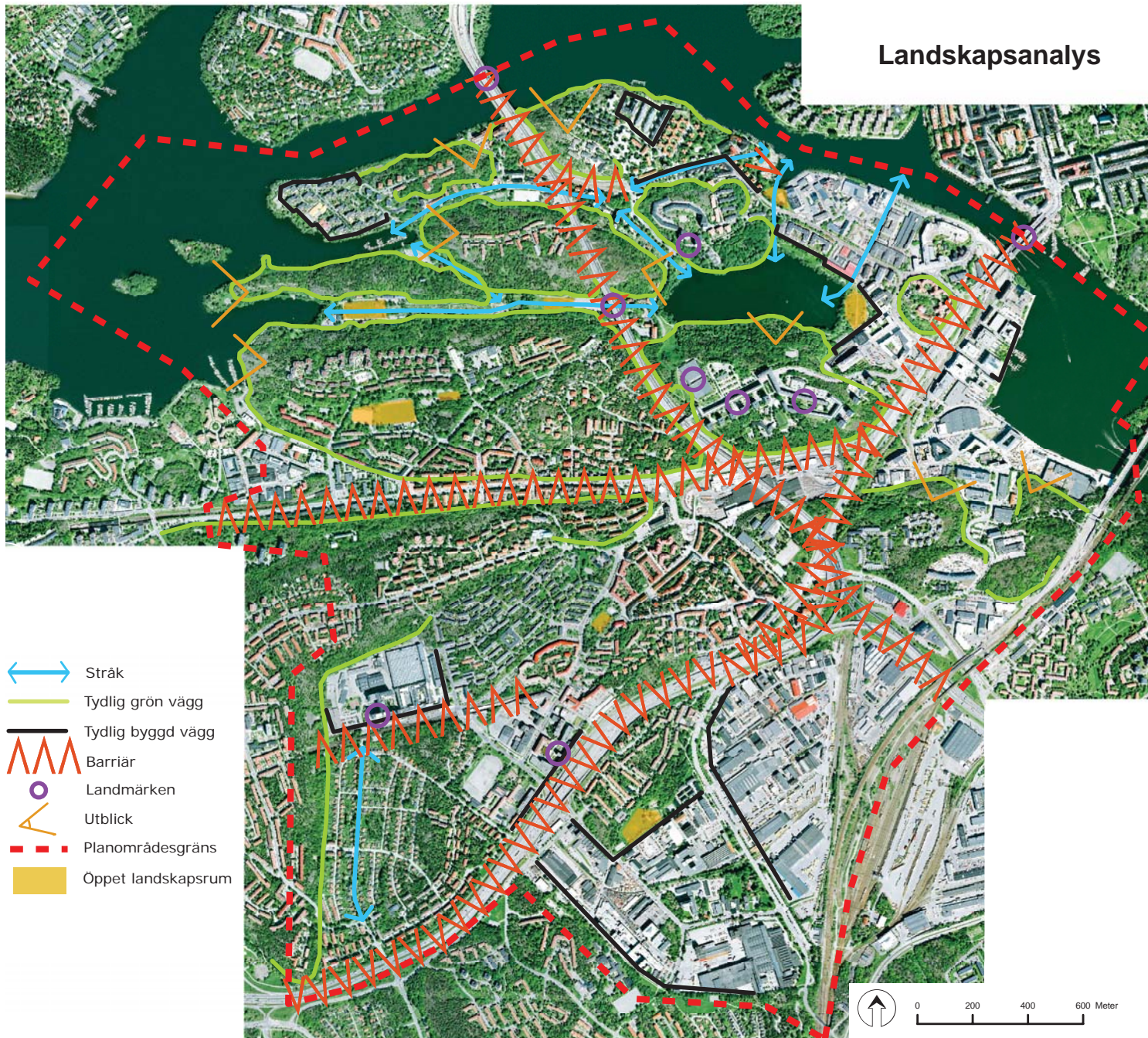
och Västberga gård med utgårdar och torp. En del av de gamla gårdarna ligger idag kvar som öar i den nya bebyggelsen. Några exempel är Stora Katrineberg i Liljeholmen, Charlottendal och Stora Fågelsången i Gröndal samt Västberga gård och Hökmossens gård i Västberga.

I mitten av 1800-talet togs ett beslut att västra stambanan skulle byggas. Sträckan Södertälje – Liljeholmen var klar 1860. Järnvägens tillkomst och det sjönära läget med möjlighet att bygga kajer gav goda förutsättningar för industrin. Liljeholmen blev en av Stockholms första industriförorter. Västberga industriområde började exploateras något senare, under tidigt 1900-tal.

De växande industriområdena krävde bostäder för arbetskraften. Spårvägen byggdes på 1910-talet och detta fick fart på byggandet. De äldre, centrala, delarna av Aspudden och Midsommarkransen byggdes under 1910-talet när stadsbyggnadsidealet fortfarande var den täta kvarterstaden med parker som öar mellan kvarteren.

I och med funktionalismens genombrott på 1930-talet förändrades synen på hur ett bostadsområde skulle se ut. Byggnaderna placerades ut mer fritt i landskapet i form av smalhus och punkthus. Husen byggdes gärna uppe på höjderna, med utsikt, och dalgångarna lämnades fria för parkstråk. Naturen sparades in på husknuten och natur sparades också mellan

Landskapsanalys

bostadsområden och som avskiljande grönska i branterna mellan stadsdelarna. Förgårdsmarken består även delvis av sparad natur och är viktig för stadsbilden. Stadsbilden inom parkplan Liljeholmen är till stor del präglad av detta synsätt. Från 1930-40-talet finns t ex stjärnhusen i Gröndal, punkthusen på Ekensbergsvägen med utsikt över Mälaren, LM-staden i Midsommarkransen och lamellhus och punkthus kring Karusellplan i Västberga. Det byggdes även ett småstugeområde i Västberga under denna tid.

På 1960-talet byggdes mer storskaliga bostadsområden men fortfarande uppe på höjderna. Exempel på dessa senare områden är Nybohov och Ljustöparbacken. Essingeleden och tunnelbanan byggdes också på 1960-talet. På 1980-talet återkom det tätare stadsplaneringsidealet vid Ekensbergs varv i Gröndal. På 1990-talet byggdes ett nytt bostadsområde på en höjd, Nybodahöjden. Detta område har fått lägre bebyggelse och består av stadsvillor.

Analys / åtgärdsbehov

Det är viktigt att bevara de kvarvarande gröna branterna och obebbyggda naturstråken mellan bostadsområden för att stadsbilden ska behålla sin ursprungliga gröna karaktär.

Planer och planerad bebyggelse

Översiktliga planer och skydd

Stadsdelarnas park- och naturmark berörs av ett antal översiktliga planer på stadsdels-, kommunövergripande och regional nivå som anger riktlinjer för hur mark och vatten ska behandlas i den framtida planeringen. Delar av stadsdelen berörs även av statliga skydd i form av riksintressen och fornlämningar.

Detaljplaner

All park- och naturmark som redovisas i parkplan Liljeholmen är detaljplanerad som allmän plats, antingen som park eller natur. För några områden pågår planarbeten som inkräktar på park eller naturmarkerna, på andra håll pågår planarbeten som ger möjlighet till utvidgning av parkmark.

Stockholms översiktsplan 1999

Enligt Stockholms översiktsplan – ÖP99, ska Stockholms gröna struktur bestå, dvs den övergripande grönsstrukturens områden och stråk ska bibehållas. Stockholms bebyggelse- och parkkaraktärer redovisas i Stockholms byggnadsordning som utgör en del av översiktsplanen.

Översiktsplanens markanvändningskarta pekar ut natur- och parkområden i Liljeholmen som delar i stadens grönsstruktur.

Avsnittet om stadens grönsstruktur i översiktsplanen preciseras genom Stockholms grönskarta och visar parkernas och grönområdenas värden på stadsdelsområdesnivå. Grönskartan visar översiktligt och på ett enhetligt sätt var det finns ekologiska, sociala och kulturella värden i staden. Grönskartan utgör ett samlat underlag för planering och förvaltning av grönsstrukturen. Kartan bygger på uppgifter från Stockholms sociotopkarta och från Stockholms biotopdatabas.

Vad gäller bebyggelsen inom stadsdelarna pekas bebyggelsen i Gröndal, Aspudden och Midsommarkransen ut som tät stadsbebyggelse. Planeringsinriktningen för dessa områden är att markanvändningen ska bibehållas i stort. Områdena kompletteras genom byggande främst för lokalt behov och i goda kollektivtrafiklägen. Lövholmen – Liljeholmen – Årstadal pekas ut som ett stadsutvecklingsområde där planeringsinriktningen är att markanvändningen förändras till en mångfunktionell och relativt tät stadsbebyggelse. Avsikten är att omvandla Lövholmen – Liljeholmen – Årstadal till en funktionsblandad stadsbebyggelse med bostäder, arbetsplatser, service och parker. Västberga pekas ut som verksamhets- och terminalområde. Planeringsinriktningen för verksamhetsområden är att markanvändningen bibehålls i stort och att områden utvecklas i takt med näringslivets behov. Planeringsinriktningen för terminalområden är att områdena nyttjas för terminal-

och godshantering samt liknande verksamheter.

Delar av Gröndal och LM-staden i Midsommarkransen är utpekade som områden av riksintresse för kulturmiljövården. (Se vidare under avsnitt Kulturella värden). Områdenas karaktär och husens utformning är av särskilt stort värde för bevarande.

Vision Stockholm 2030

Översiktsplanen har följts av uppdraget Vision Stockholm 2030 som syftar till att visualisera ÖP99 och konkretisera dess strategier. Visionen lyfter fram planering på områdes- och stadsdelsnivå i syfte att bland annat utveckla grönsstrukturens regionala och lokala värden till en ny värdeätare grönsstruktur med genomförbara utbyggnads- och förvaltningskostnader. I visionen har ett landskapsekologiskt perspektiv anlagts. Parkplan Liljeholmen, som ligger inom ”det inre nätverket”, ingår inte i någon av de tre landskapszoner som pekats ut av särskild betydelse för att säkra Stockholms unika och typiska värden. Enligt visionen ska den planeringsinriktning och det förhållningssätt som redovisas i Översiktsplan 99 gälla inom det inre nätverket. Det finmaskiga nätet av grönsstruktur (parker, rester av natur och grönsstråk) inne i staden, vars biologiska värden till stor del är beroende av stadens gröna krans. I det inre nätverket finns särskilt värdefulla biotoper och spridningskorridorer för vissa arter mellan dessa biotoper. Delar av Vinter-

viksparken och Mörtviksparken är utpekade som buffertzoner för att skydda de särskilt värdefulla biotoperna.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – RUFS 2001

Enligt RUFS 2001 är Liljeholmen utpekat som en del i den regionala stadsbygden med utbyggnadspotential. Enligt RUFS 2001 ingår inte Liljeholmen i den regionala grönsstrukturen.

Pågående nybyggnadsplaner

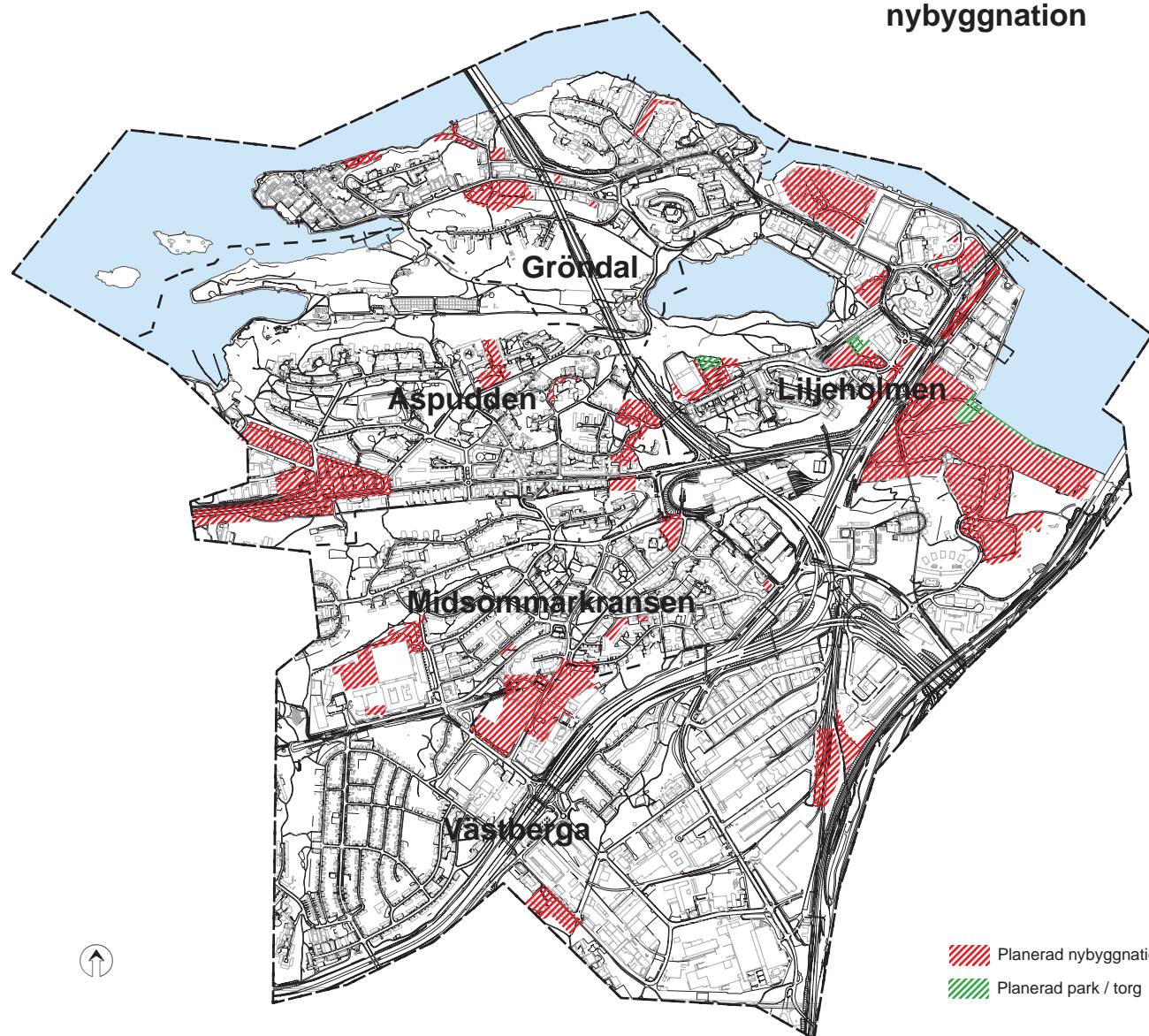
Ett flertal planprojekt, framtagande av nya detaljplaner eller ändring av gällande detaljplaner, pågår inom stadsdelarna. Planprojekten gäller främst tillkommande bostadsbebyggelse. Ett genomförande av planerna avser att ge stadsdelarna ett tillskott med ca 7000 nya bostäder.

Ett flertal projekt innebär att park- och / eller naturmark kommer att tas i anspråk. I Gröndals bollplan kommer en befintlig lekplats att tas i anspråk för bostadsbebyggelse. Enligt planen kommer lekplatsen ersättas med en ny mindre bullerstörd lekplats.

Stadsutvecklingsprojekt

I Liljeholmen – Årstadal pågår ett större stadsutvecklingsprojekt. Projektet innebär att området förädlas till en mångfunktionell stadsdel med både bostäder, arbetsplatser och mötesplatser. Stadens täthet och varierande utbud kombineras med närhet till natur och rekreation. En av utgångspunkterna för gestaltningen i området har varit att förhålla sig till de karaktärsfulla skogsklädda norrslutningarna inom området liksom vattenrummen. Ett flertal torg för olika typer av möten planeras. Sjövikstorget vid Årstaviken kommer att utgöra stadsdelens vardagsrum som utformas både med vegetation och hårdgjorda ytor i anslutning till kajen. Utmed kajen anläggs ett promenadstråk, vilket ökar tillgängligheten till Årstaviken. Utbyggnaden planeras pågå fram

Planerad och pågående nybyggnation

till 2015 och innebär ett tillskott med ca 4000 nya bostäder och 7000 nya arbetsplatser.

Ett stadsförnyelseprojekt pågår även kring Telefonplan (Midsommarkransen) där delar av den befintliga bebyggelsen byggs om invändigt för att skapa fler och större bostäder samt för att ge plats åt nya verksamheter. Även ett flertal nya bostäder planeras. Barnfamiljer ska ges möjlighet att bo kvar i stadsdelen när familjen växer. En del av visionen för området är att förvandla den forna LM-staden till en mångfunktionell stadsmiljö – en framtidsstad där även utemiljön kommer att förädlas. 2010, när projektet är genomfört avses stadsdelen ha expanderat med 2000 nya bostäder och ca 40 000 kvm ny lokalyta.

Parkprojekt som planeras i samband med stadsförnyelseprojekten

- Ny mindre lekplats vid Gröndals bollplan, som ersättning för kvarterslek
- Sjövikstorget i Årstadal
- Liljeholmstorget
- Bollplan och äventyrslek på Sjövikshöjden, Årstadal
- Lekplats i LM-skogen
- Parkstråk, Nybohovshöjden

Friytor i stadsförnyelse- och förtätningsprojekt

I de nya områdena är marken väl utnyttjad och områdena blir tätbebyggda med ofta små gårdar. Detta påverkar framförallt barns vistelse- ytor i närmiljön. Barn har inte på samma sätt möjlighet att röra sig till intilliggande områden som vuxna har. I de nya områdena finns t ex inga större gräsytor för fri lek och bollspel.

I förtätningsprojekten byggs ofta hus på just sådana öppna ytor. Förskolor har i flera fall placerats på bollplaner i parkerna. I kv Bottenstocken byggs den stora kvarterslekplatsen bort, där det finns öppna gräsytor att röra sig på. Detta samtidigt som det flyttar in nya barnfamiljer i stadsdelen.

Årstadal

Hårdgjorda ytor för samvaro i form av promenader, sitta i solen, folkliv och vattenkontakt är väl tillgodosedda. Detta är urbana rum där nästan all mark är hårdgjord. Naturupplevelser och naturlek finns tillgodosett i Årstadal - Sjövikshöjden. Vuxna kan röra sig till Vinterviksområdet för att hitta större fria ytor, men detta är svårt för barn. Lekplatsen Fredsborgsparken är liten, den uppfyller inte storlekskravet för en kvarterspark enligt Stockholms parkprogram även om den till en del fyller denna funktion. Bollplan och äventyrslek planeras till Årstaberget i samband med Årstadalsskolan.

Skulpturgrupp i Marievik. I bakgrunden syns ny bebyggelse på Liljeholmskajen

Telefonplan, Midsommarkransen

Midsommarkransen har dålig tillgång på friytor. Det nya bostadsområdet vid Telefonplan ligger intill naturstråket Västbergaskogen, vilket ger möjlighet till naturlek. För att nå naturstråket måste man korsa Mikrofonvägen. Det är minst 400 meter till närmaste lekplats som ligger norr om Konstfack. Aktivitetsparken Eletraparken finns inom 500 meter men tillgängligheten dit hindras av Södertäljevägen. I och med att det inte finns någon kvarterslek finns inte heller någon naturlig samlingsplats i närmiljön.

Åtgärdsförslag

Utveckla delar av Årstaberget från naturmark till kvarterspark med naturkaraktär för att komplettera den urbana miljön vid kajen. Kvarterspark, lekplats behövs i Telefonplan.

Karaktärer

• Varje park- och naturområde bör bli en egen plats

med egen identitet och sammansättning av värden inom ramen för en övergripande karaktär

• Karaktär och gestaltning ska ses som medel för att skapa en god sammansättning av värden

utifrån platsens specifika förutsättningar

• Karaktären bör användas som målbild för programskrivningar, i parkplaner och skötselplaner

Karaktärsindelning

I Stockholms parkprogram delas stadens park- och naturmarker in i fyra storleksberoende huvudkaraktärer. Utöver storleksindelningen görs även en indelning i karaktärer som beskriver parkens dominerande innehåll och utformning. Karaktären kan både vara en beskrivning av hur parken ser ut idag och mål för framtida utformning och skötsel. För en närmare beskrivning av respektive karaktär se Stockholms parkprogram. Till höger redovisas de fyra huvudkaraktärerna samt deras kvalitetskrav.

Natur- och friluftsområden (större än 50 ha)

Natur och friluftsområden innefattar stora skogsområden, park- och odlingslandskap större än 50 ha. Här inräknas delvis stora vattenområden. Natur- och friluftsområden bör nås inom 1000 meter och ha en bullernivå som understiger 45 dB(A) samt ett i övrigt varierat natur- och kulturlandskap.

Stadsdelsparker (5-50 ha)

Stadsdelsparker är större parker som ofta är mångfunktionella, det vill säga de innehåller många olika värden. Det kan vara relativt orörda naturparker till hårt kultiverade stadsparker. Stadsdelsparker bör nås inom 500 meter, ha ett bra lokalklimat, en bullernivå som understiger 55 dB(A) och fungera för lek, motion, avkoppling, samvaro och evenemang.

Kvartersparker (0,5 - 5 ha)

Kvartersparker är mindre parker som ofta är insprängda i bebyggelsen. På grund av sin ringa storlek är de ofta enfunktionella. Kvartersparkerna är både komplement till de större parkerna samt utgör viktiga närrekreationsplatser, från det vildare naturstråket till den ansade blomstertäppan. Kvartersparker bör nås inom 200 meter, ha bra lokalklimat, en bullernivå understigande 55 dB(A) och fungera för lek, promenader, avkoppling och samvaro.

Friytor i bebyggelse (mindre än 0,5 ha)

Friytor mindre än 0,5 ha i bebyggelse har karaktäriserats utifrån byggnadsordningens stadsbyggnadskaraktärer, vilka finns redovisade i översiktsplanen. Friytorna ses som en del i bebyggelsen. Friytorna bör generellt ha ett bra lokalklimat, ge möjlighet att sitta i solen och en bullernivå som understiger 55 dB(A).

Parkkaraktärer i Liljeholmen

I Liljeholmen finns följande målkaraktärer representerade.

Stadsdelsparker (5-50 ha)

Naturområden / naturparker

Intensiv / extensiv naturmarksskötsel

• Mörtviksparken / Vinterviken, Vinterviksparkens södra slänt, Örnberget, Gåspennan / LM-skogen.

Stadsparker / aktivitetsparker

Intensiv parkskötsel

• Aspuddsparken och Elektraparken

Landskapspark

Intensiv / extensiv parkskötsel

• Vinterviksparken

Kvartersparker (0,5 - 5 ha)

Naturkvarter / naturstråk

Intensiv / extensiv naturmarksskötsel

- Ekensbergshöjden, Ormberget, Sannadalshöjden, Nybodahöjden, Årstadal / Sjövikshöjden, Vadstenalunden, S:t Sigfridskyrkan, Främlingsvägen / Pilgrimsvägen, Norra och Södra Nybohovsberget, Västbergaskogen, Alvastraparken / Blommensbergsvägen

Parkkvarter

Intensiv parkskötsel

- Akterspegeln, Lövsmygsparken / Botvidsparken, del av Södra Nybohovsbergets lekplats, Gröndalshamnen, Sannadalsparken, Kaninparken / Fredsborgsparken, Enbacken, Julikullen, Midsommarparken, Schlytersparken. (Vissa parker är mindre än 0,5 ha men fyller trots det funktion som kvarterspark).

Strandpark

Intensiv parkskötsel

- Längs Mälarens och Trekantens stränders

Kajpark

- Liljeholmskajen

Prydnadspark

Mycket intensiv parkskötsel

- Trekantsparken / Doft- och fruktlekparken samt Svandammsparken

Bergspark

Intensiv parkskötsel

Katrinebergsbacken

Torg / parktorg

- Liljeholmstorget, Telefonplan, Nybohovstorget

Friytor (mindre än 0,5ha)

Friyta / lekplats

Intensiv parkskötsel

- Styrbjörnsplanen, KorpMossevägen, Gröndals bollplan, Ura Kaipas lund

Åtgärdsförslag karaktärer

De parkkaraktärer som finns idag föreslås i stort bevaras och utvecklas i den karaktär de har och hållas i gott skick. Parkområdena är väl utnyttjade efter sin natur och topografi. Naturmark finns i de branta områden som är svåra att utnyttja som anlagd park men är betydelsefulla för landskapsbilden och för förståelsen av landskapet. I dalgångarna som inte är bebyggda eller innehåller trafikleder finns anlagd parkmark med stora värden. Ökad skötsel föreslås för Katrinebergsbacken och Trekantsparken / Doft- och fruktlekparken.

Värden

- Generellt eftersträvas värdetäthet, dvs många värden i park- och naturmarken.
- Varje park- eller naturområde bör ha unika värden, dvs vara en plats med egen identitet.

Park- och naturmarkerna har olika värden och förutsättningar. Värdena kan vara kulturhistoriska, estetiska, sociala, ekologiska och ekonomiska. De kan vara kvalitativa och kvantitativa. I Stockholms parkprogram finns ingående beskrivningar av olika värdebegrepp som bör användas vid planering och utveckling av stadens parker och grönområden. Parkprogrammet anger också vilka prioriteringar som bör gälla vid eventuella intressekonflikter olika värden emellan.

Solitär ek i Aspudsparken

Sociala värden

- I tät stadsmiljö prioriteras sociala värden och stadsbornas vardagsliv.

Sociala värden definieras i Stockholms socio-topkarta och beskrivs även i Stockholms parkprogram. Värdebegreppen bör enligt parkprogrammet användas för att utveckla stadens parker och grönområden.

Kvalitativ tillgång till sociala värden är viktig. I en god bebyggd miljö med god park- och naturtillgång behövs vissa kvaliteter/värden:

- **mycket nära - inom 200 meter:**
grön oas, lek, promenader, ro och sitta i solen
- **nära - inom 500 meter:**
blomprakt, bollspel, folkliv, parklek och picknick
- **en bit bort - inom 1 km:**
bad, båtliv, djurhållning, evenemang, fiske, löpträning, odling, pulkaåkning, ridning, skridsko, skidor, skogskänsla, torghandel, vattenkontakt, vild natur, uteservering och utsikt

Kulturella värden

- I värdefulla kulturmiljöer prioriteras kulturhistoriska och estetiska värden.
- Vid eventuell prioriteringskonflikt får inte höga kulturhistoriska värden åsidosättas.

I Liljeholmen finns ett antal kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Vinterviken blev 1865 platsen för Alfred Nobels dynamitfabrik. Här låg fabriken fram till 1920-talet då den flyttade. Kvar finns en del industribebyggelse bland annat Svavelsyrafabriken från 1891. Hela området räknas som intressant kulturmiljö.

Svandammsparken i Midsommarkransen från 1900-1910-tal.

Tre områden är av riksintresse för kulturmiljövården: Kvarteren Blocket och Taljan i Gröndal. Dessa kvarter är bevarade arbetarvillor från början av 1900-talet. De ligger inbäddade i trädgårdar som är en del av helhetsmiljön.

Kvarteren Akterspegeln och Galjonsbilden i centrala Gröndal. Dessa kvarter innehåller stjärnhus, terrasshus och punkthus byggda 1944-52. Dessa räknas som milstolpar i svenskt bostadsbyggande. Grönytorna mellan husen är en del av karaktären.

LM-staden och LM Ericssons kontor och fabrik i Midsommarkransen. 1936 flyttade Ericsson ut sina kontor och fabriker från inner-

staden till Midsommarkransen. 1938 började man bygga det stora smalhusområdet med arbetarbostäder. Detta räknas som ett välbevarat exempel på funktionalistisk bostadsbyggelse. Naturmark på gårdar och förgårdsmark är en del av karaktären.

Fornlämningar

Fornlämningar finns bl a i Elektraparken, Sjövikshöjden och vid Nybodahöjden.

Skulpturer

I parker och stråk finns en del skulpturer vilka har stor betydelse för upplevelsen av parkerna och gör miljöerna intressantare. Äldre skulpturer finns t ex i Julikullen i Midsommarkransen. Skulpturer från senare tid finns bl a i Vinterviken i det som var tänkt att vara Skulpturens park och lekskulpturer i Fruktlekplatsen och Kaninparken.

Åtgärdsförslag

- Bevara och vårda de värden som finns i byggnader och omgivande landskap
- Se över och vid behov rusta upp Vinterviksparkens industriminnen. (Stadsmuseet)
- Fornlämningar är svåra att hitta för gemene man och en markering med förklarande skyltar skulle öka värdet av fornminnena och kanske öka intresset för närmiljöns historia.
- Tillföra fler skulpturer till parker och stadsrum.

Ekologiska värden

• I natur- och friluftsområden större än 50 ha och i naturmark, prioriteras ekologiska värden samt tystnad.

Större områden

Det finns inga natur- eller friluftsområden större än 50 ha inom parkplan Liljeholmen. Men det finns större obebyggda naturområden bevarade som t ex Mörtviksparken, höjderna kring Vinterviksparken och Nybohovsbergets norra och södra sluttningar. Dessa områden är värdefulla naturmiljöer eftersom de har en storlek som är förutsättningen för att vara livsmiljö för många olika arter. Inom parkplanens område finns även ett antal stora äldre träd, både i naturmark och intill bebyggelse som har stort ekologiskt värde och värde för landskapsbilden.

Ekmiljöer

Ek är ett typiskt inslag i Stockholms park- och naturmarker och särskilt framträdande i många av parkerna i Parkplan Liljeholmen respektive Hägersten. Förhållandevis mycket av det månghundraåriga eklandskapet som för några sekler breddade ut sig över Stockholmsområdet har bevarats och än idag finns ett mycket stort antal gamla, grova ekar med höga natur- och kulturvärden i stadens park- och naturområden. Till dessa ekar är en unik biologisk mångfald knuten.

I Stockholm finns fem utpekade kärnområden för värden knutna till ek. Ett av dessa kärnom-

råden - Centrala trakten - berör Parkplan Liljeholmen i första hand men till del även Parkplan Hägersten. Kärnområdet är uppdelat i två delar där den ena utgörs av Vinterviken / Liljeholmen. Från Vintervikens strövområde förgrenar sig grönområden med värdefulla ekar in i Aspudden, Gröndal och Liljeholmens bostadsområden. De viktigaste ekområdena ligger i dalen innanför Vinterviken.

En stor del av ekarna i området står i igenväxta markområden. Stora delar av ekmiljöerna behöver restaureras och är i behov av en återkommande röjning.

Stränder

Mörtvikens - och Vintervikens stränder är särskilt ekologiskt känsliga enligt Stockholms grönkarta.

Örtrika hållmarker

I Gröndal finns två mindre, örtrika hållmarker som har vetenskapligt värde och intill Mörtvikens finns en mindre fuktlövskog.

Åtgärdsförslag

- Det är viktigt att storleken på de obebyggda naturområdena bevaras så att biologisk mångfald gynnas
- Restaurering av ekmiljöer
- Det är viktigt att behålla men även nyskapa spridningskorridorer och samband mellan de större grönområdena

LM-staden i Midsommarkransen. Telefonfabriken syns i fonden

Mörtviksstranden sedd från Gröndal

Tillgångsanalys

Inledning

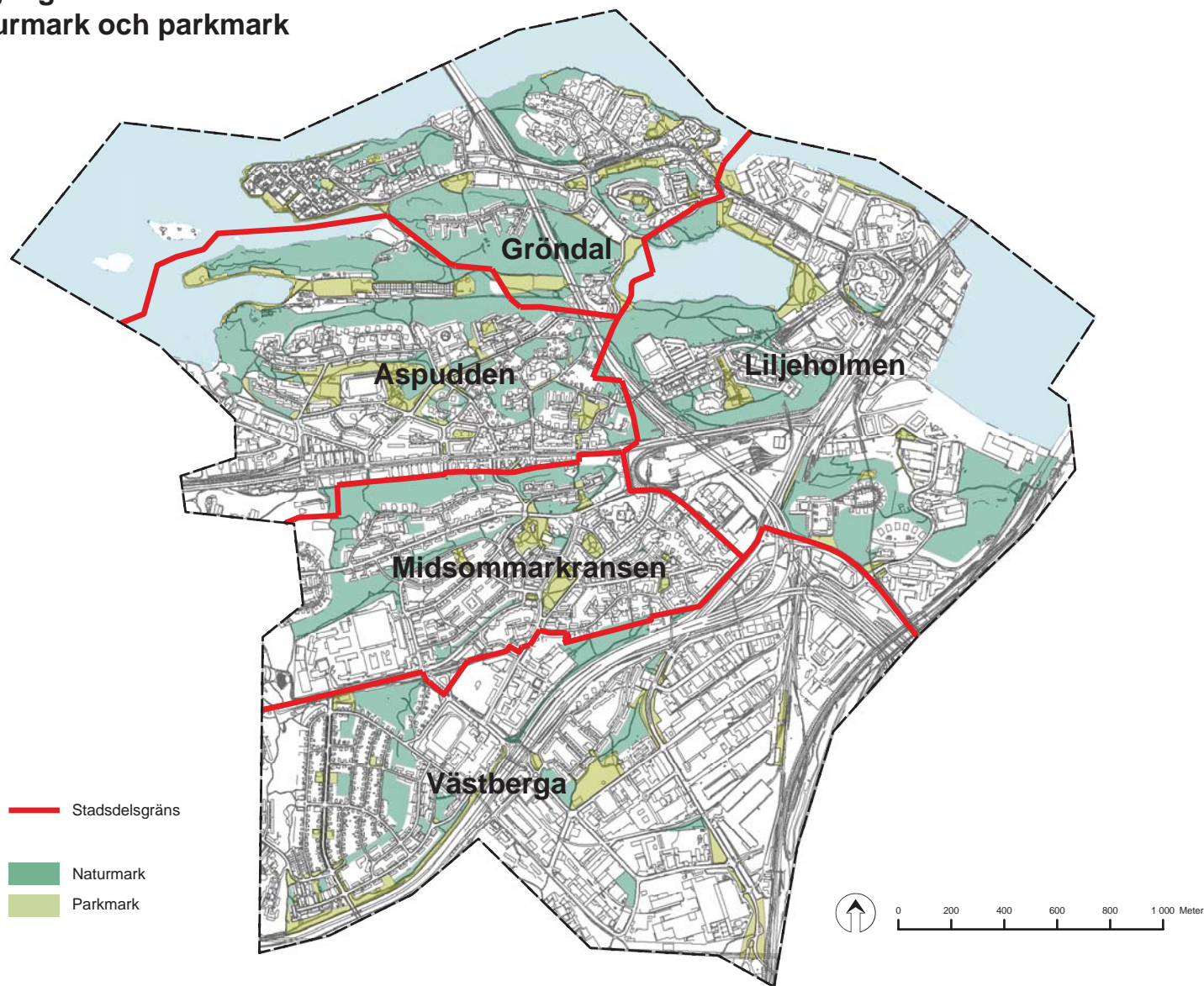
Parkmarken inom parkplan Liljeholmen består till största delen av naturmark i form av hållmarker och skogsklädda branter med promenadstråk. Det största sammanhängande grönområdet är sjön Trekanten med omgivande strandpark och Vintervikens dalgång med Mörtviksparken. Mälarens stränder i Gröndal, Liljeholmen och Aspuddens är viktiga parkstråk. Inom parkplansområdet finns ett antal anlagda parker; Sannadalsparken i Gröndal, Aspudsparken i Aspudden, Enbacken och Svandammsparken i Midsommarkransen och Elektraparken i Västberga.

Tillgång till park- och naturområden

Stadsdelarna har en varierad bebyggelse och därmed en varierad tillgång på parker och grönområden. Områden som till största delen består av industrimark och inte innehåller bostäder har naturligt mindre behov av grönområden. Detta syns på kartan intill som visar tillgång på park och naturmark. Områden som består av bostäder med flerfamiljshus utan egen trädgård har stort behov av gemensamma grönytor.

Inom området för Parkplan Liljeholmen är tillgången på parkmark och naturmark generellt sett ganska god. Total areal för Liljeholmen är 716 ha. Landarealen är 604 ha varav 299 ha (ca 46%) utgörs av obebyggd mark. Ca 151 ha är offentliga ytor.

Tillgång Naturmark och parkmark

Tillgång till större natur- och friluftsområden (större än 50 ha) saknas helt inom Parkplan Liljeholmen. Närmaste område är Årstaskogen. Närheten till Mälaren, med möjligheter till båtliv, bad, skridskoåkning och skidåkning mm kan till del kompensera bristen på större naturområden.

Gröndal

I Gröndal består bebyggelsen av både tät stadsbebyggelse och mer glesbebyggda lamell- och punkthusområden. Tillgången på grön, obebyggd mark är tämligen god eftersom naturmark finns sparad mellan bostadsområdena. I Gröndal finns även hela det stora naturmarksområdet Mörtviksparken. Här finns också tillgång till Mälarens strand.

Aspudden

Även i Aspudden finns en äldre, tät stadskärna. Utanför denna äldre del ligger mer glesbebyggda områden med flerfamiljshus samt ett mindre villaområde. I Aspudden är den totala tillgången på friyta tämligen god eftersom här ligger hela den obebyggda dalgången Vinterviken med omgivande skogsklädda höjder och Mälarstrand. Här finns också Aspudsparken.

Liljeholmen / Årstadal

I Liljeholmen finns sjön Trekanten med omgivande strandpromenad. Bostäder finns framförallt på Nybohovsberget. I Årstadal växer ett nytt stort bostadsområde fram och i Lövholmen pågår planering. Liljeholmen består till 40 % av industri och kontor men mot Mälaren är kajpromenden tillgänglig.

Midsommarkransen

Midsommarkransen är mer tätbebyggt än de övriga stadsdelarna. Här finns endast 10% värdefull friyta. En stor del av området är bebyggt med flerfamiljshus i form av lamellhus. Här finns även en äldre tätbebyggd del.

Västberga

Västberga består till närmare 60 % av industri- och mark. Här finns även ett större villaområde i anslutning till Västbergaskogen. Värdefulla grönområden är framförallt Västbergaskogen och Elektraparken. Området kring Telefonplan förtätas med nya bostadskvarter, vilket kommer att öka trycket på parkmark ytterligare.

Tillgångsanalys med kartbilder

Utifrån de avståndsangivelser som anges i Stockholms parkprogram har en enkel tillgångsanalys gjorts för de värden som enligt parkprogrammet bör finnas inom 200, 500 respektive 1000 meter för att god park- och naturtillgång samt hög värdetäthet ska råda. För vissa värden / kvaliteter redovisas schematiska kartbilder. Detta gäller för tillgången till stadsdelsparker, kvartersparker, lekplatser, gångstråk, aktivitetsfält, bollspel och badplatser.

Färgmarkerad yta innebär att värdet finns. Omarkerad yta innebär att värdet saknas.

Trekanten vid utloppet för bäcken på södra sidan.

Tillgång Stadsdelsparker (5-50 ha)

Tillgång till stadsdelsparker och kvartersparker

Stadsdelsparker bör nås inom 500 meter. De bör ha ett bra lokalklimat och bullernivå < 55 dB(A) samt fungera för lek, motion, avkoppling, samvaro och evenemang.

Kvartersparker bör nås inom 200 meter. De bör ha bra lokalklimat och bullernivå < 55 dB(A) samt fungera för lek, promenader, avkoppling och samvaro.

Färgmarkerad yta visar det i Stockholms parkprogram redovisade avståndet för god parktillgång.

Tillgången på kvartersparker varierar kraftigt inom Liljeholmen. Delar av Aspudden, Årstadal och Västberga har längre än 200 meter till närmaste kvarterspark. Det kompenseras för Aspudden och Västberga av tillgången på stadsdelsparkerna Vinterviken, Trekanten, Aspuddsparken och Elektroparken. I västra Västberga finns koppling till Teaterparken i Hägerstensåsen. Södra delen av Västberga består av industriområde vilket gör att tillgången på kvarters- och stadsdelspark ändå är fullgod. Östra delen av Årstadal saknar tillgång på både stadsdelspark och kvarterspark men ett parktorg och en kajpromenad planeras. I viss mån kompenseras bristen på stadsdelspark av närheten till Årtaskogen. För att komma dit måste man passera en kraftig barriär i form av stambanan.

Tillgång Kvartersparker (0,5-5 ha)

I Gröndal kommer tillgången att minska när parken intill Gröndals bollplan bebyggs. För delar av Telefonplan kompenseras inte bristen på kvarterspark med närheten till Elektraparken eftersom Södertäljevägen är en kraftig barriär.

Stadsdelsparker och kvartersparker på naturmark ligger ofta i branter vilket gör att de delvis blir svårtillgängliga för många och endast delar av parkerna fungerar som vistelsezoner.

Analys / åtgärdsbehov

Totalt sett är den kvantitativa tillgången på stadsdels- och kvartersparker god i Liljeholmen. I Årstadal finns möjlighet att utveckla naturmarken på Årstaberget till en kvarterspark. För den nya bebyggelsen kring Telefonplan finns inte yta för att tillgodose behovet. Däremot kan innehållet i närmaste kvartersparker utvecklas.

Mycket nära värden, inom 200 m

För god park- och naturtillgång och hög värde-
täthet bör det inom 200 meter ges möjlighet till:
grön oas, ro, lek, promenader och sitta i solen

Grön oas

Värdet grön oas är väl tillgodosett. Det saknas
främst i Västberga vid Telefonplan. Området
som nu är stadsförtättningsområde är ett före
detta verksamhetsområde och därför till stora
delar hårdgjort.

Ro

Biltrafiken har mycket stor påverkan på samt-
liga grönområden i anslutning till Essinge-
leden och Södertäljevägen. Det gör att värdet
saknas i delar av parkområdena i Gröndal och
Liljeholmen. Exempelvis Mälarstranden, Vin-
terviken, Trekantsstranden och Nybohovsber-
get samt i Västberga i anslutning till Söder-
täljevägen. Avsaknaden av ro försämrar även
upplevelsen av många andra värden i parker
och naturområden.

Åtgärdsförslag

På grund av de kraftiga bullerstörningar som
biltrafiken ger upphov till i intilliggande park-
och naturmarker bör möjligheten att utföra
bullerdämpande åtgärder studeras.

Sitta i solen

Möjligheterna att hitta platser där man kan
sitta i solen och koppla av är i hög grad
beroende av hur närmiljön upplevs och ser ut.
I parkplansområdet finns många möjligheter
att hitta fina sittplatser i solen trots att många
klippor med utsikt är norrvända.

Åtgärdsförslag

Utplacering av nya parkbänkar längs
gångvägar och i parkerna bör ske med
tanke på behovet av att kunna sitta i solen.

Aspuddsparken

Lek och ungdomsaktiviteter

Parker och lekplatser kompletterar förskolans
och skolans gårdar och bostadsgårdarnas lek-
platser. De anlagda lekplatserna kompletteras
också av möjlighet till fri lek i naturmark.

Lekplatserna som finns i stadsdelarna är lika
till innehåll inom hela parkplansområde Lilje-
holmen, bortsett från Kaninparken och Fruk-
tlekplatsen. Vanligtvis innehåller de gungor,
sandlåda och klätterställning och omges ofta
av ett staket.

Riktade aktiviteter för ungdomar är få i park-
erna. Lekplatserna har ett innehåll helt anpassat
till barn. Det som finns är enstaka skateramper
och basketkorgar i parkerna.

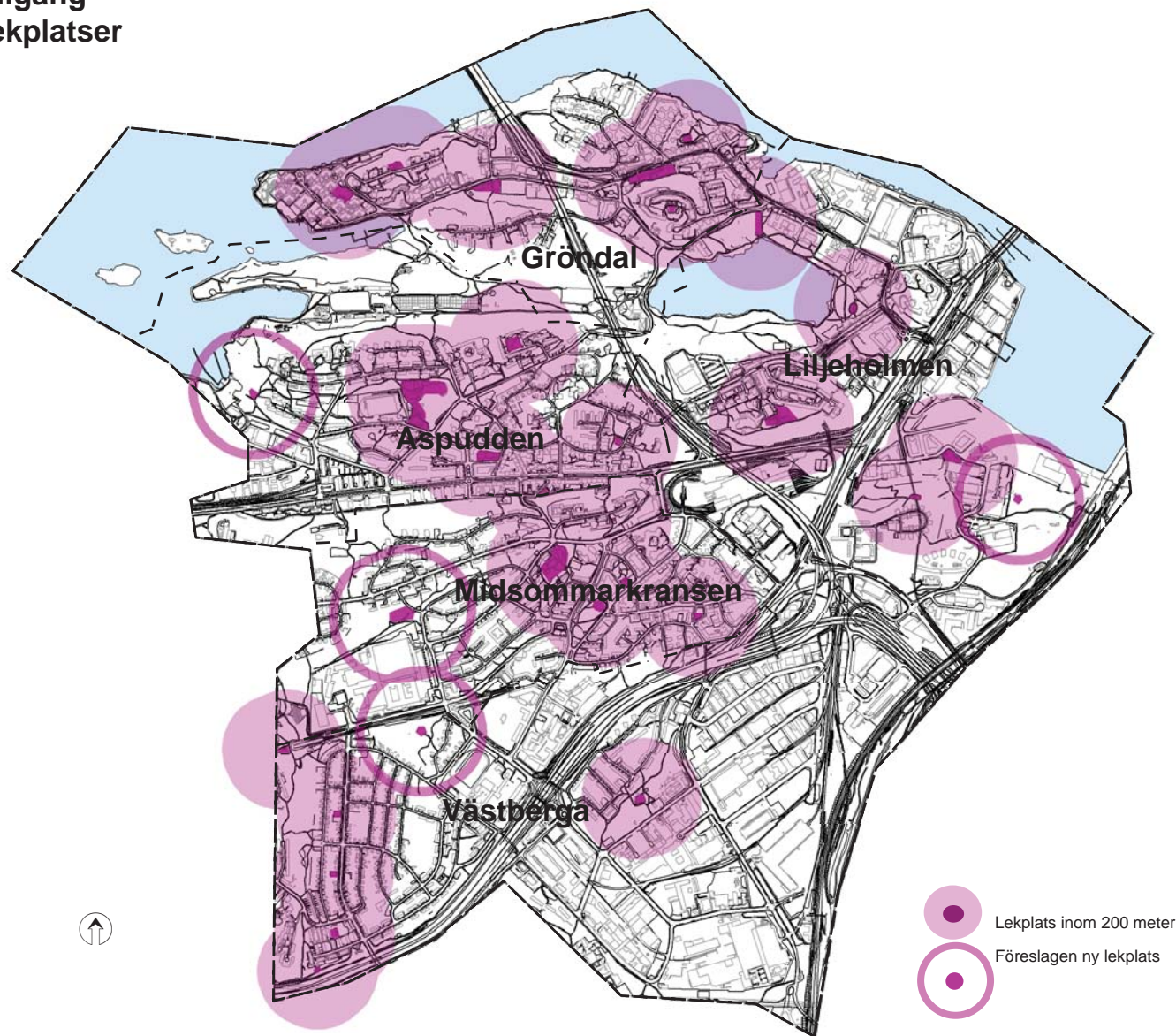
Tillgång på lekplatser

Med lek menas här en större lekplats med ett
antal lekredskap för barn. Platser med t ex
endast en sandlåda har inte tagits med. Lek
skall finnas inom 200 meter från bostaden.
Liljeholmen har ganska god tillgång på lek-
platser utom i delar av Årstadal, västra Aspudden
och norra Västberga. Vinterviksparken saknar
också lekplats. Lekplatsen i Elektraparken
är svår att utnyttja för dem som bor norr om
Södertäljevägen. Vid Telefonplan, Lövholmen
och vid Liljeholmskajen kommer behovet att
öka pga många nya bostäder.

Åtgärdsförslag

- Vid nyanläggning och upprustning av lekplatser föreslås att flera lekplatser utformas som temalekplatser med egen identitet och innehåll, vilka kan tilltala fantasin och uppmuntra till nya lekar. Detta gäller främst lekplatser i stadsparker och aktivitetsparker, då de utöver att användas för vardagslek även fungerar som utflyktsmål. Temalekplatser kan t ex få samverka med den fina naturen i parkplansområdet och utformas som natur- och äventyrslekplatser eller med djungeltema.
- Komplettering av lekplatser behövs i anslutning till ny bebyggelse kring Telefonplan, västra Aspudden, i Årstadal och norra Liljeholmen. Nya lekplatser föreslås därför i Västbergaskogen, LM-skogen, Örnberget samt på Sjövikshöjden. Upprustning av lekplatser föreslås i Trekantsstranden (intill planerade bostäder vid Lövholmen) och Gröndals bollplan. Dessutom föreslås upprustning / komplettering av lekutrustning för lekplatserna i Aspudsparken, Sannadalsparken, Ekensbergshöjden och Svandammsparken.
- Aktivitetsytor för ungdomar behöver ligga centralt för att vara attraktiva men samtidigt vara platser där t ex bullrande aktiviteter som skateboardåkning inte stör. Föreslagna platser för utveckling av ungdomsaktiviteter är Sannadalsparken och i viss mån i Vintervikens entréområde under Essingeleden. Där föreslås anläggning av t ex utegym.

Tillgång Lekplatser

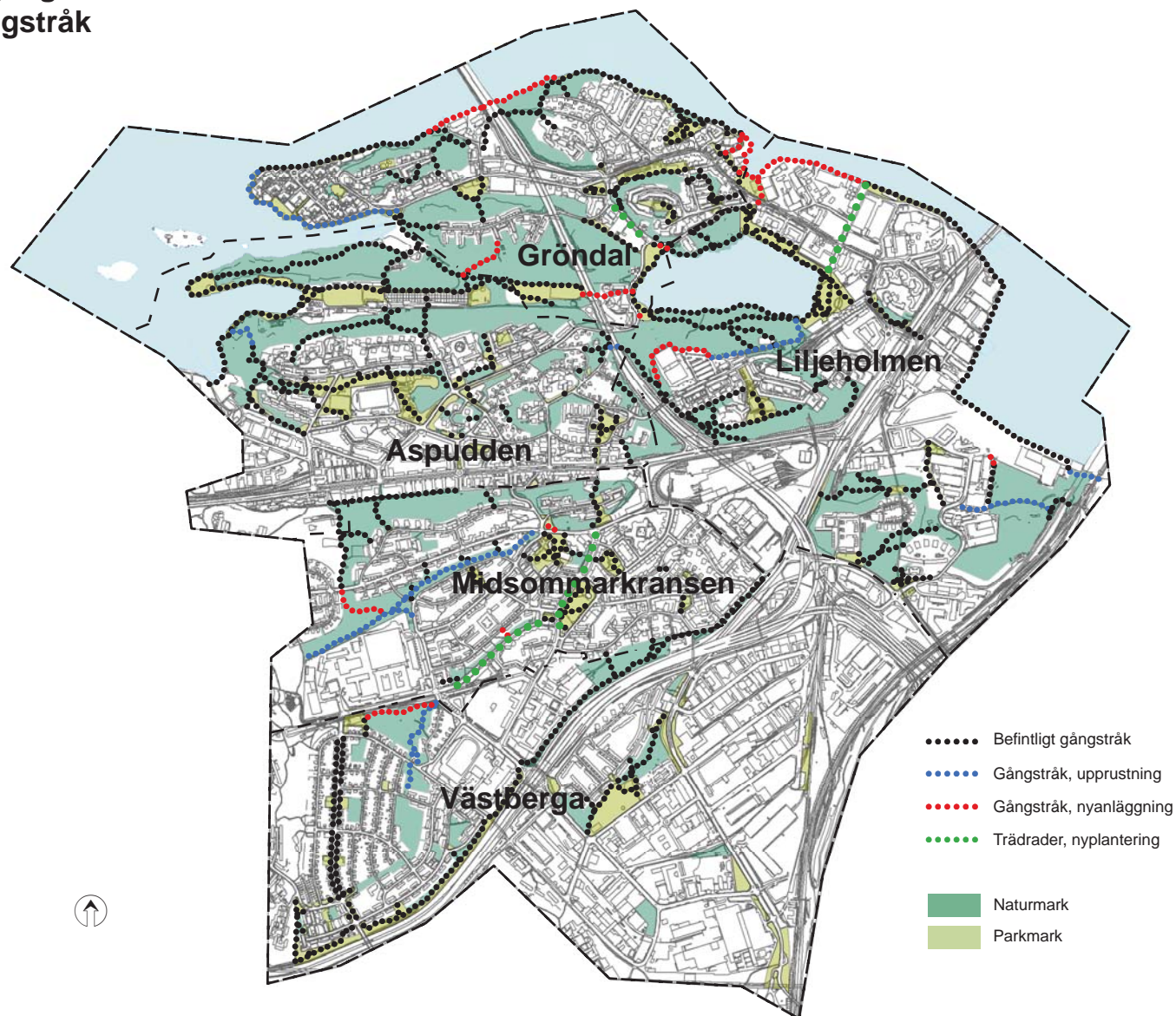
Promenader / gångstråk

Promenadstråk / gröna stråk är en stor tillgång för rekreation i Liljeholmen, Gröndal och norra Aspudden. Det finns promenader vid vatten längs Mälarstranden och kring sjön Trekanten och promenader i natur i Mörtviksparken och Vinterviksparken. Tillgången är sämre i de tätbebyggda delarna av Midsommarkransen och Aspudden. Promenadstråken utnyttjas även för jogging och hundrastning.

Åtgärdsförslag

- Öka tillgången till Mälarstranden. Idag finns luckor i strandpromenaden vid Essingeleden och vid industriområdena. Ett sammanhängande stråk skulle ge möjlighet att promenera längs stranden från Hägersten till Årstaskogen, via Gröndal och Liljeholmen.
- Vissa befintliga gångstråk i de större naturmarksområdena har behov av upprustning och komplettering och en del stigar som används mycket behöver bli gångvägar. Ett exempel är stråk och stigar i naturområdet kring Bäckvägen i Midsommarkransen.
- Vissa av de gator och vägar som utgör förbindelselänkar mellan parker föreslås om möjligt trädplanteras.
- Vissa passager över och under barriärer behöver en bättre utformning för att knyta ihop parkstråk; t ex Liljeholmstorget till Marievik och Trekanten med Vinterviken.

Tillgång Gångstråk

Nära värden, inom 500 m

För god park- och naturtillgång och hög värde-
täthet bör det inom 500 meter ges möjlighet till:
parklek, bollspel, folkliv, picknick och blomprakt

Parklek

Det finns en bemannad parklek inom området; Aspudsparken i Aspudden. Tillgången till parklekar är inte tillfredsställande då avståndet till närmaste parklek för flertalet överskrider 500 meter.

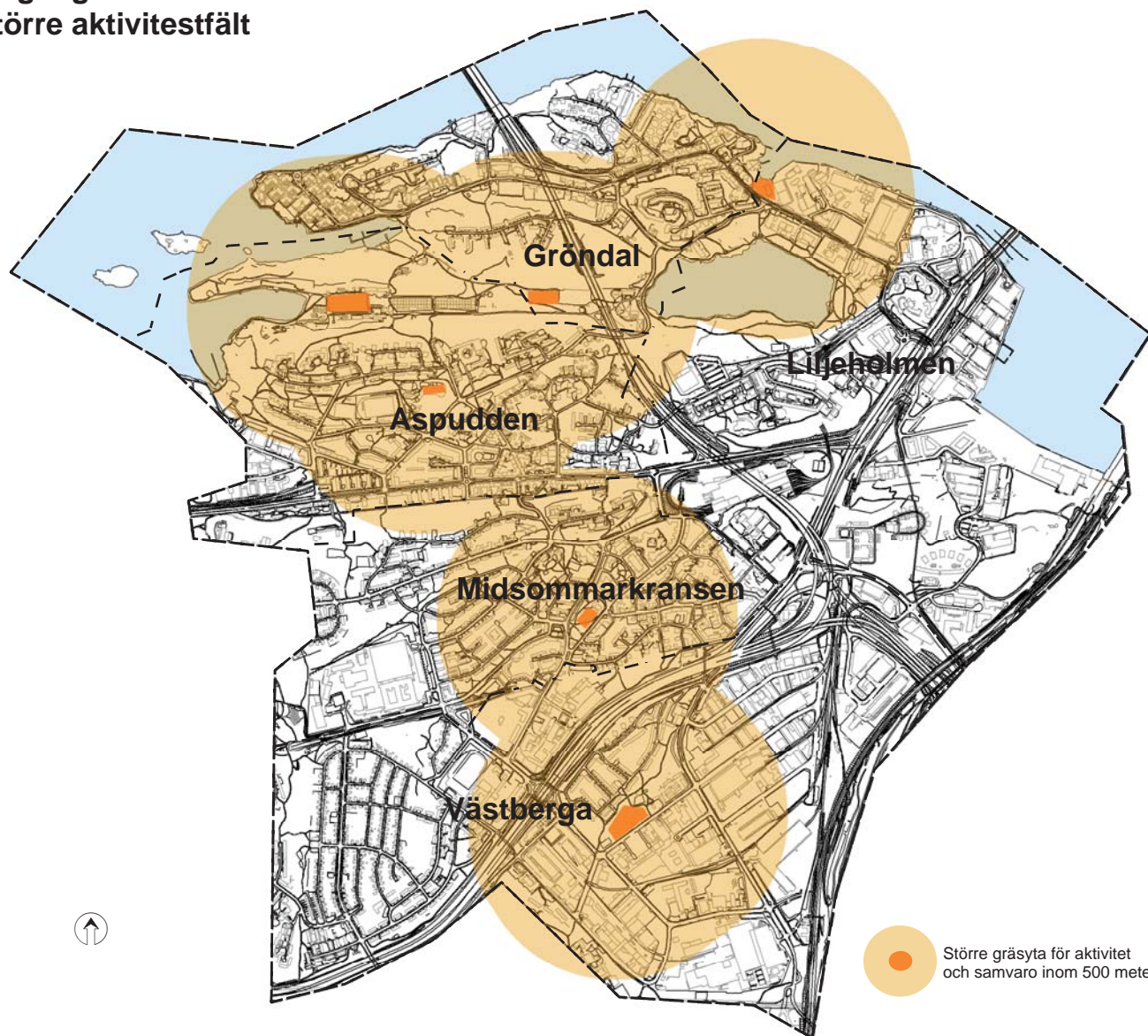
Större aktivitetsfält

Större aktivitetsfält för samvaro, picknick, solbad och t ex brännbollsspel skall finnas inom 500 meter om tillgången är fullgod. I Liljeholmen råder det brist på större aktivitetsfält. Västra Västberga, Årstadal, delar av Aspudden och Midsommarkransen och södra delen av Liljeholmen saknar helt aktivitetsfält inom 500 meter.

Åtgärdsförslag

Nya aktivitetsfält är svåra att skapa i tätbebyggd miljö. De fält som finns är därför väldigt viktiga och fyller ett stort behov då de har ett mycket stort upptagningsområde. Det är viktigt att inte bygga bort fälten eller delar av fälten då storleken är ett kvalitets- och värdekrav.

Tillgång Större aktivitetsfält

Tillgång Bollspel och bollek

Bollspel och bollek

Bollplaner större än 25x40 meter eller mindre planer för bollek skall finnas inom 500 meter.

Mindre bollplaner kan fylla ett stort behov för spontana bollekar eller bollspel då de inte blir uppbokade för träning, vilket de större riskerar att bli. Tillgången på bollplaner är ganska god. Det finns en lucka i södra Midsommarkransen på grund av placering av en förskola på en bollplan.

Åtgärdsförslag

Då förskolan tas ur bruk är det viktigt att platsen återigen får bli bollplan då behovet är stort i detta område, alternativt måste man hitta en ny plats för bollplan. Årstadal har dålig tillgång på bollplaner men där planeras en ny plan i anslutning till Årstadalsskolan.

Picknick

Picknick sammanfaller delvis med större aktivitetsfält. Många fina picknickplatser finns även på klippor med utsikt längs Mälaren, t ex Örnberget. Picknickplatser med grillmöjlighet finns även i vissa av stadsparkerna och kvartersparkerna som Aspudsparken och södra Nybohovsberget.

Åtgärdsförslag

Picknickplatser föreslås kompletteras med anlagda picknickplatser / grillplatser på fina platser med utsikt, där det finns spår av "naturgrillning" t ex Nybohovsbacken. Picknickplatser i flera av kvarters- och stadsparkerna behöver kompletteras. Grillplatsen i Aspudsparken är sliten och behöver rustas upp.

Mötesplatser

Mötesplatser för alla åldrar bör finnas i parkerna.

Åtgärdsförslag

Naturområden och naturstråk kompletteras med träffpunkter i form av picknickplatser. Aktivitetsparker / kvartersparker som till stor del är utformade för barn och deras föräldrar kompletteras med trivsamma sittplatser för äldre, plats för t ex boule som är en aktivitet för alla åldrar samt ungdomsaktiviteter.

Blomprakt

Under våren ges möjlighet till upplevelse av blomprakt i naturmarkernas undervegetation. Blomprakt kan annars främst upplevas i koloniområdena i Vinterviken och Fågelsången. Av parkerna är det endast Trekantsparken som har större perennplanteringar och utplanteringsväxter. Mindre perennplanteringar finns i några parker som Midsommarparken och Enbacken. Utplanteringsväxter finns även på torgen. Det finns planterade prydnadsbuskage intill trapplopp och vissa gångvägar, men dessa behöver skötas på ett bättre sätt än idag, för att komma till sin rätt.

Åtgärdsförslag

Alla centrum och centrala torg bör ha blomprakt. En översyn av centrala torg och parker bör göras för att utreda möjligheterna att tillskapa mer blomprakt. Planteringarna i Trekantsparken bör få en bättre skötsel för att komma till sin rätt. Svandammsparken och Aspudsparken föreslås kompletteras med perenner.

En bit bort - värden inom 1 km

För god park- och naturtillgång och hög värde-
täthet bör det inom 1000 meter ges möjlighet till:
bad, båtliv, djurhållning, evenemang, fiske,
löpträning, odling, pulkaåkning, ridning, skridsko,
skidor, skogskänsla, torghandel, vattenkontakt,
vild natur, uteservering och utsikt

Evenemang

Parkteatern har föreställningar i Vinterviken.

Vinteraktiviteter

Vinteraktiviteter som pulkaåkning och skridsko finns möjlighet till kring Trekanten, i Sandadalsparken och vid Gröndals bollplan.

Djurhållning

Möjlighet för barn att träffa djur finns i Aspudsparkens parklek.

Torghandel, uteservering

Torghandel förekommer t ex vid Liljeholmens centrum och Telefonplan. Uteservering finns i Vinterviksparken och Trekantsparken. Det finns även ett café i anslutning parklek och bangolf i Aspudsparken.

Åtgärdsförslag

Det finns förberett för ytterligare en servering i Trekantsparken vilket kan förstärka innehållet i den centrala Trekantsparken.

Skogskänsla, vild natur

De sammanhängande naturmarkerna ger ganska goda möjligheter och god tillgång till skogskänsla. Främst gäller det de större sammanhängande naturmarkerna Mörtviksparken och Vinterviken.

Utsikt

Möjligheterna till utsikt är mycket goda. Den kuperade terrängen ger förutsättningar för många fina utsiktsplatser från höjderna. På sina ställen behöver vegetationen gallras och det kan med fördel placeras ut sittbänkar vid utvalda utsiktsplatser. Längs Mälarens stränder ges också stora möjligheter till fina utblickar över vattnet och andra stadsdelar.

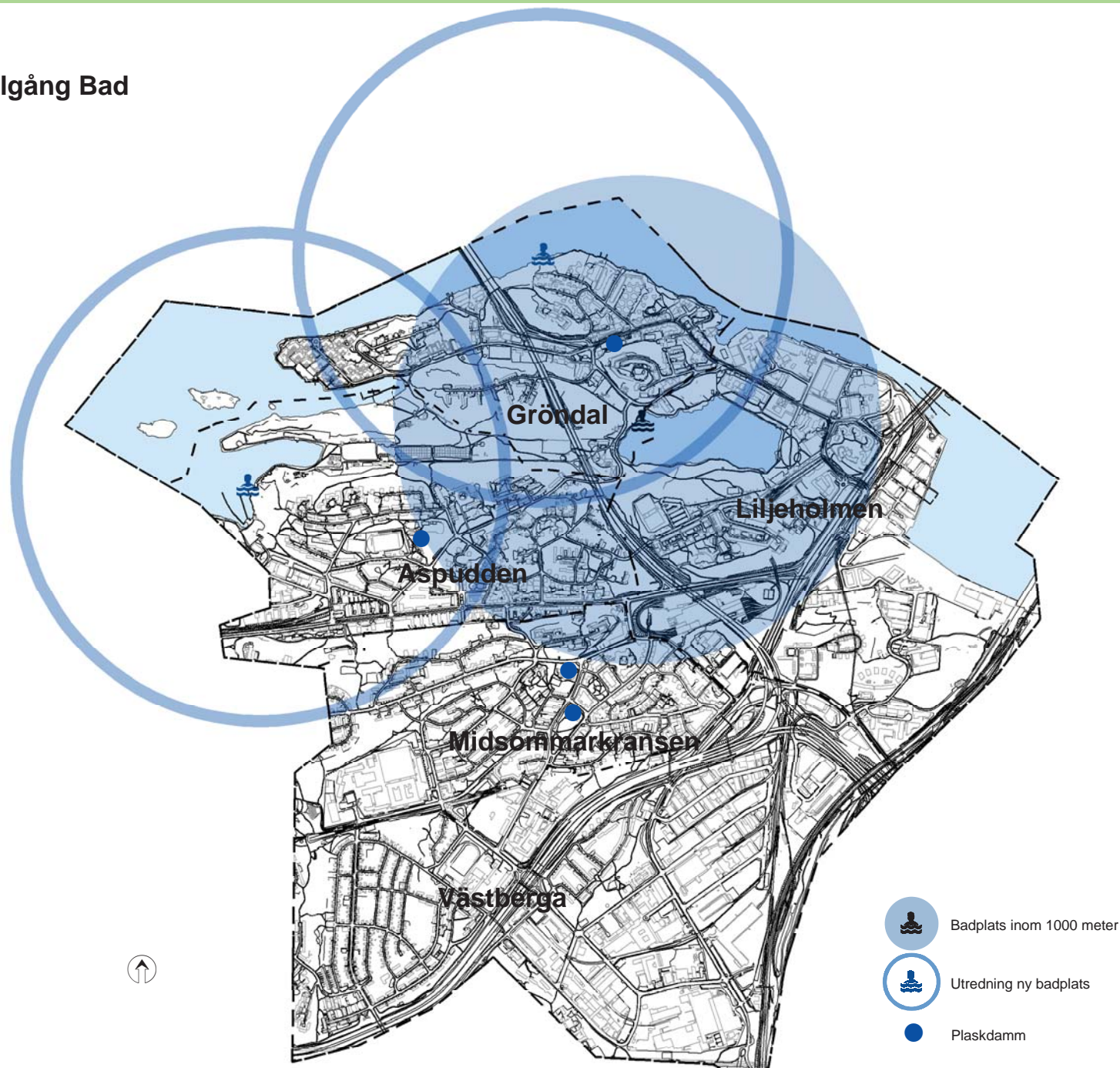
Åtgärdsförslag

Håll efter vegetationen på utsiktsplatser. Placera gärna ut sittbänkar vid utvalda utsiktsplatser.

Café i Vintervikens trädgård

Tillgång Bad

Vattenkontakt, bad och båtliv

Närheten till Mälarens stränder är en mycket stor tillgång för befolkningen. Det finns flera mindre småbåtshamnar i Liljeholmen, Gröndal och Aspudden. Stränderna är förhållandevis lättillgängliga men det finns inget sammanhängande promenadstråk utefter vattnet. Det är önskvärt med en sammanhängande strandpromenad från Liljeholmen och vidare in i Hägersten.

Trots den långa strandlinjen mot Mälaren i norr så är tillgången till anlagda bad inte stort. Anlagt bad finns endast i Trekanten.

Personnebadets bassängbad i Hägersten är det närmaste kommunala utomhusbadet. Personnebadet har ett mycket stort värde och ett betydligt större upptagningsområde än 1000 meters radie.

Det finns fyra plaskdammar som hålls vattenfyllda sommartid; Sannadalsparken, Aspuddsparken, Enbacken och Svandammsparken. Dessa har ett mycket stort värde för småbarnsgrupper.

Åtgärdsförslag

Nya strand- alternativt klippbad är under utredning vid Ormberget och Örnberget.

Tillgänglighet

Parkprogrammets råd och riktlinjer

- Park- och naturmark ska vara tillgänglig, framkomlig och nåbar för så många som möjligt, särskilt barn och funktionshindrade, vägt mot platsens olika värden.
- Park- och naturmarkens offentliga karaktär ska värnas och stärkas
- Särskild uppmärksamhet ska ges barns och funktionshindrades möjligheter att ta sig till och runt i park- och naturmark.

Tillgänglighet till parker och naturmarker inbegriper möjligheterna att nå parkerna, såväl avseende nåbarhet orienterbarhet, känslan av tillträde till parkerna samt framkomligheten och överblickbarheten i dem.

Tillgängligheten varierar i stadsdelarnas parker. En stor del av de gröna områdena är kuperad natur med promenadstråk. Dessa områden har dålig tillgänglighet för rörelsehindrade och personer med barnvagn och cykel. Där parkerna ligger i dalgångar som t ex Trekantsstranden och Vinterviksparken är tillgängligheten god med breda, plana gångvägar.

Skyltning med vägvisning men även namn på parker saknas nästan helt. Endast vägen till Vinterviksparken är väl skyltad. Entréer till parker är ibland otydliga då de är dolda av tät vegetation och det är ibland oklart om det är en allmän park eller privat mark.

En del gator upplevs som barriärer trots att det finns säkra övergångsställen, exempelvis den viktiga passagen under Södertäljevägen mellan Liljeholmen och Årstadal. Detta beror på att miljön är hårdgjord och trafikstörd.

Stambanan utgör en kraftig barriär när man vill nå Årtaskogen. Det finns idag en förbindelse på en gång- och cykelbro över järnvägen.

Åtgärdsförslag

- Komplettering med barnvagnsramper i trappor där ramper saknas.
- Komplettering med bänkar behövs längs gångstråk och i parker.
- Generellt skulle vägvisande skyltar till parker och även inom större parker göra det lättare att orientera sig för dem som inte bor i området. Skyltar med parkens namn ger identitet.
- Övergångsställen mellan parker och skolor och mellan park och park kan markeras bättre med hastighetsdämpning. Detta gäller t ex Erik Segersalls väg vid Aspuddsparken och Tellusborgsvägen mellan Enbacken och Julikullen i Midsommarkransen.

Trygghet

Otrygghet kan upplevas i vissa naturområden, framförallt de som inte är så välbesökta. Känslan av otrygghet kan förstärks av att vegetationen närmast gångvägen är mycket tät i vissa naturområden.

Belysningen av de större parkstråken är god.

Många gator och vägar utgör barriärer mellan parkområden. Även om det fysiskt går att passera känns vissa passager otrygga som t ex passagen under Essingeleden vid S:t Sigfrids kyrka.

Åtgärdsförslag

- Om naturmarken med sly och buskage kan hållas längre från parkvägar skulle känslan av trygghet öka. Detta gäller t ex parkvägen till Nybohovsbacken och mellan Hägerstensvägen och Bäckvägen.
- Passagen under Essingeleden behöver en mer omsorgsfull gestaltning och bättre belysning.
- Vid färdigställandet av stråket vid Liljeholmskajen är det viktigt att tillse att en säker och attraktiv gångväg skapas i nivå med kajen.

Inledning

- Den totala tillgången på park- och naturmark är god inom Parkplan Liljeholmen. Däremot skulle innehållet och värdetätheten i parkerna behöva öka. Brister finns framförallt i anslutning till nya bostadsområden. Ny bostadsbebyggelse vid Årstadal/Sjövikhöjden (Liljeholmen) och Telefonplan (Midsommarkransen, Västberga) saknar kvartersparker. De intilliggande naturområdena Sjövikhöjden och Västbergaskogen föreslås därför få ökat innehåll.
 - Mälarstranden är viktig för rekreation. Längs Mälaren föreslås därför på sikt ett sammanhängande gångstråk på brygga längs vattnet.
 - Tillgängligheten till flera av de stora naturstråken kan förbättras om stigar utvecklas till gångvägar. I många parker behöver bänkar förses med armstöd för att underlätta för rörelsehindrade, trappor kompletteras med barnvagnsramper och markeringar för synskadade.
 - Lekplatser behöver kompletteras intill stadsförnyelseområden där många nya barnfamiljer kommer att flytta in. Upprustning av lekplatser föreslås därför i Trekantsstranden (intill planerade bostäder vid Lövholmen) och Gröndals bollplan. Dessutom föreslås upprustning / komplettering av lekutrustning för lekplatserna i Aspuddsparken, Sannadalsparken, Ekensbergshöjden och Svandammsparken.
- Nyanläggning av lekplatser föreslås i Västbergaskogen, LM-skogen, Örnberget samt på Sjövikhöjden.

Sammanfattande åtgärdsförslag

- Aktiviteter för äldre barn och ungdomar föreslås tillskapas i Sannadalsparken och i viss mån i Vinterviksparken.

- Aktiviteterna i parkerna vänder sig oftast främst till yngre barn. Aspuddsparken och Sannadalsparken samt Gröndalshamnen föreslås kompletteras med trevliga sittplatser och aktiviteter för fler åldrar som t ex boulebana. I naturmarksområdena föreslås viss komplettering med picknickplatser.

- Ett ekologiskt värde som bör uppmärksammas är den goda tillgången på ek inom Parkplan Liljeholmen. Stora delar av Parkplan Liljeholmen ligger inom ett av stadens kärnområden för värden knutna till ek. I flera av naturmarksområdena, exempelvis Mörtviksparken / Vinterviken och branten söder om Hägerstensvägen, behöver ekmiljöerna restaureras.

- Liljeholmens park- och naturmark består till stor del av naturstråk och naturkvarter. En stor del av åtgärdsförslagen handlar om punktinsatser i dessa områden; komplettering med fler sittplatser, upprustning av trappor, räcken och gångvägar, byte av armaturer, skyltning och ökad slyrensning.

Prioritering

Prioritet (1) föreslås åtgärdas inom 5 år

Exploateringsområden. Lekplatser och uppgradering av naturmark till kvartersparker med karaktär naturkvarter. Parker med högt besöksstryck. Kvartersparker och stadsdelsparker. Promenadstråk som används av många och eller är av intresse även utanför stadsdelen.

Prioritet (2) föreslås åtgärdas inom 10 år

Parker och lekplatser med lokal användning. Plantering av gatuträd (Trafikkontoret)

Prioritet (3) föreslås åtgärdas inom 15 år

Tillägg i parker som inte har så stort besöksstryck och där det redan finns andra värden alternativt där liknande värden finns i närområdet.

Sammanställning av åtgärder

Planerade och pågående parkprojekt

27. Lövsmygsparken / Botvidsparken

(Aspudden)

Upprustning

Förslag till utredning

- Förlängning av strandpromenad längs Mälarstranden från Gröndal, under Essingebron och vidare till Liljeholmskajen.
- Plats för bollplan i Midsommarkransen
- Bullersituationen i parker och grönområden i anslutning till Essingeleden och Södertäljevägen utreds
- Badplatser längs Mälaren utreds

Parker som föreslås upprustas helt eller delvis i denna plan:

Siffror före parknamn hänvisar till beskrivning av park för park i Del 3, sidan 33.

Siffror (1), (2) eller (3) efter åtgärdsbeskrivning visar prioritetsordning.

Gröndal

1. Strandpromenad Ekensbergs skolgård

- a. Förlänga strandpromenaden på brygga förbi industriområdet och vidare under Essingeleden. (1)
- b. Upprustning av planteringsytor. (1)
- c. Upprustning av kaj och träbryggor på norra sidan. (2)

2. Ekensbergshöjden

- a. Restaurering av ekmiljöer. (2)
- b. Røjning av sly där utsikten störs; kring gångvägar och lekplats. (1)
- c. Komplettering med fler sittplatser med utsikt längs parkvägar. (2)
- d. Upprustning / byte av trappräcken på östra och södra sidan. (1)
- e. Eventuell belysning av lek Ekensbergshöjden.
- f. Komplettering med barnvagnsramper. (2)

3. Ormberget med strandpromenad

- a. Förbinda strandpromenaden i öster och väster med parkstråk. (1)

- b. Röja buskage nedanför Gröndalsskolan. (1)
- c. Åtgärda bullersituationen. (3)
- d. Klotteranering och klotterskydd. (1)

4. Gröndalsskolan

- a. Enligt planer. (1)

5. Akterspegeln

- a. Delvis upprustning av lekplats. (2)

6. Gröndalshamnen

- a. Öka vattenkontakten genom ny strandpromenad / gångväg. (1)
- b. Anlägga sittmöjligheter i närheten av bollplanen boulebana. (1)
- c. Förbättra sambandet med Trekanten. (1)
- d. Anlägga strandpromenad. (1)

7. Sannadalsparken

- a. Anlägga lek för småbarn, ungdomsplats. (1)
- b. Sanera klotter och klotterskydda utrustningen i parken. (1)

8. Sannadalshöjden

- a. Klotteranering och klotterskydd. (1)
- b. Restaurering av ekmiljöer. (2)

9. Stora Fågelsången

- a. Gångstråket längs Lövholmsvägen görs trevligare med en trädrad mellan gångbana och väg. (2)
- b. Upprustning av Gröndalslunden. (1)
- c. Annonsera koloniområdet från Lövholmsvägen. (2)

- d. Om möjligt återskapa kontakt/siktaxel mellan Fågelsången och Trekanten. (2)

10. Mörtviksparken / Vinterviken

- a. Nyanläggning av gångväg/trappa från Fregattvägen. (3)
- b. Røjningsåtgärder i ekbestånd. (2)
- c. Tätare røjning av naturmarken längs gångvägar och intill bryn. (1)
- d. Upprustning av grillplatsen. (1)
- e. Översyn av befintliga räcken och komplettering av räcken på branta ställen längs gångvägen. (1)
- f. Komplettering med bänkar för rörelsehindrade. (1)

Liljeholmen

11. Trekantsstranden

- a. Plantera nya pilar av lite större storlek. (1)
- b. Utveckla och förnya lekplatsen. Komplettera med naturlekplats. (1)
- c. Renovera träbryggor och gångväg på södra sidan. (2, 3)
- d. Grusa "smitvägar". (1)
- e. Ev. bygga mindre sittgradänger vid Trekantsbadet. (2)

12. Trekantsparken/ Doft och fruktleparken

- a. Öka skötseln av perennplanteringar och buskage. (1)
- b. Gräsytan åtgärdas. (1)
- c. Bevattningsanläggning repareras. (1)

13. Norra Nybohovsberget

- a. Rusta upp stråket från tunnelbanan med nya armaturer. (1)
- b. Ökad røjning intill gångstråket från tunnelbanan. (1)
- c. Byta ut / måla rostiga och trasiga räcken där gångväg korsar "forsen". (1)
- d. Bygga ut parkvägen runt hela vattenreservoaren. (1)

14. Södra Nybohovsberget

- a. Upprustning av västra naturmarksdelen med rensning av buskage i anslutning till gångvägar och staket längs gångvägar. (1)
- b. Upprustning av området närmast vattenreservoaren med gångväg samt grässådd och ev. trädplantering. (1)

15. Liljeholmstorget

16. Katrinebergsbacken

- a. Utveckla naturstråket till en liten fickpark med terraserade sittplatser och planteringar. (2)
- b. Återplantera större exemplar av ek där det nyligen tagits bort ekar. (2)
- c. Rensa / ta bort buskage. (1)

17. Fredsbergsparken

18. Nybodahöjden

- a. Røjning av sly kring stigar och längst i öster med avsikten att ta fram ekarna. (1)
- b. LOD-anläggning i form av en bäckfåra för att ta hand om överskottsvatten och att tillföra en ny dimension i naturleken. (2)
- c. Märka upp fornminnen med skyltar. (2)

19 Årstadal/ Sjövikshöjden

- a. Belysning och bänkar vid gång- och cykelvägen. (1)
- b. Märka ut fornminnena med informativa skyltar. (2)
- c. Skapa en trivsamt passage under järnvägsbron. (2)
- d. Skapa en äventyrslek i naturmark. (1)
- e. Ny bollplan på höjden. (1)

Aspudden

20 Liljeholmsstranden / Lövholmen

- a. Upprustning av grus- och gräsytan närmast Cementa med en förlängning av parkstråket. (1)
- b. Upprustning av Trekantsvägen med t ex ny beläggning samt trädplantering. (3)
- c. Kajen görs mer attraktiv med nya sittplatser mm. (1)

21 Vinterviksparken

- a. Upprustning av bänkar samt komplettering med bänkar för rörelsehindrade. (1)
- b. Upprustning av entréområde under Essingeleden. Anläggande av t ex utegym

- och streetbasket samt entré. (1)
- c. Informationsskylt som berättar om området. (1)
- d. Se över röjningsbehov av ekbestånd i naturmarken. (1,2)
- e. Komplettera med fler papperskorgar. (1)

22. Aspudsparken

- a. Röjning i ekbestånd. (2)
- b. Förbättra entrén från Erik Segersälls väg samt göra passagen över vägen till Aspudsskolan säkrare. (2)
- c. Upprustning av delar av parken (sittyta, delar av lekplats och grillplats). (2)
- d. Komplettering med fler sittplatser längs promenadstråk. (2)
- e. Röjning av naturmark längs Örnbergstigen. (2)
- f. Tillföra mer innehåll på gräsytan t ex trädplantering. (2)
- g. Barnvagnsramp kompletteras vid trappa. (2)
- h. Rusta upp tennisplan. (1)

23. Örnberget

- a. Anläggning av ny lekplats. (1)
- b. Byta ut bänkar med armstöd längs strandpromenaden och utsiktsplatsen på höjden. (1)
- c. Upprustning av av industriminnet. (2)
- d. Anläggning av picknick plats på höjden. (1)

- e. Träbryggor och trätrappor behöver förnyas på sikt. (2)
- f. Komplettera med fler papperskorgar. (1)
- g. Badplats utreds. (2)

24. Aspuddens skolgård / Styrbjörnsparke (3)

25. Alvastraparken / Blommensbergsvägen (3)

26. Ura Kaipas lund (3)

27. Botvidsparken / Lövsmygsparken (3)

28. Varnhemsparken / Vadstenalunden (3)

29. S:t Sigfridskyrkan

- a. Åtgärder för en tryggare passage under Essingeleden. (2)
- b. Komplettering av bänkar nära kyrkan. (1)
- c. Asfaltera nedfart till Blommenbergsvägen. (1)

30. Schlytersparken

- a. Upprustning av parkens granittrappor. (1)
- b. Lekturtrustning och trasig asfalt. (1)

31. Essingeleden

- a. Asfalt lagas. (1)
- b. Granittrappa läggs om. (1)

Midsommarkransen

32. Främlingsvägen / Pilgrimsvägen

- a. Upprustning av buskage längs parkväg. (1)
- b. Anläggning av gångstråk i Fastlagsvägens förlänging. (1)

33. Gåspennan / LM-skogen

- a. Upprustning av lekplatsen med fler funktioner. (1)
- b. Röjning av ekmiljöer. (2)
- c. Stigar uppgraderas till grusade gångvägar till lekplatsen. (1)
- d. Förbättra entréer till gångstråken. (1)
- e. Ökad slyröjning närmast gångvägar för ökad trygghetskänsla. (1,2)
- f. Förbättra parkbelysningen. (1)

34. Enbacken

- a. Komplettera med nya basketkorgar. (1)
- b. Anlägga en säker passage över Tellusborgsvägen och göra vägen "grönare". (1)
- c. Anlägga ett staket utmed Bäckvägen. (1)
- d. Minska buskagen i parken. (1)

35. Julikullen

- a. Sätta igång vattnet till skulpturen "Puck". (3)

36. Svandammsparken / Svandammsplan

- a. Förtydliga entréer till Svandammsparken från Tellusborgsvägen. (1)
- b. Byta papperskorgar till diskretare utseende och placering i Svandammsparken. (1)
- c. Anläggande av ytor med blommande marktäckare eller perenner. (1)
- d. Komplettera parken med lek för äldre barn. (1)
- e. Upprustning av Svandammsplan. (1)

37. Midsommarparken (3)

38. Telefonplan/Telefonvägen

- a. Sittplatser, planteringar och damm rustas upp. (1)
- b. Telefonvägen allé planteras och gatan smalnas av. (1)

Västberga

39. Västberskogen

- a. Upprustning av trappor, gångvägar. (2)
- b. Anlägga skogslekplats. (2)
- c. Komplettera med ny gångväg. (2)

40. KorpMossevägen

41. Elektraparken

- a. Sittplatser i berså vid E4/E20 tas bort och bersåer planteras igen till buskage. (2)

42. GC-stråk utmed Södertäljevägen

- a. Åtgärda igenvuxen bollplan genom att så gräs. (2)
- b. Upprusta Hökmossens gård. (3)
- c. Ta bort förvuxen rosplantering. (1)
- d. Ta bort bullerstörda lekplatser. (2)
- e. Ta bort cykelställ som är trasiga. (1)

Skötsel och underhåll

I stort föreslås inga ytor få förändrad skötsel. I Liljeholmen består idag till stor del de fria ytorna av naturmark. De ytor som i dag är anlagd parkmark är värdefullt att behålla med parkskötselnivå. Det finns t ex inga stora klippta gräsytor som skulle kunna skötas extensivt. Klippta gräsytor är snarare en brist. Möjligen skulle några klippta gräsytor mellan gata och naturområden och som inte nyttjas som parkmark kunna övergå till ängsmark t ex i Ura Kaipas Lund i Aspudden. I övrigt är de klippta ytor som finns viktiga som en skött övergångszone mellan parkväg / bebyggelse och naturmark.

Snarare skulle skötselnivån behöva ökas för att förstärka de karaktärer som föreslagits.

Naturområden / naturstråk

Slyrensning av naturmark borde om möjligt utökas i samband med gångvägar för trygghet och i naturstråk längs Mälarstranden för att förbättra utsikt. I naturmarkspartier med stora träd, framförallt stora ekar, skulle också röjningsinsatserna behöva ökas för att frilägga träden, samt i brynzoner mot gata och park.

I flera av naturmarksområdena som Mörtviksparken / Vinterviken och branten söder om Hägerstensvägen finns behov av att öka gallring för att restaurera de värdefulla ekbestånden.

Parkmark

Doft- och fruktleparken och Svandammsparken har som målsättningar prydnadspark. Dessa parker föreslås därför få en ökad skötselfrekvens jämfört med idag för att karaktären ska uppnås. Perennplanteringar och buskage borde t ex rensas så ofta att de upplevs som vårdade och grusytorna kantskäras. Klotter upplevs också speciellt störande i dessa parker.

En ökad skötselnivå föreslås för

12. Trekantsparken / Doft- och fruktleparken

36. Svandammsparken

Dammar

Det finns i Liljeholmen flera kvartersparker med dammar. Dessa har stor betydelse för trivselen och upplevelsen av parken och är en stor tillgång. Dessa är idag utan vatten en lång tid av året. De tomma dammarna upplevs som tråkiga och det skulle vara en stor fördel om dammarna hölls med vatten under en längre del av säsongen.

Parker med dammar är: Sannadalsparken, Enbacken, Aspuddsparken och Svandammsparken

Flytta över skötsel till brukarna alternativt föra över parkmark till kvartersmark

En del av stadens parkmark ligger intill bostadshus som förgårdsmark eller som lekplatser och sittplatser inom kvarteren. Dessa ytor upplevs som privata och nyttjas troligen främst av de boende. Skötselresurser från dessa områden föreslås överföras till kvartersparker som nyttjas av fler. De är dock viktigt att säkerställa att utformning och innehåll i dessa bostadsnära parker bevaras om de övergår till privat skötsel.

Mindre åtgärder

- Komplettera och byta ut och bänkar mot handikappanpassade bänkar längs parkstråk där detta saknas
- Grusa väl använda smitvägar
- 34. Enbacken (staket mot bilväg)

Brister i underhåll

Brister i underhåll har stor betydelse för hur en park eller ett naturområde upplevs. Brist på underhåll gör att parken upplevs bortglömd och som mindre värdefull. Framförallt i naturmarksområden där det finns få anlagda element är det av stor vikt för upplevelsen av området att det lilla som finns är av god kvalitet och i gott skick. Ett stadigt nymålat räcke, hela trappor och en enhetlig belysning gör att naturområdet ger ett helt annat intryck för besökaren.

Exempel på utrustning som är i dålig kondition i många områden:

Trappäckan är i många naturområden rostiga, sneda och vinda. Befintliga räcken målas alternativt byts ut. Om räcken är i dåligt skick föreslås de bytas ut mot räcken med kraftigare dimension som är hållbarare och ger ett mer ordnat intryck.

Trappor av granit behöver justeras i några parker.

Staket runt lekplatser i dåligt skick. Träet skulle behöva bytas ut helt i många fall.

Räcken till träbryggor längs stränder är delvis i dåligt skick.

Armaturer och stolpar är gamla, slitna och ibland av olika typ i vissa naturstråk. Nymålade, stockholmsgröna stolpar med nya armaturer skulle göra stor skillnad där det saknas.

Klotter är ett stort problem i många parker. Det ger ett intryck av förfall i annars vackra parker. Här finns ett stort behov av tätare sanering av klotter.

Barnvagnsramp saknas i trappor på många parkvägar.

Gröndal

- 1 Strandpromenad Gröndal (Ekensbergs skolgård)
- 2 Ekensbergshöjden
- 3 Ormberget med strandpromenad
- 4 Gröndals bollplan
- 5 Akterspegeln
- 6 Gröndalshamnen
- 7 Sannadalsparken
- 8 Sannadalshöjden
- 9 Stora Fågelsången
- 10 Mörtviksparken / Vinterviken

Liljeholmen

- 11 Trekantsstranden
- 12 Trekantsparken / Doft och fruktlekparken
- 13 Norra Nybohovsberget
- 14 Södra Nybohovsberget
- 15 Liljeholmstorget
- 16 Katrinebergsbacken
- 17 Fredsbergsparken (Kaninparken)
- 18 Nybodahöjden
- 19 Årstadal / Sjövikshöjden
- 20 Liljeholmsstranden / Lövhöjden

Aspudden

- 21 Vinterviksparken
- 22 Aspuddsparken
- 23 Örnberget
- 24 Aspuddens skolgård / Styrbjörnsbacken
- 25 Alvastraparken / Blommensbergsvägen
- 26 Ura Kaipas lund
- 27 Lövsmygsparken / Botvidsparken
- 28 Varnhemsparken / Vadstenalunden
- 29 S:t Sigfridskyrkan
- 30 Schlytersparken
- 31 Essingeleden

Midsommarkransen

- 32 Främlingsvägen / Pilgrimsvägen
- 33 Gåspennan / LM-skogen
- 34 Enbacken
- 35 Julikullen
- 36 Svandammsparken / Svandammsplan
- 37 Midsommarparken m fl (Svandammsvägen)
- 38 Telefonplan / Telefonvägen

Västberga

- 39 Västbergaskogen
- 40 Korpmossevägen
- 41 Elektraparken
- 42 GC-stråk utmed Södertäljevägen

1. Strandpromenad Gröndal (Ekensbergs skolgård)

Se karta sida 33

Beskrivning / karaktär

Storlek: 1,5 ha. Längd 1,5 km

Parkstråket ligger i Gröndal, längs Mörtvikens strand. Stråket är smalt och går nära intill vattnet. Längs vattnet står pilar, många äldre. Promenaden har en trevlig rumslighet, småskalighet och omsorg om detaljer. Strandpromenaden utvidgas i väster till en park med skyddade gräsrum för lek och vindskyddat solbad. Intill ligger Ekensbergs skolgård med bollplan. Fina sittplatser finns utmed vattnet. Norra delen av promenaden har en annan karaktär. Här övergår promenaden till en kaj och här finns även en ångbåtsbrygga. Karaktären är också annorlunda beroende på att det är norrsida. Kajen övergår till en träbrygga och till en promenad med naturkaraktär när bebyggelsen avslutas.

Värden

Viktigt promenadstråk. Avskild och rofylld område med fin skala. Hundrastning. Jogging. Vila. Grillplats. Utsikt över vattnet. Picknick. Bad, lek, grön oas, ro, utsikt.

Målskaraktär

Kvarterspark - Strandpark

Mål

- Att bevara och förstärka strandkaraktären
- Att utveckla mötesplatserna
- Att förnya kajstråket på norra sidan

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

Framförallt buskplanteringarna är ovårdade och fyllda med ogräs. Strandkänslan skulle kunna ökas om buskplanteringarna mot vattnet rensades och stranden delvis stensattes eller såddes med gräs. Ett upprustningsförslag för planteringarna föreslås. Norra delen av strandpromenaden har ett större behov av förnyelse eftersom även bryggor och planteringslådor ger ett vanvårdat intryck.

Strandpromenaden bryts vid industriområdet. Fortsättningen på stråket går intill brofästet vilket är en dyster väg.

Planer och byggande

Två punkthus uppförs på på norra kajen. Detta innebär att en tennisbana tas bort. Strandpromenaden blir kvar.

Utsikt mot Mälaren från strandpromenaden i Gröndal

2. Ekensbergshöjden

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 4,5 ha

Området består av den vegetationsklädda Ekensbergshöjden. Naturmarken sluttar brant ned mot Mälaren på norra sidan och mot dalgången och Gröndalsvägen på södra sidan. På toppen ligger punkthus av rött tegel med naturen nära inpå och mellan husen. Bland bostadshusen finns en lekplats med sandlåda, bänkar och diverse olika lekutrustning. Följer man Ekensbergsvägen västerut kommer man till ett betydligt yngre område, kv Stapelbädden, byggt på 1980-talet. Detta område är betydligt tätare med större huskroppar och ingen bevarad natur mellan husen. Till området hör en större lekplats med lekutrustning, lusthus, en grillplats, och en liten scen som ligger högt och fritt med viss utsikt.

Värden

Promenader på parkvägarna, bänkar för vila, naturlek och lek på lekplatserna, utsikt. På lekplatsen i kv Stapelbädden finns plats att umgås på för både familjer och ungdomar.

Värdefull naturmiljö. Den skogsklädda förkastningsbranten mot Mälaren har stort värde för stads- och landskapsbilden. Området ligger inom kärnområde för värden knutna till ek.

Åtgärdsförslag

- Förlänga strandpromenaden på brygga förbi industriområdet och vidare under Essingeleden
- Upprustning av planteringsytor. Många buskytor kan ersättas med gräs eller stensättning
- Upprustning av kaj och träbryggor på norra sidan

Analys / brister

Slyröjning kunde utföras oftare för att behålla utsikten och öka trygghet. Den lilla kvartersleken i det äldre området har god standard men saknar belysning. Den större lekplatsen som hör till kv Stapelbädden skulle behöva en upprustning. Alla trädetaljer som sandlådesargers etc. behöver bytas ut, planteringarna ses över och ev komplettering med fler lekredskap. Gärna montera skyltning med parkens namn. Hela området är bullerstört av Essingeliden. Plana ytor skulle kunna utnyttjas till fina sittplatser.

Övrigt

I rapport *Stockholms unika ekmiljöer*, Stockholms stad Exploateringskontoret 2007, utpekas Ekensbergshöjdens södra slänt som naturvärdesklass 3. Området har i inventeringen fått beteckning akut restaureringsbehov.

Målkarakter

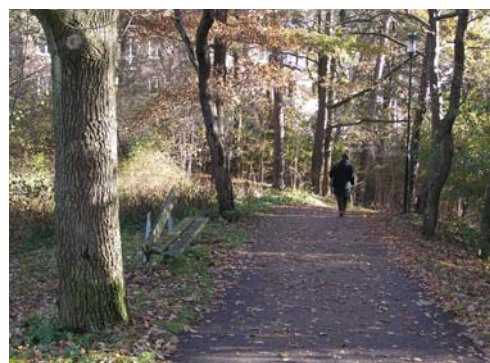
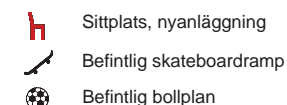
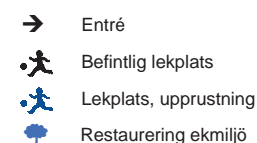
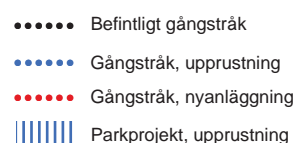
Kvarterspark - Naturkvarter

Mål

- Att behålla karaktären av hävdad naturmark som genomkorsas av promenadvägar med sittplatser och utsiktsplatser
- Att de två kvarterslekplatserna har god standard

Skötsel

Skötselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Parkväg söder om Ekensbergsvägen

Åtgärdsförslag

- Restaurering av ekmiljöer
- Rökning av sly där utsikten störs; kring gångvägar och lekplats
- Komplettering med fler sittplatser med utsikt längs parkvägar
- Upprustning / byte av trappräcken på östra sidan och södra sidan
- Förnyelse av lekplatsen vid Ekensbergsvägen, kvarteret Stapelbädden
- Eventuell belysning av lek Ekensbergshöjden
- Komplettering med barnvagnsramper

3. Ormberget med strandpromenad

Beskrivning / karaktär

Storlek: 5,5 ha

Parken ligger i Gröndal öster om E4/E20. Parken domineras av ett högt berg med kala hållar med tydliga istidsräfflor och låg vindpinad vegetation av bl a krattek på höjden. I norr finns en förkastningsbrant som sluttar kraftigt mot vattnet. Tätt, trivial lövskog med frodig undervegetation täcker delar av norrsidan. Badmöjligheter finns från klippor och bryggor. Delar av berget är klassade som Naturvårdsobjekt torrmark-ört.

Längs vattnet växer pilar och alar. Stråket börjar med en grusväg en liten bit upp från stranden för att övergå till träbryggor utmed vattnet. Promenaden har en storskalig rumslighet med branta hållar på ena sidan och Mälarens vatten utmed den andra sidan. Fina sittplatser finns längs vattnet.

Ett omfattande saneringsarbete har just slutförts vid den gamla Svavelsyrafabriken som togs ur bruk 1944. Strandpromenaden avslutas vid båtklubbens lokal.

Ormberget används främst som utvidgning av Gröndalsskolans skolgård. Det finns gott om rester av kojbyggen och annat som vittnar om intensiv lek på berget. Hela parken har god vattenkontakt och många platser för picknick.

Värden

Viktigt gångstråk. Möjligheter till bad, lek, grön oas, picknick och utsikt.

Analys / brister

Klotter på bänkar, murar och berghållar. Klotter bör saneras i hela parken och utsatta platser bör klotterskyddas. Vid granittrappan, nedanför Gröndalsskolan, finns risiga buskplanteringar som börjar bli för ovårdade och fyllda med ogräs. Busktyterna bör tas bort eller förnyas. Entrén till parken under Essingeleden är mycket otrivsamt och känns otrygg. En ny entré längre ned vid vattnet i samband med en strandpromenad som förbinder södra och norra strandpromenaden runt Gröndal skulle lösa problemet på ett bra sätt.

Ormberget är bullerstört av bil- och tågtrafik.

Ormberget mot nordost

Planer och byggande

I kv Akterspegeln byggs befintliga lokaler om till bostäder, vilket kommer att innebära att det troligen flyttar in fler barn i området. De nya bostäderna har nära till Akterspegeln's lekplats och nära till naturlek.

Målskaraktär

Kvarterspark - Naturstråk / Strandpark

Mål

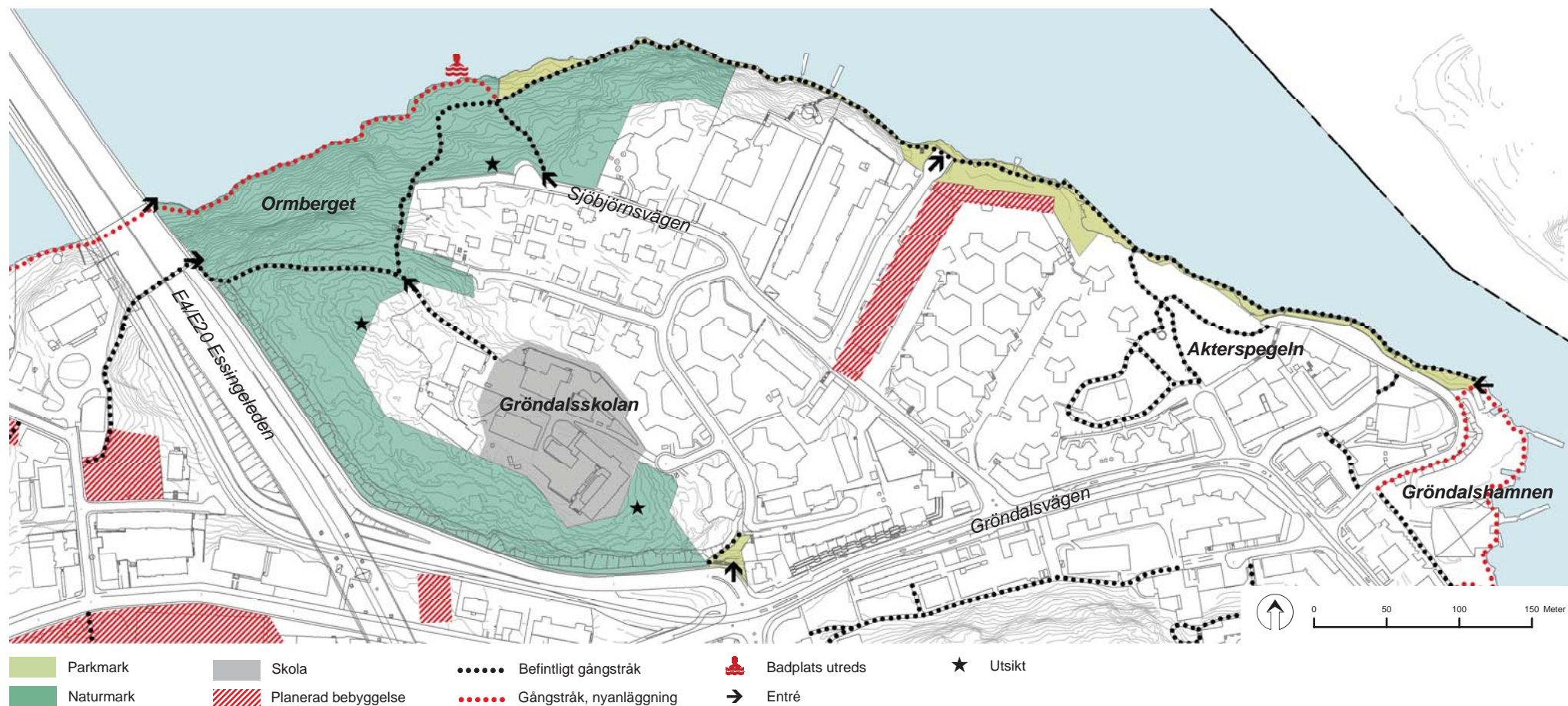
- Att förbinda strandpromenaden i väster och öster för ett sammanhängande promenadstråk
- Att bibehålla den informella karaktären

Skötsel

Skötselintensiv naturmark

Strandpromenad

Ormberget mot nordväst

Åtgärdsförslag

- Förbinda strandpromenaden i öster och väster med parkstråk
- Röjning av buskage nedan Gröndalsskolan
- Åtgärda bullersituationen
- Klottersanering och klotterskydd bör utföras av utrustning och av utsatta berghällar

4. Gröndals bollplan

Beskrivning / karaktär

Storlek: 1,3 ha

Gröndalsvägens västra del ligger i en dalgång som mynnar ut i Mörtviken. Gröndals bollplan och lekplats ligger på södra sidan av Gröndalsvägen med en kraftig brant i ryggen. Grönskan i slänten bildar en tydlig grön vägg i stadsbilden. Essingeleden avslutar parkrummet på östra sidan och dominerar landskapet både med sin storlek och bullerstörningen. På höjden ligger Fregattvägens lamellhus. I slänten finns flera stora, äldre ekar. Intill bron finns en grusad bollplan (9-manna) och klubbhus. Ett gångstråk går genom parken. Gångstråket är en fortsättning av Bryggvägen och leder över höjden mot Vinterviken. Lekplatsen

Målskäraktär

Friyta - lekplats

Mål

- Att den nya lekplatsen ska ha en storlek och ett innehåll som gör att den fungerar som en kvareterslekplats för området
- Att de solitära ekarna bevaras

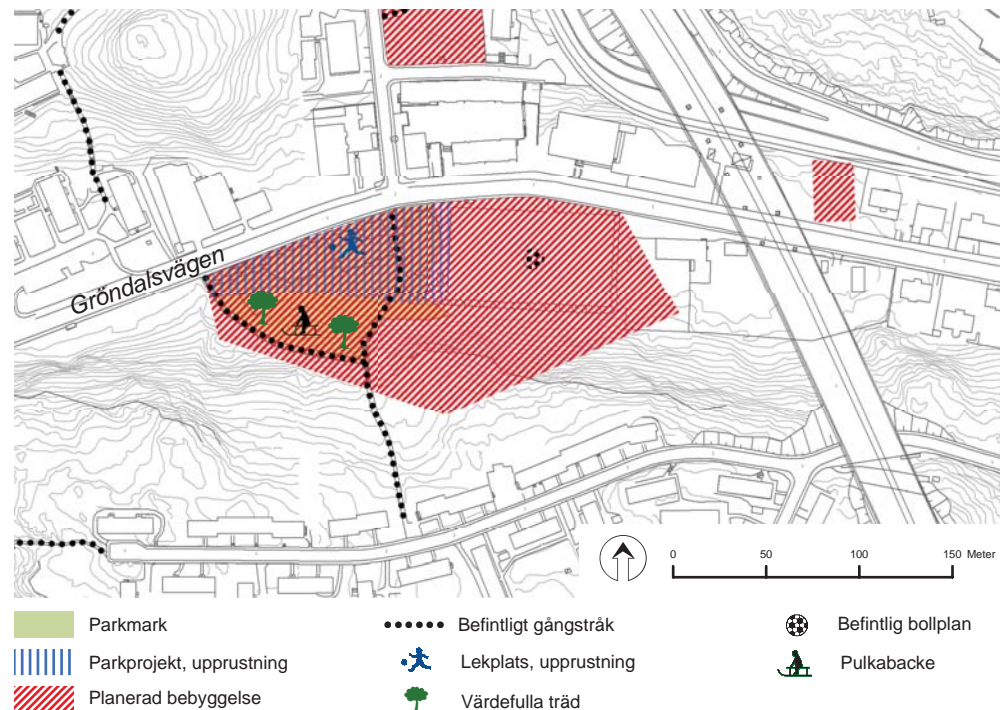
Skötsel

Extensiv naturmarksskötsel
intensiv parksskötsel

är delvis störd av trafiken. Mellan lekplatsen och naturmarken finns en stor sluttande gräsyta. Lekplatsen består till stor del av en stor gräsyta, några bänkar, sandlåda, gungor och volträcke.

Gångstråk genom parken med en av de värdefulla ekarna intill trappan.

Värden

Värdefull natur i slänten med stora solitära ekar. Lek på lekplats och naturlek i skogen. Pulkabacke i slänten. Promendstråk. Bollspel. Hela det gröna dalstråket är viktigt för landskapsbilden.

Analys / brister

Promendvägen är en viktig förbindelse mellan strandpromenaden vid Mälaren och det stora promenadstråket i Vinterviksparken. Lekplatsen är i behov av upprustning. Intill bollplanen finns en av de få öppna gräsytor i Gröndal. Området är en tillgång för Gröndalsbarnen

och har en storlek som ger möjlighet till olika aktiviteter.

Planer och byggande

Parken har föreslagits byggas med tre stycken punkthus. Detta innebär att befintlig lekplats försvinner. Den kommer enligt planerna att ersättas med en ny mindre lekplats.

Åtgärdsförslag

- Vid nybyggnation ersätts befintlig lekplats på annan plats, annars behöver lekplatsen rustas upp.

5. Akterspegeln

Beskrivning / karaktär

Storlek: 1 ha

Akterspegeln ligger i östra delen av Gröndal, mellan Gröndalsvägen och Gröndalsviken. Parken har en högre belägen aktivitetsdel i sydväst och en naturparksdel utmed vattnet i nordost. Hela parken har fin utsikt mot vattnet. Parken är förhållandevis tyst då den ligger i lä från Essingeleden sett. Parken har uppvuxen vegetation, med blandade lövträd och buskage. Naturmarken består av hållar som sluttar brant mot vattnet.

Lekutrustningen är i varierande skick. Mestadels är utrustningen i gott skick men ett fåtal lekhus behöver bytas ut eller rustas upp.

Värden

Viktigt gångstråk. Möjligheter till lek, grön oas, picknick, ro och utsikt.

Målkaraktär

Kvarterspark - Parkkvarter

Mål

- Att utveckla parken som kvarterspark med lek

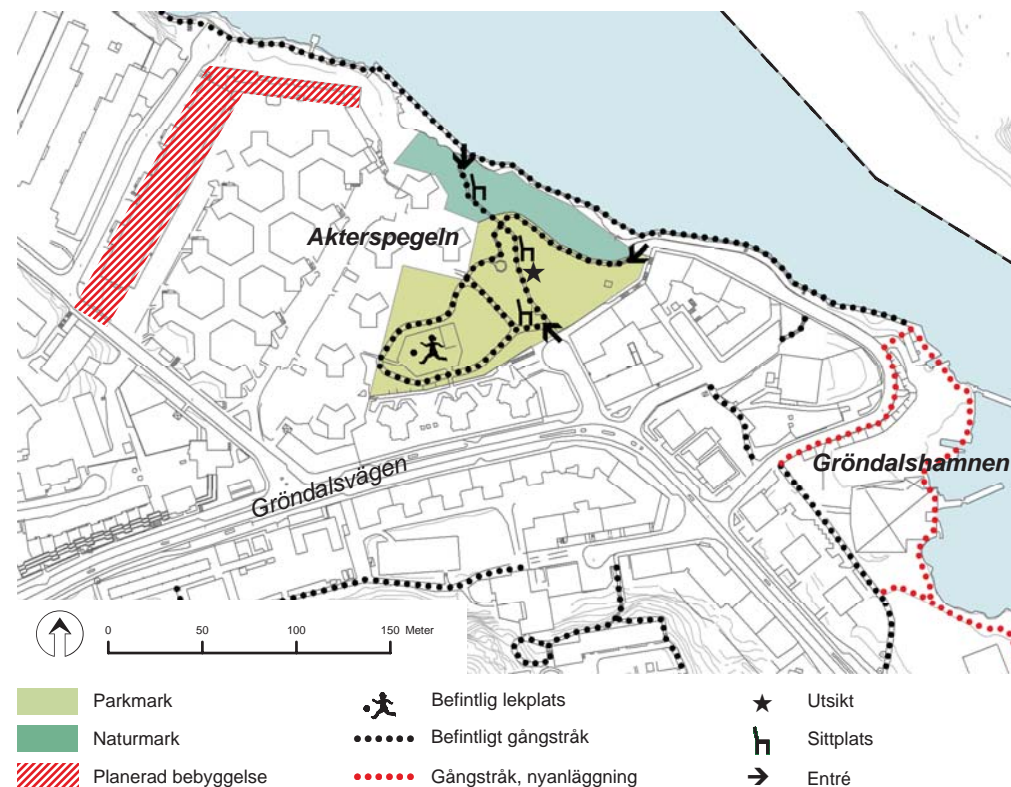
Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

En översyn av hela aktivitetsparken bör göras. En del av lekutrustningen är sliten och bör bytas ut, eller renoveras.

Belysningen är dåligt koordinerad med belysningen på intilliggande kvartersmark. Vid en framtida upprustning av parken bör man se över och koordinera stolparna. Parkens övre del saknar vattenkontakt. Med hjälp av luckor i vegetationen kan man skapa utsikt mot vattnet.

Gångväg

Lekplats

Åtgärdsförslag

- Delvis upprustning av lek

6. Gröndalshamnen

Beskrivning / karaktär

Storlek: 1,1 ha

Parkstråket vid Gröndalshamnen ligger mellan Båtklubbens område och kvarteren Fören, Babord, Gröndalsgården och Rodret. Den centrala delen av parken ligger utmed Gröndalsvägen. Parkstråket präglas av stora lövträd, främst lind samt klippta gräsytor och asfalterade gångvägar. Gångvägarna är relativt plana och lämpliga ur tillgänglighetssynpunkt. alternativa vägar finns för den branta trappan mellan Maskinistgatan och Gröndalshamnen. Parkstråket rymmer praktiska funktioner som återvinningsstation och transformatorstation. Återvinningsstationen saknar visuellt skyddande plank. Området är bullerstört av omgivande trafik.

Planer och byggnade

Det finns omfattande nybyggnadsplaner för Lövholmen, öster om Gröndalshamnen.

Gångstråket genom parken nyttjas flitigt

Målkarakter

Kvarterspark - Parkkvarter

Mål

- Att öka vattenkontakten
- Att parken utvecklas mot en strandpark/samlingsplats för vuxna med trevliga sittplatser

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Värden

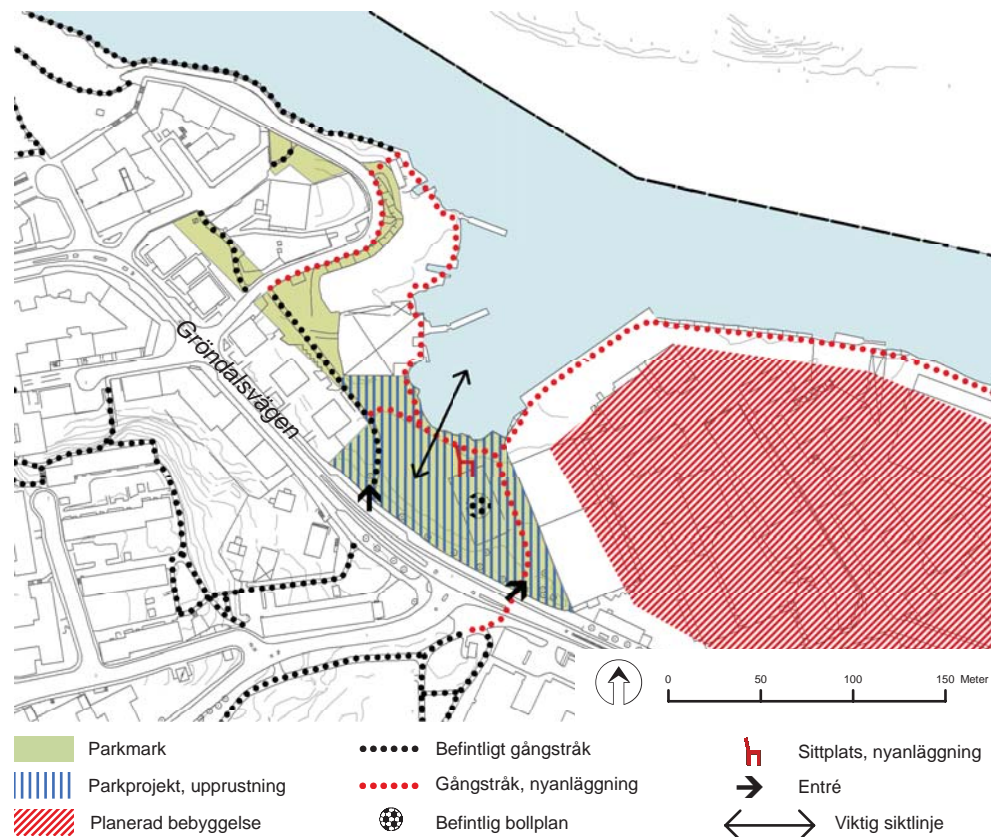
Viktigt gångstråk. Värdefull som skyddszon mellan bostadskvarter och båtklubben. Den öppna plana gräsyten är en av få aktivitets- och evenemangsytor inom Parkplan Liljeholmen.

Analys / brister

Parkstråket fungerar som skyddszon mellan båtklubben och bostadskvarteren. En ökad kontakt med vattnet är önskvärt för hela parken. Parkrummet vid bollplanen kan utformas trevligare och attraktivare med en annan gestaltning.

Hamnverksamheten präglar området

Åtgärdsförslag

- Öka vattenkontakten genom ny strandpromenad / gångväg
- Anlägga sittmöjligheter i närheten av bollplanen
- Förbättra sambandet med Trekanten
- Anlägga strandpromenad

7. Sannadalsparken

Beskrivning / karaktär

Storlek: 1 ha

Sannadalsparken ligger söder om Gröndalsvägen. Parken är en långsmal aktivitetspark som ligger låglänt i terrängen på plan mark. Ett gång- och cykelstråk löper utmed parkens södra sida. Parken namngavs 1936 efter den nu försvunna gården Sannadal, som låg intill nuvarande park.

Parken har nyligen genomgått en upprustning då det bl a planterades nya träd. De äldre träden består av stora solitärer av ek, lönn, alm och ask. Utrustningen är av varierande kvalitet, ny och hel jämte gammal och sliten. Generellt är utrustningen nedklottrad. Tillgängligheten är god i hela parken. Området är bullerpåverkat av omgivande trafik och av fläktar.

Målskär

Kvarterspark - Aktivitetspark

Mål

- Att rusta upp aktivitetsparken och utveckla den till en park för hela familjen med småbarnslek, plats för ungdomar och aktiviteter för äldre

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

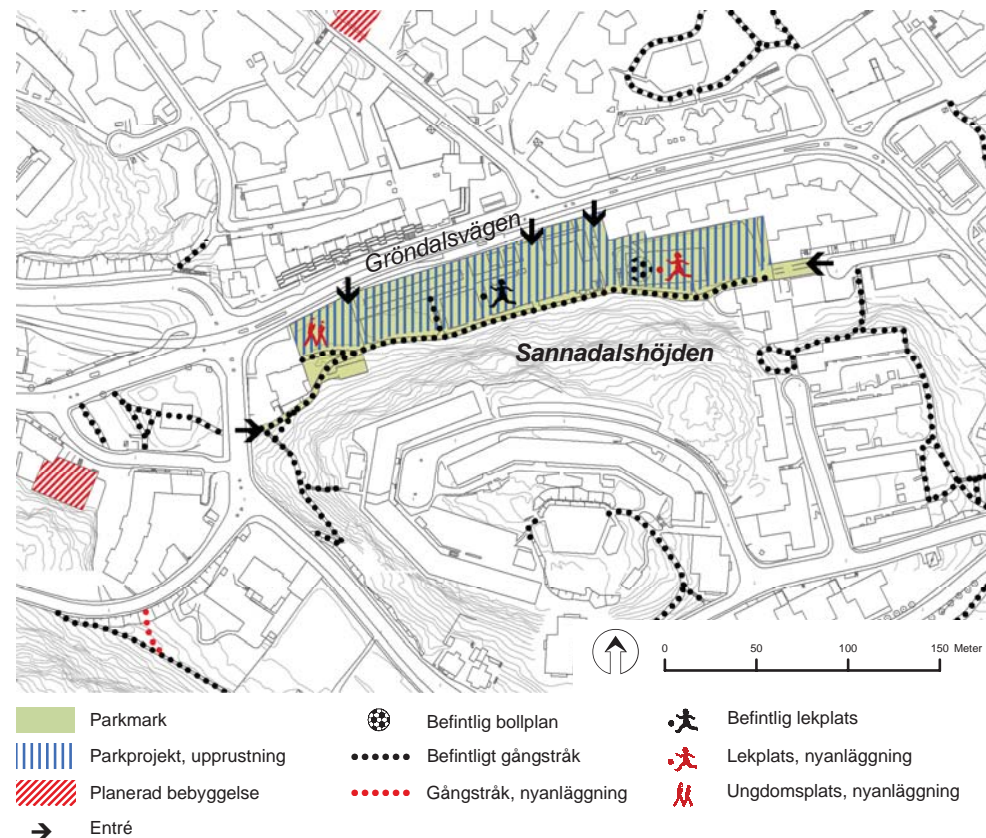
Parken används främst som lekplats. Det finns staket och mur som skiljer parken från Gröndalsvägen vilket gör den tryggare för familjer med små barn. Det finns två små bollplaner. En basketplan och en inhägnad plan för fotboll.

Värden

Viktigt gångstråk. Möjligheter till lek och grön oas.

Vattenspegel

Analys / brister

Klotter på bänkar och lekutrustning. Klotter bör saneras i hela parken. En översyn av hela aktivitetsparken bör göras. Parken kan göras mer användarvänlig för ungdomar, idag finns

bollplanerna, men även andra platser i parken kan utvecklas. Parken bör disponeras om, så att småbarnsleken hamnar närmare bostäderna och ungdomsaktiviteterna längre bort.

Åtgärdsförslag

- Anlägga lek för småbarn, ungdomsplats och t ex boulebana för äldre
- Sanera klotter och klotterskydda utrustningen i parken

8. Sannadalshöjden

Beskrivning / karaktär

Storlek: 3,2 ha

Sannadalsparken ligger söder om Gröndalsvägen. Parken består av naturpark med asfalterade gångvägar och granittrappor. Parken ligger mellan bostadskvarter och förbinder låg nivå med hög. Vegetationen är väl uppvuxen och utgör verkligen en grön lunga i området. Några riktigt stora exemplar av ek finns i parken. Vägarna är branta och kan upplevas som otrygga då den frodiga vegetationen erbjuder gott om gömställen längs vägen. Belysning och ramper för barnvagn finns. Ett par mindre lekplatser av kvarterslekskaraktär finns i parken. Utrustningen i dessa är ganska enkel med sandlådor och gungdjur. En grusad bollplan och en grillplats finns på toppen av Sannadalsberget.

Målkarakär

Kvarterspark - Naturkvarter

Mål

- Att bibehålla den naturliga karaktären hos naturparken

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
skötselintensiv naturmark

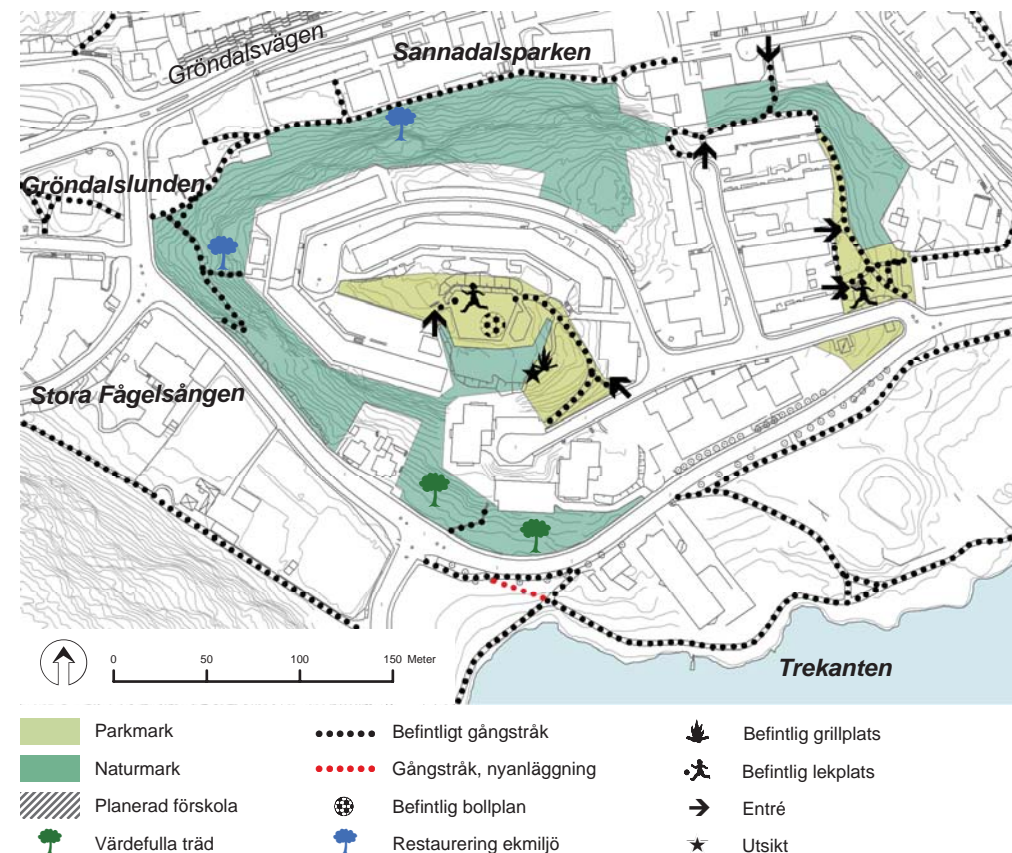
Området är bullerstört av omgivande trafik och av fläktar. Mellan husen får man fina utblickar mot omgivningen.

Värden

Viktigt gångstråk. Möjligheter till lek, grön oas.

Analys / brister

Det finns klotter på bänkar och lekutrustning. Klotter bör saneras i hela parken och klotterskydd bör utföras där det är lämpligt.

Hällmarker på toppen av Sannadalshöjden

Bollplan och lekplats

Övrigt

I rapport *Stockholms unika ekmiljöer*, Stockholms stad Exploateringskontoret 2007, utpekas Sannadalshöjden som naturvärdesklass 3 och ligger inom kärnområde för ekförekomst i Stockholm. Inom området finns även grova ekar. Området har i inventeringen fått beteckning akut restaureringsbehov.

Åtgärdsförslag

- Klottersanering och klotterskydd av utrustningen i parken
- Restaurering av ekmiljöer

9. Stora Fågelsången

Beskrivning / karaktär

Storlek: 1,3 ha.

I en dalgång mellan två höjdparter i anslutning till sjön Trekanten ligger den lilla gården Fågelsången. Fågelsången byggdes på 1700-talet och utnyttjas idag som privatbostad. Huvudbyggnaden är byggd som en smal skärm och är mer av en kuliss för att det ska se mer imponerande ut från vattnet. Tidigare gick trädgården ned till Trekanten. Trädgården utnyttjas idag som koloniområde.

Om man följer dalgången bortom bebyggelsen finns en liten parkyta, Gröndalslunden, i korsningen mellan Lövholsvägen och Gröndalsvägen. Parken består av en sparat kulle med flera stora ekar. Parken korsas av ett antal gångvägar och i mitten finns några sittplatser. Lunden ligger intill Gröndals kyrka och är utsikt från kyrkan.

Stora Fågelsången

Målkarakter

Kvarterspark - Parkstråk / koloniområde

Mål

- Att skapa bättre kontakt mellan Trekantens parkstråk, Sannadalsparken och det inre av Gröndal
- Att om möjligt göra koloniområdet mer tillgängligt för de som inte odlar där
- Att om möjligt återskapa trädgårdens kontakt med vattnet
- Att renodla Gröndalslunden som ekbacke

Skötsel

Extensiv parkskötsel intill gångväg

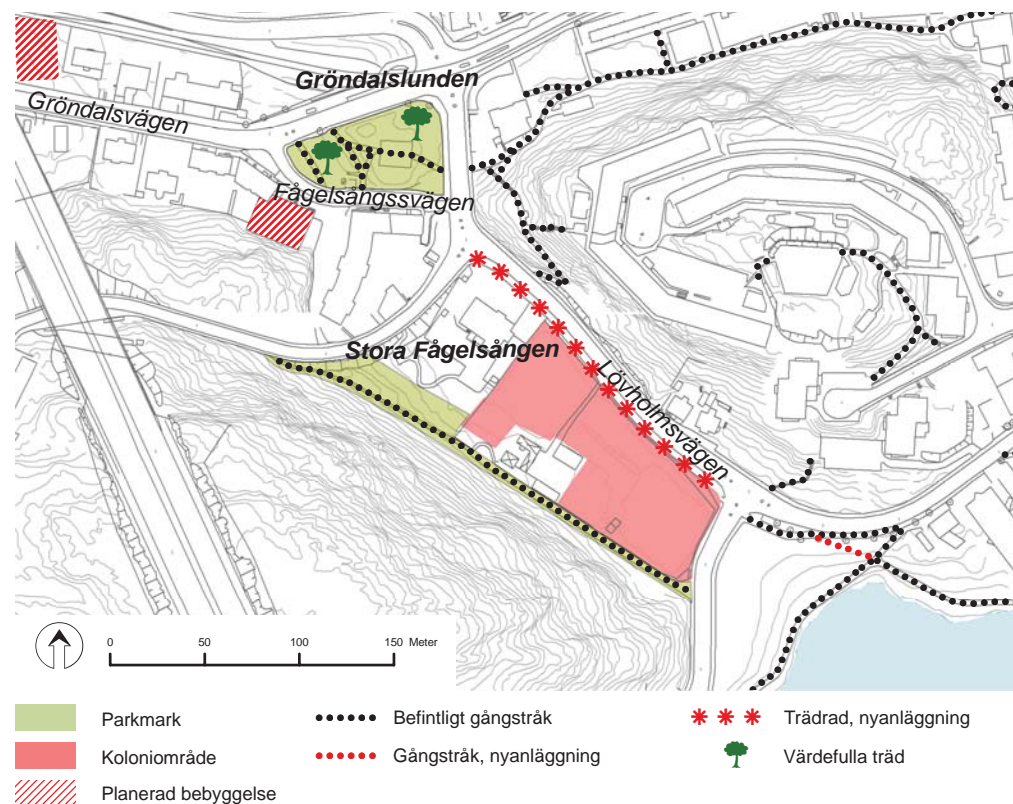
Värden

Den lilla gården liksom koloniområdet är av stort värde för upplevelsen av stadsbilden i området. Här kan man uppleva odling och blomprakt. Det är också av stort värde för landskapsbilden att dalgången delvis hålls öppen och grön. Även Gröndalslunden är av stort värde för stadsbilden med sina vackra ekar som man har i siktlinjen när man rör sig på vägarna och från gudstjänstlokalen.

Analys / brister

Lövholsvägens gångbana är en viktig förbindelse mellan Sannadalsparken och parkstråket kring Trekanten. Lövholsvägen är bred och trafikerad.

Blommensbergsvägen skär av kontakten mellan koloniområdet och Trekantsparken. Detta förstärks av att en vall är uppbyggd för

Planer och byggande

att skydda Trekantsparkens grönska från vägen. Gröndalslunds lilla parkyta är mycket trafikstörd och det är tveksamt om det är trivsamt att sitta på parkbänkarna.

Söder om Gröndalslunden, i kvarteret Barlasten, Fågelsångsvägen, planeras för ett nytt bostadshus.

Åtgärdsförslag

- Gångstråket längs Lövholsvägen görs trevligare med en trädrad mellan gångbana och väg.
- Upprustning av Gröndalslunden
- Annonsera koloniområdet från Lövholsvägen
- Om möjligt återskapa kontakt / siktaxel mellan Fågelsången och Trekanten

10. Mörtviksparken / Vinterviken

Beskrivning / karaktär

Storlek: 28 ha

Naturparken består av ett höjdparti mellan två öst-västliga dalgångar. Mörtviksparken är en del av stort grönstråk som inkluderar Vinterviksparken i dalgången och parkstråket kring sjön Trekanten.

Uppe på höjden ligger Fregattvägen med lamellhus i rött tegel och puts. Naturmark har sparats mellan husen. Uppe på höjden är utsikten storslagen över Mälaren. Höjden är delvis mycket brant, otillgänglig, blockrik och klädd med blandskog. I de högsta delarna finns tallskog och hållmark. Längre ner i slänterna växer tall blandat med ek och hassel. Här växer många stora exemplar av både ek och tall. I det låglänta partiet mot Mörtviken finns en fuktlövskog med al och knäckepeil. Inne i Mörtviken ligger en båtklubb. Flera parkvägar korsar området.

I väster skjuter Rävudden ut mellan Vinterviken och Mörtviken. Här finns en stor, avskild, öppen yta intill en bergsvägg där det tidigare låg en Sprängkapselfabrik. Här finns idag en grillplats som används alla tider på året. Vegetationen på udden består av en skärm av lövträd mot vattnet och högre upp hållmark och tallskog.

Värden

Sociala värden: Området används framförallt för promenader. Här finns också möjlighet till naturupplevelser, utsikt, vattenkontakt, grillplats och vila. Bad och solbad. Naturlek.

Naturvärden: Värdefull natur i slänten med stort inslag av ek. Höjdpartiet har stor betydelse för landskapsbilden.

Kulturvärden: Mörtviksparkens västra del är klassat som kulturhistoriskt värdefull miljö pga sina industriarkeologiska lämningar.

Analys / brister

Parkstråken är väl fungerande och är sammanbundna med andra parkstråk vilket ger möjlighet till långa promenader längs vattnet och vidare mot Trekanten. Naturmarken har stora värden med sina många stora ekar, tallar och hassel. Dessa stora träd skulle framhävas mer om naturmarken röjdes bättre, framför allt kring gångsstråk, trappor och närmast de öppna ytorna. Ekbestånden har stort behov av röjningsåtgärder för bättre utveckling.

Rävudden är en fin plats som skulle kunna utvecklas som utflyktsplats för picknick och solbad och bad. Tillgängligheten för rörelsehindrade är god på det plana partiet men sittplatser saknas. Promenaderna i skogen saknar delvis räcken i branta partier.

Övrigt

I rapport *Stockholms unika ekmiljöer*, Stockholms stad, Exploateringskontoret 2007, utpekas områden i Mörtviksparken / Vinterviken som naturvärdesklass 1 och ligger inom kärnområde för ekförekomst i Stockholm. Inom området finns även grova ekar. Stora delar av området har i inventeringen fått beteckningen akut restaureringsbehov.

Planer och byggande

Norr om Mörtviksparken, på Gröndals bollplan, planeras för tre punkthus. I kvarteret Barlasten, vid Fågelsångsvägen, planeras för ett nytt bostadshus.

Sittplats på Rävudden med utsikt

Målkarakter

Del av Stadsdelspark - Naturområde

Mål

- Att bevara och förstärka karaktären av vårdad naturmark och lyfta fram ekarna
- Att utveckla den öppna ytan på Rävuddens spets för solbad och picknick samt lyfta fram industrilämningarna

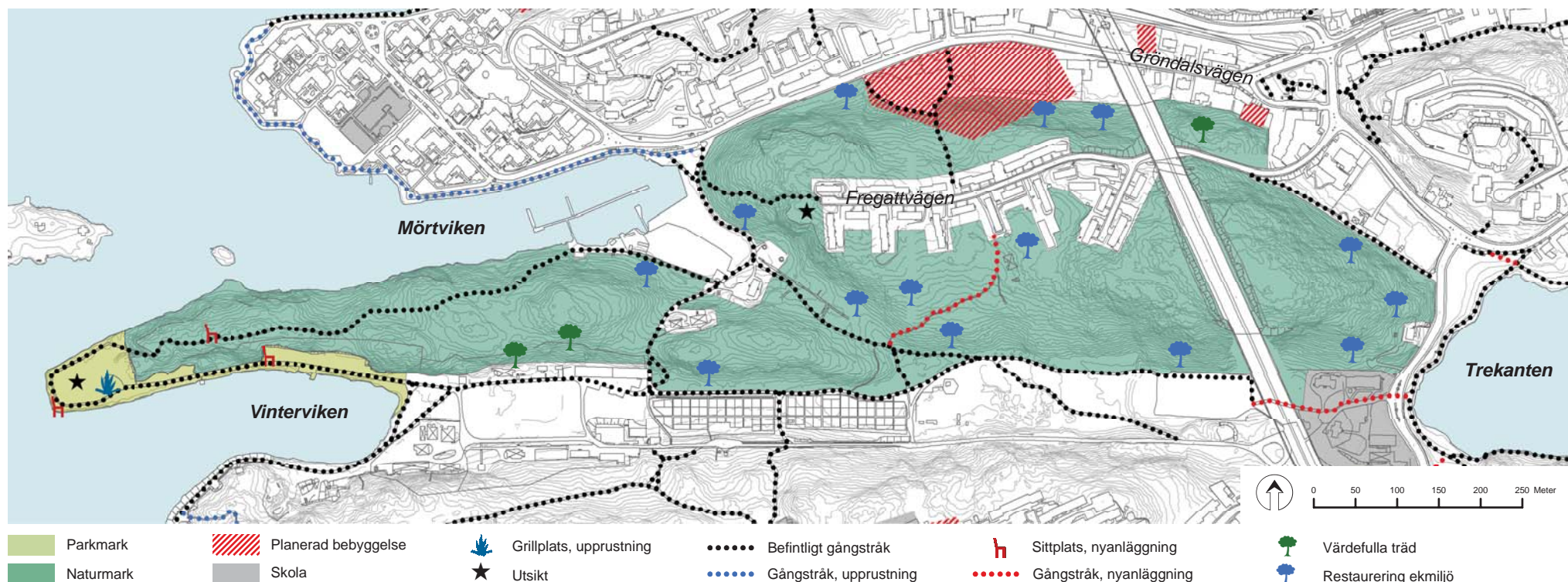
Skötsel

Extensiv / intensiv naturmarksskötsel

Skötselprogram för Vinterviken finns från 1990.

Gamla ekar i släntfot mot Vinterviksparken

Rävudden på våren

Ångbåtsbryggan

Åtgärdsförslag

- Nyanläggning av gångväg / trappa från Fregattvägen
- Restaurering av ekmiljöer
- Tätare röjning av naturmarken längs gångvägar och intill bryn
- Upprustning av grillplatsen på Rävudden med ett fortsatt "rufft" uttryck
- Översyn av befintliga räcken och komplettering av räcken på branta ställen längs gångvägen
- Komplettering med bänkar

11. Trekantsstranden

Beskrivning / karaktär

Storlek 7 ha

Sjön Trekanten ligger i ett tydligt landskapsrum och omges på fler sidor av bebyggelse och av Essingeleden i väster. Runt sjön går en parkväg som använts flitigt för promenader och jogging. Stråket har två skilda karaktärer. Norra sidan har mer av parkkaraktär med klippta gräsytor och lekplats medan södra sidan har naturkaraktär. Bänkar vända mot vattnet står med jämna mellanrum längs hela stråket.

Norra sidans gångväg har asfaltsbeläggning. Vägen går nära vattnet och i strandkanten växer knäckepil och klibbal. En lekplats med skateramp ligger i norra delen. Lekplatsen omges av buskage. På norra sidan finns även en lund av ädellövkog med vild karaktär. Längre västerut ligger en sluttande gräsyta som fungerar väl för solbad och här finns också en badbrygga på sommaren. Härifrån utgår skridskoåkning på vintern.

Södra sidan av Trekanten

På södra sidan ryms bara en smal promenadväg mellan vattnet och Nybohovshöjdens branta naturslänt. Här går gångvägen delvis på träbryggor som klänger på klipporna. Längs stranden växer klibbal.

Värden

Värdefullt promenadstråk. Naturupplevelser i form av tex fågelliv och fiske. Skridskoåkning under vintern, bad och solbad på sommaren. Vila och picknick. Lunden har naturvärden.

Analys / brister

Trekantsparken har stort rekreativvärde. Trekanten binds samman med Vinterviken och Mälarstranden till ett långt parkstråk. Utsikten över sjön Trekanten, den fina naturen i slänten och den dramatiska topografin gör upplevelsen värdefull.

På norra sidan är de flesta pilarna längs vattnet åldrade och delvis beskurna. En förnygring är på sikt nödvändig för att behålla karaktären.

Pilar i Trekantsparken

På lekplatsen är lekutrustningen, nästan alla bänkar samt stenmurar nedklottrade. Lekplatsen är dessutom mörk pga av de höga pilarna intill och täta buskage. Lekplatsen föreslås förnyas och kompletteras med en temalekplats för lite större barn som komplement till Fruktparken som riktar sig till små barn. Lekplatsen behöver bli ljusare både på dagtid och kvällstid.

Södra sidans parkväg saknar belysning men det finns möjlighet att röra sig längre upp i slutningen på belyst väg. Däremot kan man på vissa ställen glesa ut träd och buskar för ökad trygghet. Promenadvägen är delvis eroderad och behöver renoveras liksom delar av träbryggorna och räckena.

Hela området är mycket bullerstört av biltrafiken på Essingeleden.

Utblick mot södra sidan av Trekanten

Målskäraktär

Del av stadsdelspark tillsammans med Trekantsparken - Strandpark

Mål

Norra sidan:

- Att behålla och förstärka strandkaraktären
- Att parken ska innehålla en inbjudande lekyta och i övrigt fungera väl för aktiviteter som bad, skridskoåkning etc.
- Att bevara lundens vilda karaktär men med öppenhet för trygghet

Södra sidan:

- Att bevara södra strandpromenadens naturkaraktär
- Att gångvägen och de få byggda inslagen som t ex gångbroar och utrustning hålls i gott skick

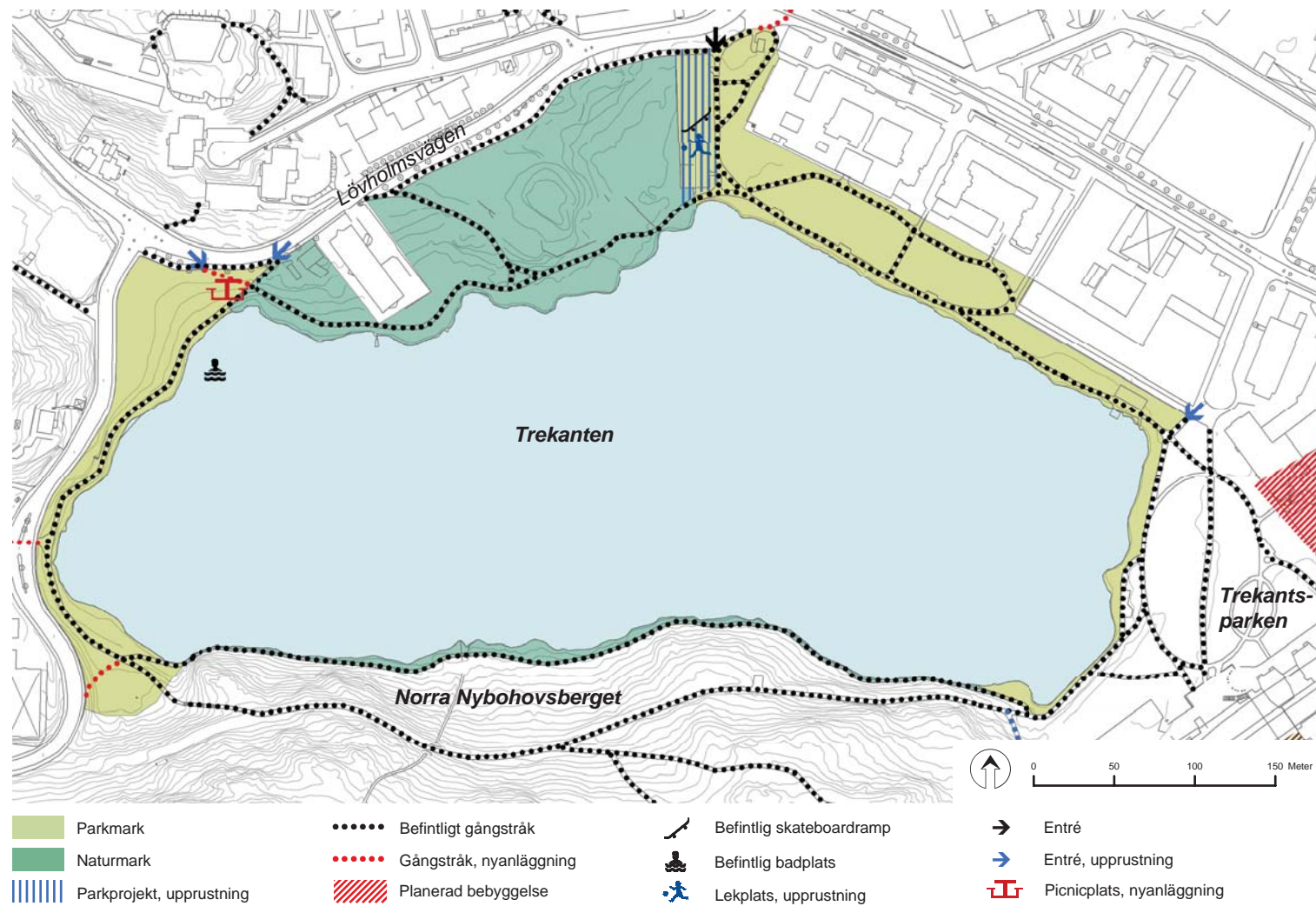
Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Skötselintensiv naturmark

För området finns en Skötselplan.

"Trekanten, Nybohovsberget. Skötselplan 1996."

Åtgärdsförslag

- Plantera nya pilar av lite större storlek
 - Utveckla och förnya lekplatsen.
- Kompletera med temalekplats för äldre barn, naturlek
- Renovera träbryggor och gångväg på södra sidan
 - Grusa några smitvägar. Från Lövholmsvägen kan entrén till parken förbättras
 - Eventuellt bygga mindre sittgradänger vid badviken för picknick och skridskopåtagning

12. Trekantsparken / Doft och fruktlekparken

Beskrivning / karaktär

Storlek: 2 ha

Trekantsparken ligger i ett centralt läge intill Liljeholmstorget och sjön Trekanten. Det centrala läget gör att många människor rör sig genom parken på väg till och från tunnelbanan, men även att många vistas i parken. En tydlig entré finns från torget utanför tunnelbaneutgången. Stråken leder från tunnelbanan till Lövholmsvägen och Gröndalsvägen.

Parken ligger lågt med utsikt över sjön. De höga husen runt parken samt Nyboda-höjden utgör parkens rumsliga gränser. Inom parken finns flera rum med olika karaktär. Till vänster från entrén vid tunnelbanan ligger en parkdel som består av ett litet ”woodland” med perenner, buskar och träd. Marken har modulerats och svaga kullar skapar skyddade sittplatser. Skyltar talar om vilka växter som planterats.

Den täta botaniska delen övergår till en stor, öppen oval gräsyta som genomkorsas av ett gångstråk. I parkens norra del ligger en större lekplats med lekskulpturer i form av frukter; Sebastians lekfulla frukter, lekskulpturer av Johan Ferner Ström.

Parken invigdes 1998.

Målkaraktär

Del av Stadsdelpark tillsammans med Trekantsstranden och Vinterviken
- Prydnadspark

Mål

- Att bevara och förstärka karaktären av central prydnadspark / aktivitetspark

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
För området finns en Skötselplan.
”Trekanten, Nybohovsberget. Skötselplan 1996” med rev 2008

Värden

Korsande promenadstråk. Vila och lek. Stor öppen yta för bollspel, solbad och picknick. Blomsterprakt, grön oas, ro, samvaro, folkliv. Parken är startpunkt för Hälsans stig som är skyltad vid entrén till parken.

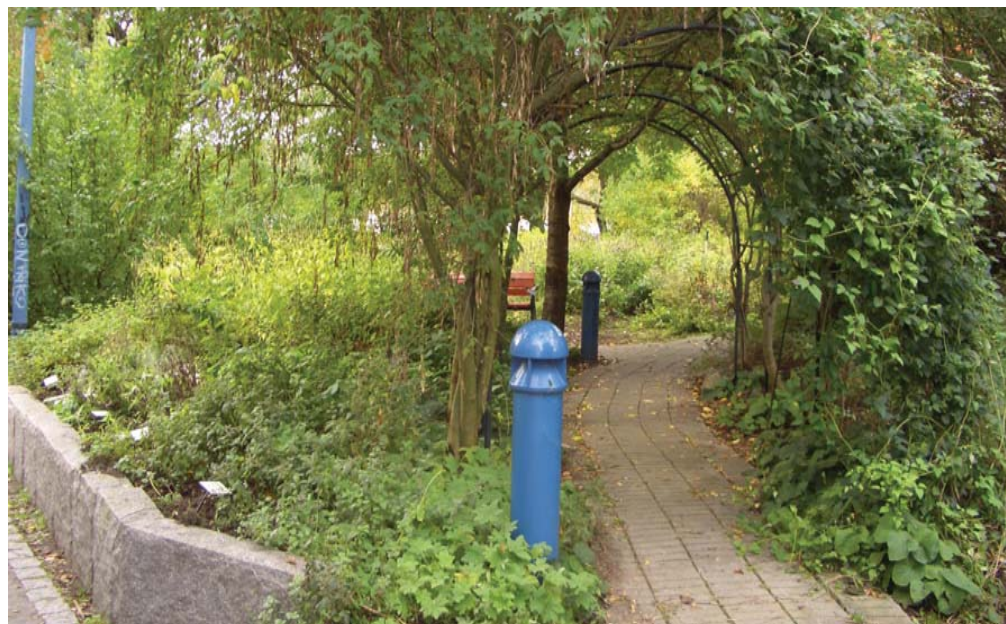
Analys / brister

Väl fungerande stadspark med möjlighet till många olika aktiviteter för olika åldrar. Parken är bullerstörd från Essingeleden men upplevs ändå som skyddad och vilsam eftersom parken inte gränsar mot några gator utan har fasaderna i ryggen och vänder sig mot sjön och grönskan.

Framförallt woodlanddelen är inte skött som en prydnadspark. Planteringarna är fyllda med ogräs och bänkarna är slitna och klottrade.

Planer och byggande

I kvarteret Rosteriet, nordost om parken, planeras en om- och tillbyggnad av befintlig kontorsbyggnad. En högre del byggs mot Liljeholmsvägen och en lägre del mot parken. Byggnaden ska innehålla kontor med butiker och restauranter i bottenplanet. En ny terrasserad uteplats byggs mot parken.

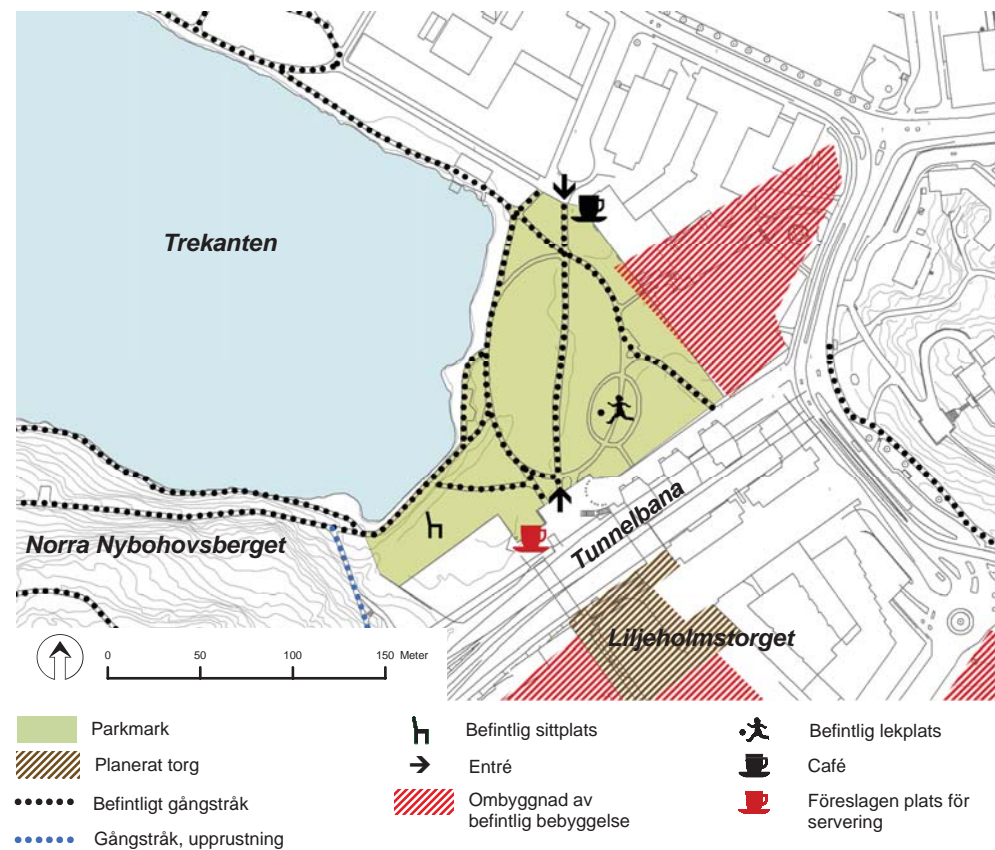
Den västra delen av parken med ”Woodlandplantering”.

Parkens mittstråk med sommarblommor. Sjön Trekanten skymtar mellan träden.

Lekplats med fruktskulpturer

Åtgärdsförslag

- Öka skötseln av perennplanteringar och buskage
- Gräsytan åtgärdas
- Bevattningsanläggning förbättras

13. Norra Nybohovsberget

Beskrivning / karaktär

Storlek: 10 ha

Norra Nybohovshöjden är en hög förkastningsbrant som sluttar ned mot sjön Trekanten. Uppe på höjden ligger bostadsområdet Nybohovsbacken, byggt på 1970-talet, och en stor vattenreservoar som är väl synlig från Liljeholmen och Gröndal. I slänten växer blandskog med främst tall och ek. Här finns även vackra bestånd med hassel. På höjden finns hällmark. Slänten genomkorsas av asfalterade parkvägar som förbinder Nybohovsbacken med parken kring sjön Trekanten, Liljeholms torget och tunnelbanan. Färskvatten släpps ut i sjön och rinner som en liten fors nedför slänten.

Värden

Värdefullt rekreationsområde. Promenader, naturlek, naturupplevelser, sittplatser med utsikt över sjön. Grön oas, lek, vild natur, picknick, ro, utsikt. Pulkabacke i slänten nedanför vattenreservoaren.

Värdefull naturmiljö med ekologiskt värde. Området ligger inom kärnområde för värden knutna till ek.

Analys / brister

Området är värdefullt för sina naturvärden, både för den vackra naturen och möjligheten att se djur och fåglar. Från toppen är det en fantastisk utsikt över Södermalm. Parkvägen

Målskäraktär

Kvarterspark - Naturstråk

Mål

- Att bevara området som vårdat naturstråk

Skötsel

Skötselintensiv naturmark

För området finns en Skötselplan. "Trekanten, Nybohovsberget. Skötselplan 1996" med rev 2005.

till tunnelbanan känns vanvårdad och otrygg. Parkbelysningen är gammal och av olika sort. Här förekommer klotter på bänkar och buskage växer nära inpå gångvägen. En bit upp i slänten finns en bollplan som är i dåligt skick. Den används främst av vuxna för boulespel. Även räcken intill den lilla forsen är i dåligt skick.

Planer och byggande

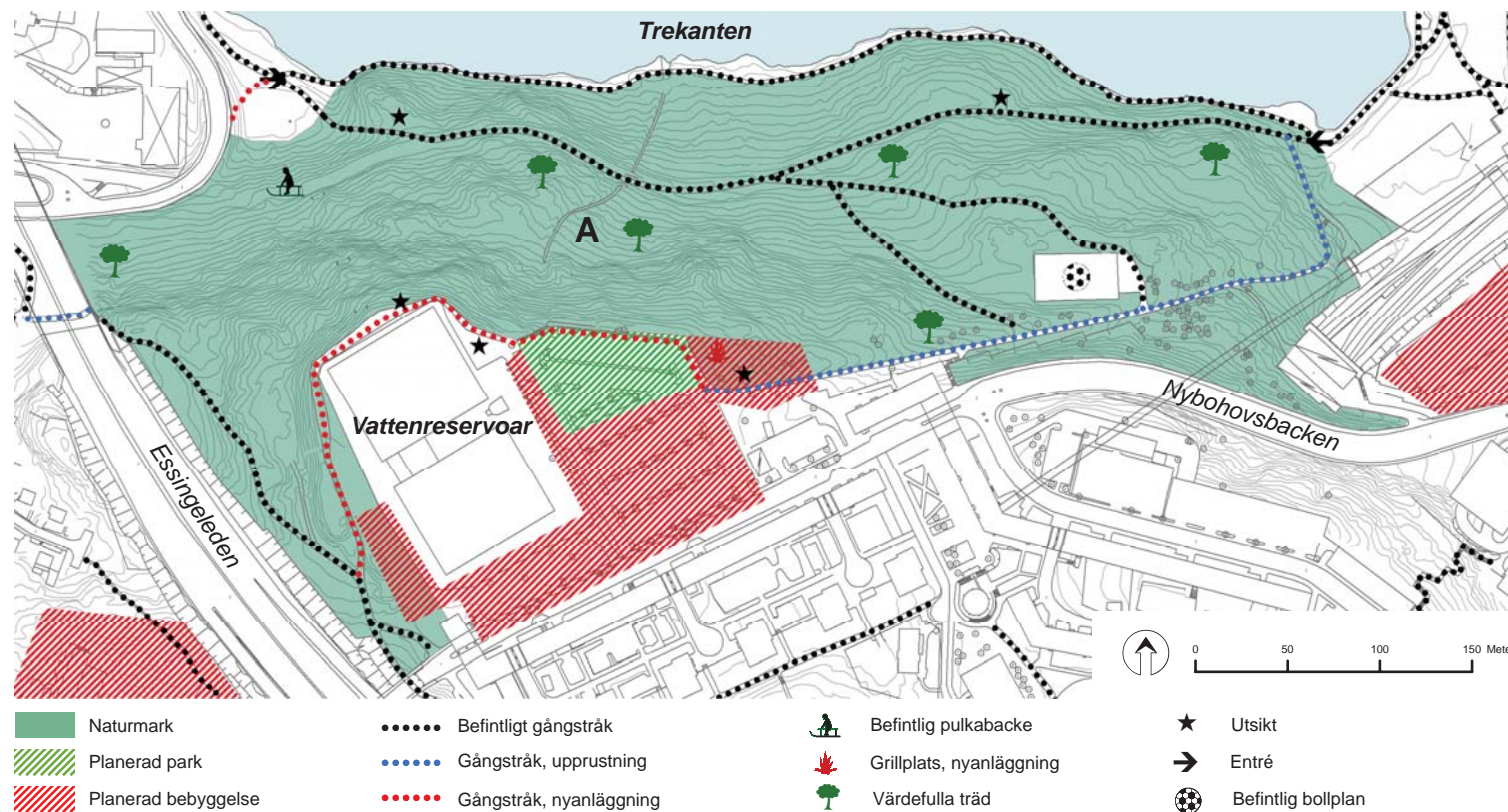
Tre punkthus är planerade på toppen av berget, intill vattenreservoaren. I samband med bygget av husen planeras för en ny parkväg runt vattenreservoaren samt en mindre park med bänkar mot utsikt och grillplats.

Utsikt från Nybohovshöjden norrut

Klotter på mur på gångväg från T-banan till Nybohovshöjden

Åtgärdsförslag

- Rusta upp gångstråket till tunnelbanan med nya armaturer
- Ökad röjning intill gångstråket från tunnelbanan
- Byta ut / måla rostiga och trasiga räcken, t ex där gångväg korsar "forsen" (A)
- Fortsätta och bygga ut parkvägen runt hela vattenreservoaren

14. Södra Nybohovsberget

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 8 ha

Området består av det vegetationsklädda höjdpartiet på Nybohovshöjdens södra sida ned mot Hägerstensvägen. Den branta sluttningen består av naturmark. Här växer framför allt ek av olika åldrar med inslag av andra lövträd och tall. I de övre delarna växer tätt med låga ekar. På höjden ligger bostadsområdet Nybohovsbacken som består av lamellhus och höga punkthus. Från Hägerstensvägen leder gångvägar och trappor upp till området. På höjden ligger Nybohovsskolan. Intill skolan ligger en nyligen upprustad lekplats. Lekparken har en god rumslighet omgiven av hus och vegetation på tre sidor och vid utsikt söderut. Bullret dämpas något av en bullerskärm. Här finns vackra stora träd på lekplatsen samt en mängd lekredskap i gott skick, en mindre bollplan och en något större med konstgräs. Här finns även sittplatser i solen och grillplats. I en axel in i området övergår lekytan i ett nyligen upprustat parktorg med planteringar, naturmaterial i murar och beläggning, sittplatser och en damm.

Värden

Grön oas, lek, naturlek, vild natur, bollspel, sittplatser. Den vegetationsklädda höjden har stort värde för landskapsbilden. Området ligger inom kärnområde för värden knutna till ek.

Målkarakter

Kvarterspark - Naturstråk / parktorg

Mål

- Att ha karaktär av hävdad naturmark som genomkorsas av promenadvägar med sittplatser
- Att kvarterslekplatsen behåller den goda standard den har idag
- Att parktorget behåller den goda standard det har idag

Skötsel

Skötselintensiv naturmark
Sköteselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

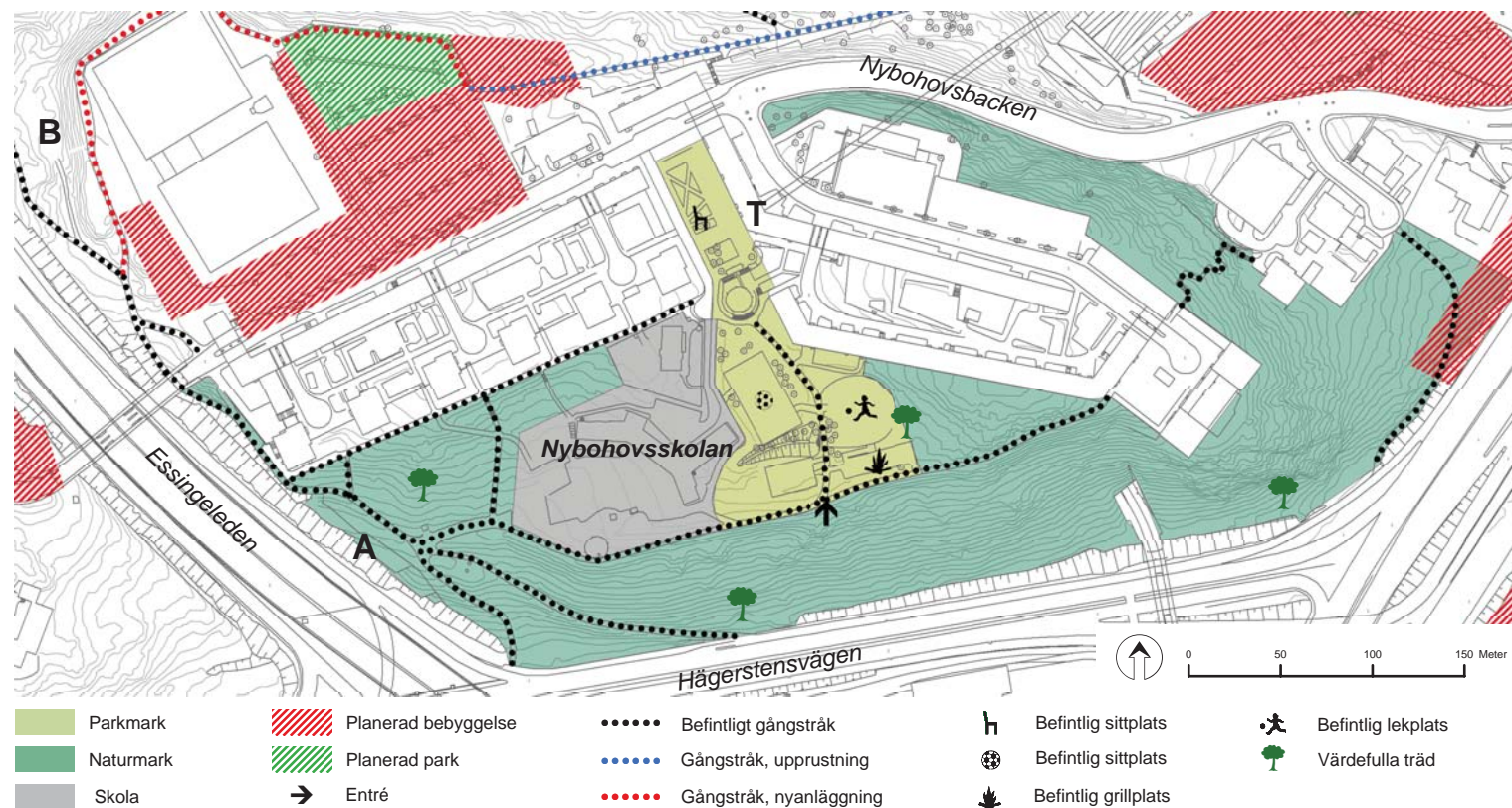
Bostadsområdet och parken på höjden upplevs som en isolerad ö när man befinner sig där högt upp. I och med att trafiken är separerad finns inga bilar i närmiljön och man är omgiven av vacker natur. Däremot är det ett ständigt bakgrundsbrus från Essingeleden och Södertäljevägen. Lekparken är välbesökt och inbjudande med sin nya utrustning. Det lilla parktorget är väl utformat och har en trevlig skala. Delar av naturmarken är en kontrast till de nyanlagda parkerna med risiga buskage och mycket dött på marken. En viktig gångväg genom området leder från Hägerstensvägen, vidare med en trappa ner under Essingeleden, mot Vinterviken och Trekanten. Denna gångväg passerar ett trist, kallt område intill vattentornet.

Gångväg på södra Nybohovsberget

Lekplats södra Nybohovsberget

Bebyggelsen på Nybohov

Lekplats södra Nybohov

Åtgärdsförslag

- Upprustning av den västra naturmarkdelen med rensning av buskage i anslutning till gångvägar, målning av räcken och staket längs gångvägar (A)
- Upprustning av området närmast vattentornet med gångväg samt grässådd och eventuell trädplantering (B)

15. Liljeholmstorget

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,8 ha

Liljeholmstorget är ett av stadsförnyelseområdena i Liljeholmen. Liljeholmstorget är en viktig knutpunkt för tunnelbana, bussar och snabbspårväg. Den del av torget som redan är byggd utgörs av ett långsmalt rum som öppnar sig mot grönskan i slänten på Katrinebergsbacken i nordost och mot den stora öppna yta som är den äldre centrumdelen i sydväst. Denna del ska bli den nya stora torgytan med en speciell beläggning av granitblommor, en grupp med träd och sittplatser.

Värden

Centralt läge med folkliv, mötesplats, sittplatser, sitta i solen, torghandel, café.

Målskärakter

Torg / parktorg

Mål

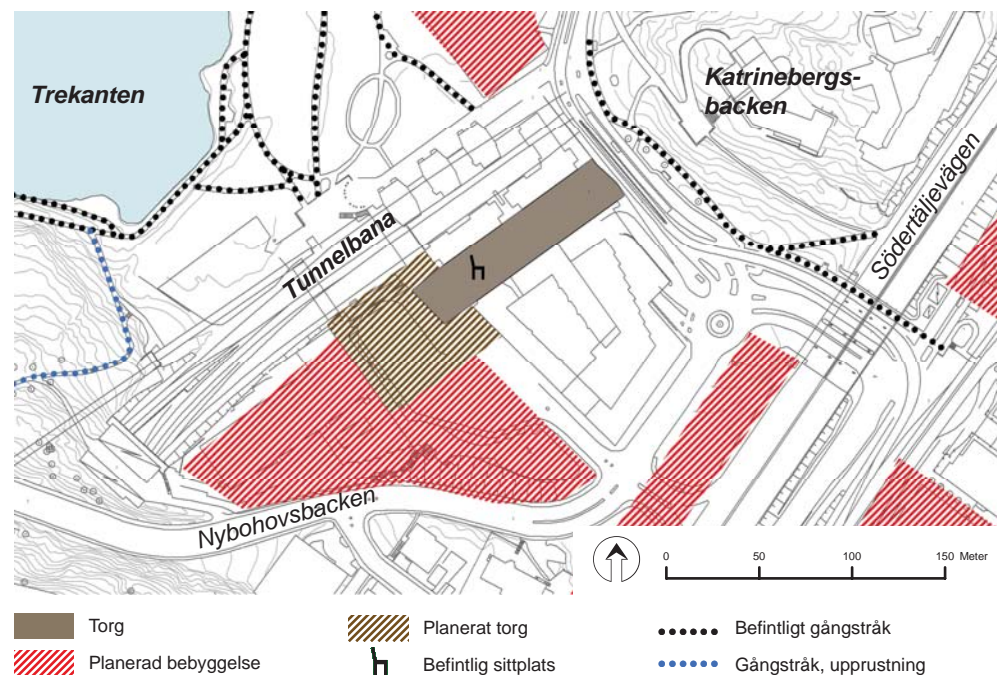
- Att utgöra ett centralt torg och fungera som samlingsplats

Skötsel

Intensiv skötsel

Analys / brister

Torget blir ett urbant stadstorg med stora, hårdgjorda ytor och lite grönska. Lokalklimatet riskerar att bli blåsigt av den öppna utformningen.

Torg

Planerad bebyggelse

Planerat torg

Befintligt sittplats

Befintligt gångstråk

Gångstråk, upprustning

Katrinebergsbacken syns i fonden

Liljeholmstorget

Liljeholmstorget

Åtgärdsförslag

- Inga

16. Katrinebergsbacken

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,6 ha

Liljeholmsberget var tidigare ett större höjdparti men har stympats i flera omgångar. I ett tidigt skede för den nu försvunna järnvägen och senare för Södertäljevägen. Kraftiga mörka bergsskärningar vittnar om detta. På toppen av kullen ligger bostadsområdet Liljeholmsberget som byggdes under tidigt 1990-tal.

Den nuvarande parken utgörs av den oförstörda slänten som ligger centralt i Liljeholmen, i fonden för det nya Liljeholmstorget. Det är ett mindre naturområde som genomkorsas av promenadvägar. Det är dels kargt med sedumklädda hållar, dels grönt av lövträd och slånbuskage. Träden är främst lönn och ask samt några äldre ekar. I släntfot ligger en nyanlagd cykelparkering.

Hällmark med sedumväxter

Målskaraktär

Kvarterspark - Bergspark

Mål

- Att naturstråket utvecklas till en liten fickpark
- Att låta hållmark vara huvudkaraktär i parken

Skötsel

Skötselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Värden

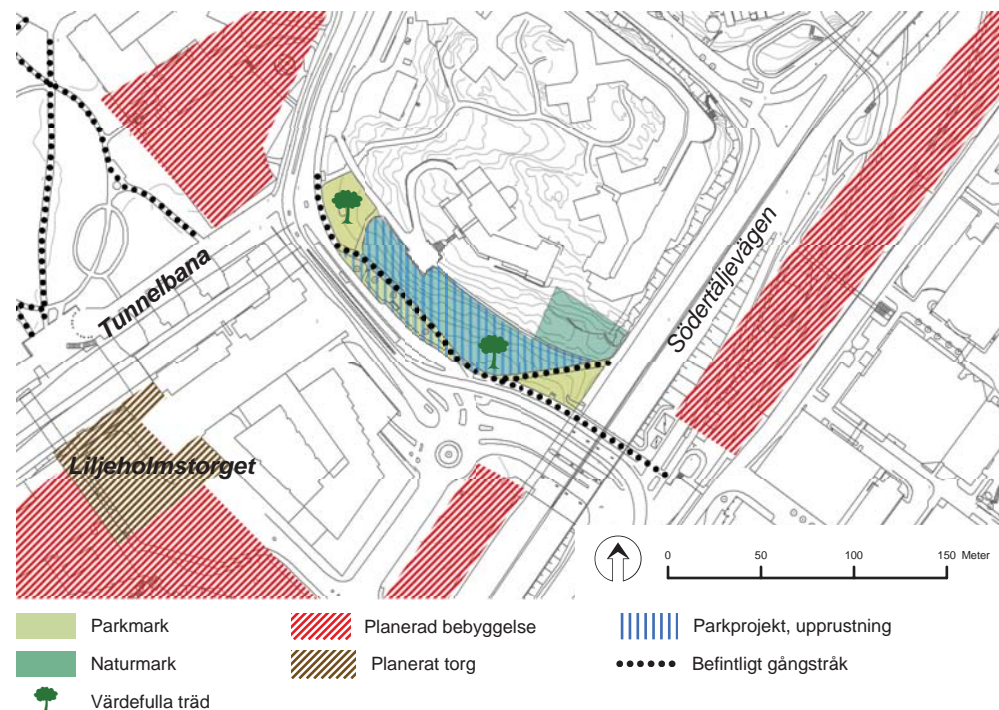
Upplevelse av grönska. Centralt läge med folkliv. Den vegetationsklädda höjden har stort värde för landskapsbilden. Området ligger inom kärnområde för värden knutna till ek.

Analys / brister

Det lilla grönområdet har ett mycket centralt läge intill det nybyggda Liljeholmstorget. Det soliga sydvästläget skulle kunna utnyttjas till en liten park. Idag finns en gångväg men inga sittplatser.

Katrinebergsbacken

Åtgärdsförslag

- Upprustning av naturstråket till en fickpark med naturkaraktär, t ex med terrasserade sittplatser och planteringar
- Återplantera större exemplar av ek där det nyligen sågats ner två träd
- Rensa / ta bort buskage

17. Fredsborgsparken (Kaninparken)

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,2 ha

Fredsborgsparken ligger i stadsförnyelseområdet Årstadal. Den lilla parken färdigställdes år 2004. Parken ligger centralt i området och är omsluten av höga hus. Fredsborgsparken är i första hand en lekplats men ger även möjlighet till att sitta och vila och sola på bänkar. En trappa leder upp till naturområdet på Nybodahöjden. I parken finns lekskulpturer utformade av konstnären Annika Oskarsson.

Analys / brister

Lekplatsen i sig är rolig och speciell och innehåller många olika lekmoment, framför allt för mindre barn. Parken är tyvärr liten och upplevs som hårdgjord eftersom ytan bara rymmer lekplatsen och några mindre planteringar. Själva lekplatsen består till stor del av hårda material som granitmurar, tegel och grusytor. Omgivande miljö med höga hus och gator nära inpå parken förstärker intrycket. Det saknas ytor för fri lek, t ex gräsytor att springa omkring på. Att i närområdet hitta en kompletterande yta med större gräsytor för fri lek och bollek är viktigt.

Målkaraktär

Friyta - lekplats

Mål

- Att parken ska fungera som närlekplats och träffpunkt för boende i omgivande kvarter

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Värden

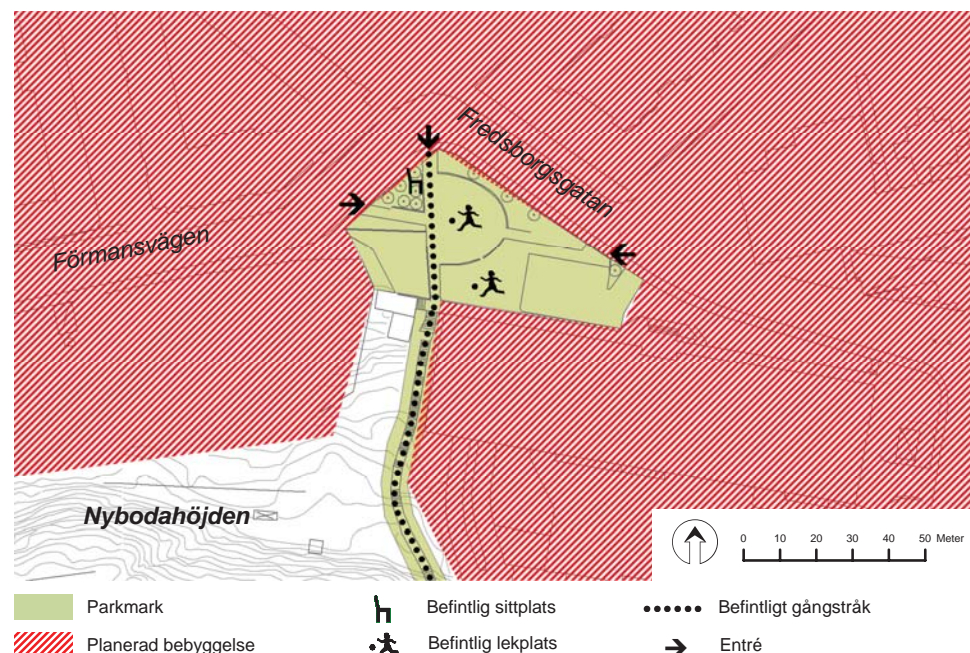
Lekplats för mindre barn, möjlighet till samvaro, mötesplats för kvarterets barnfamiljer, sittplatser, blommor.

Planer och byggande

I samband med ny bebyggelse i kvarteret Årstaäng kommer parken att utökas något åt väster.

Åtgärdsförslag

- Inga

Lekande barn

18. Nybodahöjden

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 9,6 ha

Området består av den vegetationsklädda Nybodahöjden. Den norra höjden bebyggdes till Bygga Bo 98, en boställsbyggnad med ekologiska förtecken. Den södra höjden bebyggdes senare med ambitionen att vara en pendang till bostadsområdet i norr. Radhus och mindre flerbostadshus smygs fint in i terrängen. Naturmarken sluttar brant på norra sidan och lite flackare på södra sidan. I skogen söder om bostäderna finns en dalgång med fin skogsvegetation; stora uppvuxna tallar och mindre lövträd. I dalgångens lågpunkt finns ett trädbevuxet kärr eller sankmark som utgör en mycket karaktäristisk miljö. Skogen genomkorsas av stigar. Längst i söder och på höjderna i norr finns fina hållmarker. Skogen i norr har ett större inslag av lövträd och en ordentlig gallring har nyligen genomförts. Marken är sönderkörd av skogsmaskinerna. Norr om bostadshusen finns en liten, välskött lekplats med sandlåda, bänkar, gungor och en liten gräsbeklädd bollplan.

Värden

Grön oas, ro. Naturlek och lek på lekplatser, utsikt, vild natur. Promenader på parkvägarna, bänkar för vila. Värdefull naturmiljö. Det skogsbeklädda berget har stort värde för stads- och landskapsbilden. Området ligger inom kärnområde för värden knutna till ek.

Målskäraktär

Kvarterspark - Naturkvarter

Mål

- Att behålla karaktären av hävdad naturmark som genomkorsas av promenadvägar med sittplatser och utsiktsplatser
- Att fornminnena inom parken märks ut med informationsskyltar

Skötsel

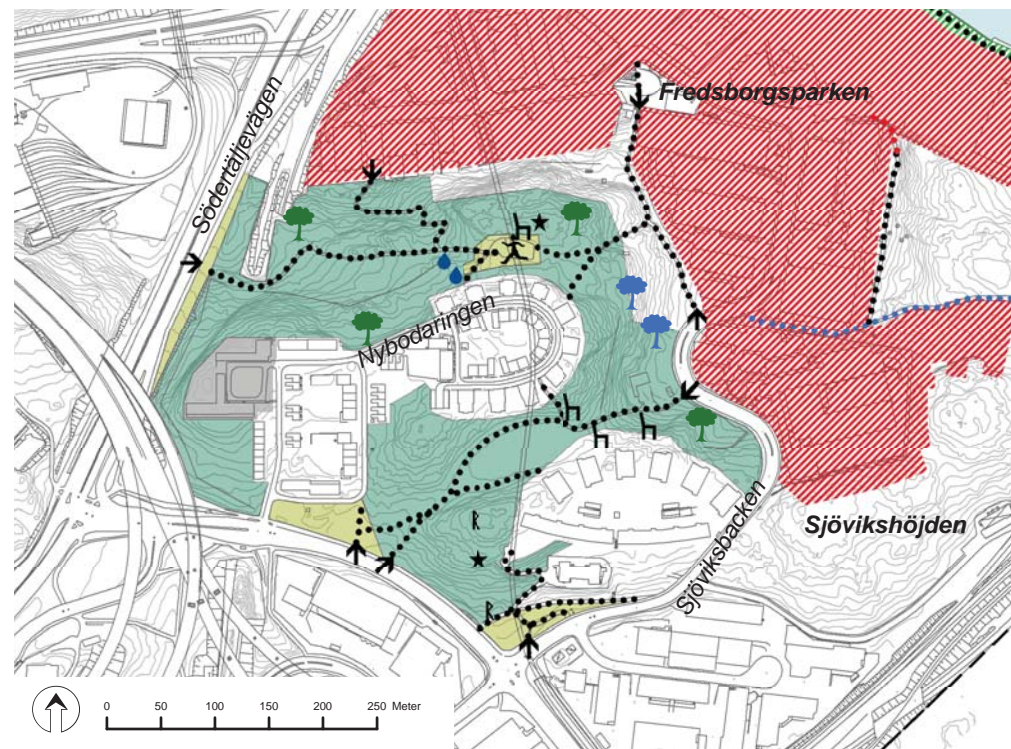
Skötselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

Delar av området är bullerstört av omgivande trafik men det finns delar som upplevs som tysta. Det sönderkörda området i norr skulle vara mycket lämpligt för anläggande av en mindre LOD-anläggning med strömmande vatten i en bäckfåra. Om man kan tillföra ett takvatten från bostadsområdet vore det en stor tillgång. Några av parkens stigar är väldigt otydliga.

Vackra hållmarker

	Parkmark		Befintligt gångstråk		Fornlämning
	Naturmark		Gångstråk, upprustning		Entré
	Skola / förskola		Gångstråk, nyanläggning		Utsikt
	Planerad bebyggelse		Värdefulla träd		Befintlig sittplats
	Planerad park		Restaurering ekmiljö		Bäckfåra, nyanläggning
	Befintlig lekplats				

Åtgärdsförslag

- Rökning av sly kring stigar och längst i öster med avsikten att ta fram ekarna
- Restaurering av ekmiljöer
- LOD-anläggning i form av en bäckfåra för att ta hand om överskottsvatten och att tillföra en ny dimension i naturleken
- Märka upp fornminnen med skyltar

19. Årstadal / Sjövikshöjden

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 10,7 ha

Området består av det vegetationsklädda Sjövikshöjden. Naturmarken sluttar brant på norra sidan och är flackt på södra sidan. Vegetationen domineras av tall. Det finns ett inslag av lövträd, bland annat ek, asp, rönn och björk. En del av ekarna är av kratteksform. Skogen genomkorsas av stigar. Längst i söder och på höjderna i norr finns fina hållmarker. Flera byggnader planeras att uppföras i området och i dess närhet. Bostadshusen som skall uppföras norr om Sjövikshöjden kan skymma utsikten mot Mälaren och innerstaden.

Värden

Grön oas, vild natur. Promenader, naturlek, utsikt. Värdefull naturmiljö. Det skogsbeklädda berget har stort värde för stads- och landskapsbild. Området utgör en viktig länk i det gröna stråksom löper utmed Liljeholmens norra kant och vidare in i Årstaskogen. Området ligger inom kärnområde för värden knutna till ek.

Analys / brister

Sjövikshöjdens vackra naturmark och utsikten över Stockholms innerstad är ett stort värde. Delar av området är bullerstört av omgivande trafik, men det finns delar som upplevs som tysta. Några av parkens stigar är väldigt otidliga.

Målkarakter

Kvarterspark - Naturkvarter

Mål

- Att behålla karaktären av naturmark som genomkorsas av promenadvägar men med komplettering med lek och samlingsplatser
- Att de nya bostäderna smygs in i naturmarken lika fint som i Nybodahöjden

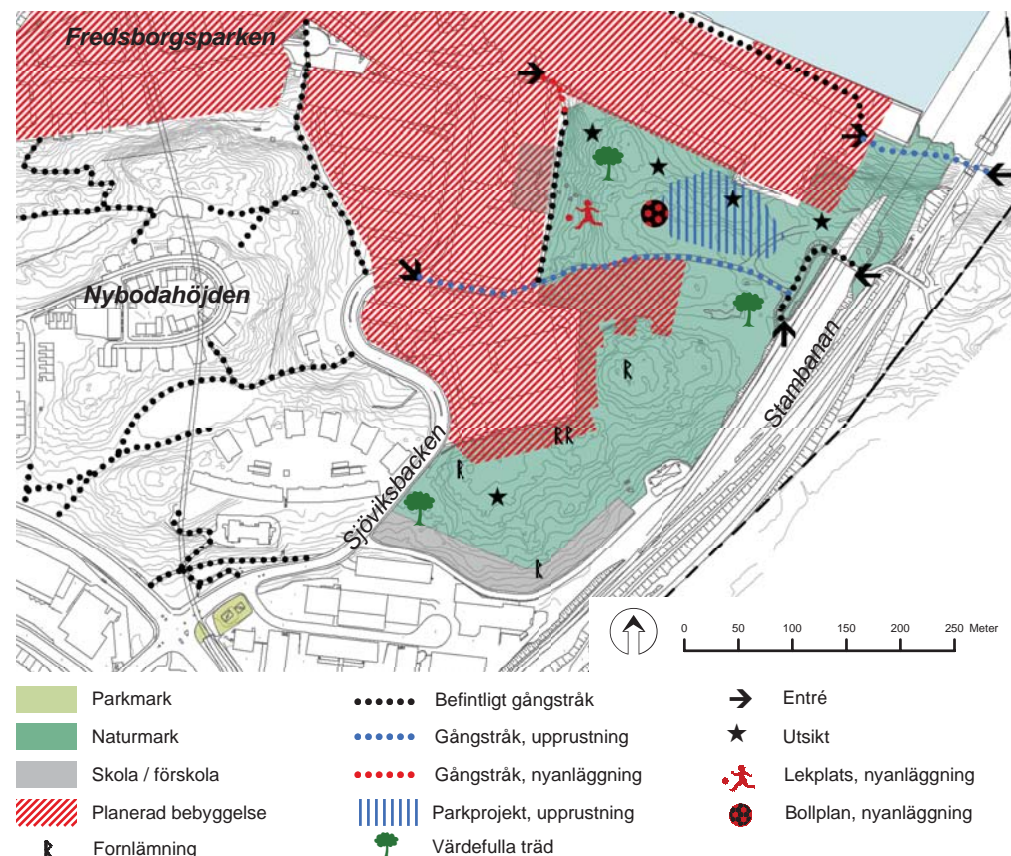
Skötsel

Skötselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Trycket på naturområdet kommer att öka när planerade bostäder byggs och fler människor flyttar till området. Grillplats, lekplats, belysning och bänkar längs det genomgående stråket kommer att behövas. Vid val av plats för dessa måste placeringen av de framtida bostadshusen norr om området beaktas. Husen kan komma att skymma delar av den idag den fria utsikten. Idag känns naturområdet väldigt otryggt att gå i då det är tät vegetation och belysning saknas.

Planer och byggande

Ett nytt bostadsområde med lamellhus i 5-6 våningar planeras på höjden. Väster om höjden pågår byggnation av etapp 2 av Årstadalskolan.

Fantastisk utsikt från Sjövikshöjden

Åtgärdsförslag

- Belysning och bänkar vid gång- och cykelvägen
- Fornminnena märks ut med informativa skyltar
- Skapa en trivsamt passage under bron mot Årstaskogen
- Skapa en äventyrslek i naturmark
- Ny bollplan planeras på höjden

20. Liljeholmsstranden / Lövholmen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,3 ha

Kajpromenaden längs Liljeholmsviken börjar i väster efter Cementas industribyggnader och har en fortsättning i Liljeholmshamnens stensatta yta i öster. Stråket går utmed ett stensatt industrispår. Längs stranden växer en ridå av knäkepil och några träbryggor med sittplatser sticker ut. Konstverket *Venetianska pollare* av Chris Tengbom är placerat vid kajen.

När den gröna delen övergår i Liljeholmsstranden blir karaktären en annan. Det blir ett större rum med murar och gradänger vända mot vattnet. Intill gradängerna står konstverket *Snäcka* av röd våtögranit. Konstnären heter Harry Modin. Längs kajen ligger båtar. Efter passagen under Liljeholmsbron fortsätter ett trevligt promenadstråk längs kajen i Marievik till Årstadals blivande kajpromenad.

“Venetianska pollare” av Chris Tengbom

Målskaraktär

Kvarterspark - Kajpark

Mål

- Att bevara och utveckla en kajpromenad med industrikaraktär
- Att förlänga promenaden västerut

Skötsel

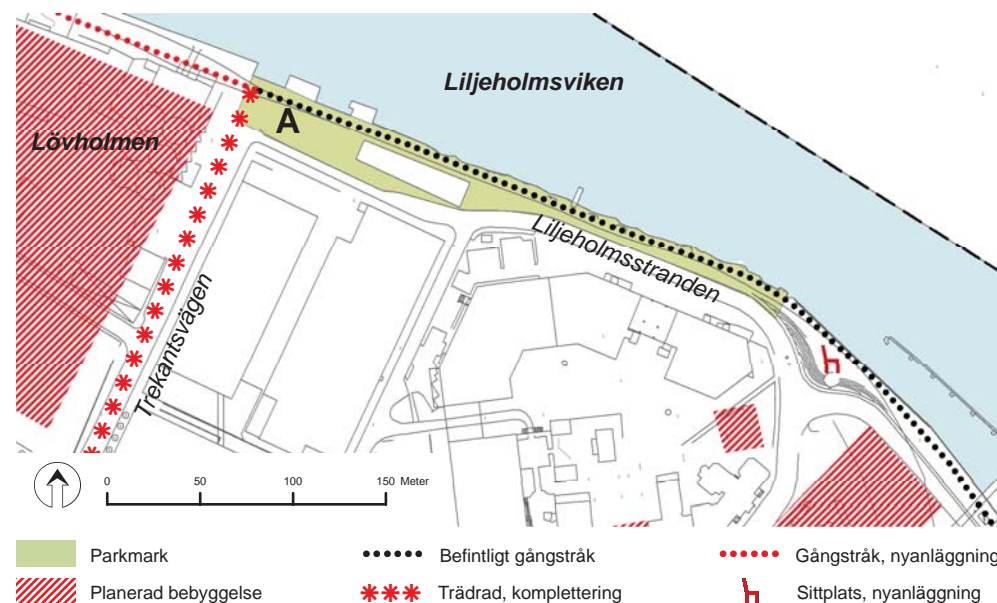
Skötselintensiv parkmark

Värden

Del av ett omfattande promenadstråk längs Liljeholmens stränder. Vattenkontakt, konstupplevelse, sittplatser och avskildhet på bryggor.

Analys / brister

Kajen är en del av ett promenadstråk från Mörtviken, Vinterviken och Trekanten via Trekantsvägen till kajen mot Liljeholmsviken och vidare mot Årstadal. Promenaden har en avskild känsla trots trafikbruset från Liljeholmsbron. Vattenrummets skala och utblicken mot Söders stränder är tilltalande. Stranden har

industrikaraktär och har delvis ett begynnande förfall trots att anläggningen inte är mer än 15 år. Övergången mellan Trekantsvägen och Liljeholmsstranden är en skräpig grusyta. Om Trekantsvägen och dess förlängning (A) fick en upprustning av samma karaktär som resten av kajstråket skulle förbindelsen mellan parkstråken förstärkas.

Planer och byggande

För Lövholmen har programarbete startats för stadsutveckling med nya bostäder, kontor och handel.

Åtgärdsförslag

- Upprustning av grus- och gräsytan närmast Cementa med en förlängning av parkstråket (A)
- Upprustning av Trekantsvägen med t ex ny beläggning samt trädplantering
- Göra den hårdgjorda delen av kajen mer attraktiv med t ex nya sittplatser

21. Vinterviksparken

Beskrivning / karaktär

Vinterviksparken ligger i en dalgång mellan två höjdparter och har därför en tydlig rumslighet och ett skyddat läge. Entrén till parken är under Essingebrons höga pelare. Det långsträckta parkrummet öppnar sig mot Vintervikens vatten. Parken har idag tre skilda karaktärer. Delen närmast Essingeleden har en mer "ruff" karaktär med ängsmark och en grusyta för bollspel. Nästa del är koloniområdet med sitt röda staket, entréportiker och småskalighet. Delen mot vattnet består av ett parkrum med kortklippt gräs, gradängar av granitkantsten och grupper av björkar. Denna del omges av villor (fd kontor och arbetarbostäder) och på norra sidan av den fd Svavelsyrafabriken. Svavelsyrafabriken fungerar idag som café och utställningslokal och har ett fint söderläge. Utanför "Syran" står en granitskulptur av Takashi Naraha. Parkstråkets utformning hålls samman av en armatur med specialritad

Utblick mot Vinterviken

stolpe och rustika bänkar speciella för Vinterviken. I den södra slänten växer ek, tall och hassel. Flera gångvägar finns i naturmarken som leder mot centrala Aspudden. Vissa är mycket branta, en del har trappor.

Historik

Området var platsen för Alfred Nobels Nitroglycerin mellan 1865 och 1920-talet.

Parken anlades till kulturhuvudsstadsåret 1998 och är ritad av landskapsarkitekt Torbjörn Andersson. Det fanns då en idé om att området skulle fungera som ett kulturcentrum med en skulpturpark.

Värden

Sociala värden: Viktigt promenadstråk, många rastar sina hundar i området. Ro, grön oas, vattenkontakt. Blommor och odling i koloniområdet. Grusyta för bollspel och skyddade grösytor för solbad, picknick och lek. Utställningslokal och café i fd Svavelsyrefabriken samt caféverksamhet hos Vintervikens

Fd svavelsyrafabriken, "Syran", nu servering

trädgård. Parkrummet närmast Essingeleden är en viktig resurs för Blommensbergsskolan som ligger intill.

Kulturhistoriskt värde: lämningarna av nitroglycerintillverkningen är en kulturhistoriskt värdefull miljö enligt Stadsmuséet.

Analys / brister

Det första parkrummet, i anslutning till Essingeledens bro, är slitet och ger delvis intryck av bak-sida pga av klotter på de vackra granitmurarna, trasiga bänkar och oklara gränser för ytor och gångstråk. Ytorna under bron är dessutom skräpiga och oordnade med tippmassor och upplag. Entrén till den värdefulla parken och förbindelsen med Trekantsparken blir därför oklar och inte så inbjudande som den borde vara.

Denna del av parken har inte heller någon kontakt med resterande park eftersom en trädunge stoppar upp dalgången. Parkdelen är också bullerstörd.

Ett förslag till förändring av entrén är att få in fler aktiviteter, så att ytorna ordnas upp och får tydligare gränser och inte inbjuder till tipp. Den bullerstörda delen av parken, under bron, kan användas till aktiviteter för ungdomar som t ex utegym och streetbasket. I samband med detta skapas en entréplats.

Sittplatser för rörelsehindrade saknas längs hela promendstråket. Sådana borde gå att foga in i miljön utan att det stör helheten.

Målkarakter

Stadsdelspark - Landskapspark

Mål

- Att bevara och förstärka karaktären av central aktivitetspark
- Att förstärka sambandet mellan Trekantsparken och Vinterviken
- Att utveckla entrén till parken under Essingeleden
- Att vårda öppenheten i dalstråket och kontakten med vattnet
- Att parken vidareutvecklas som skulpturpark

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

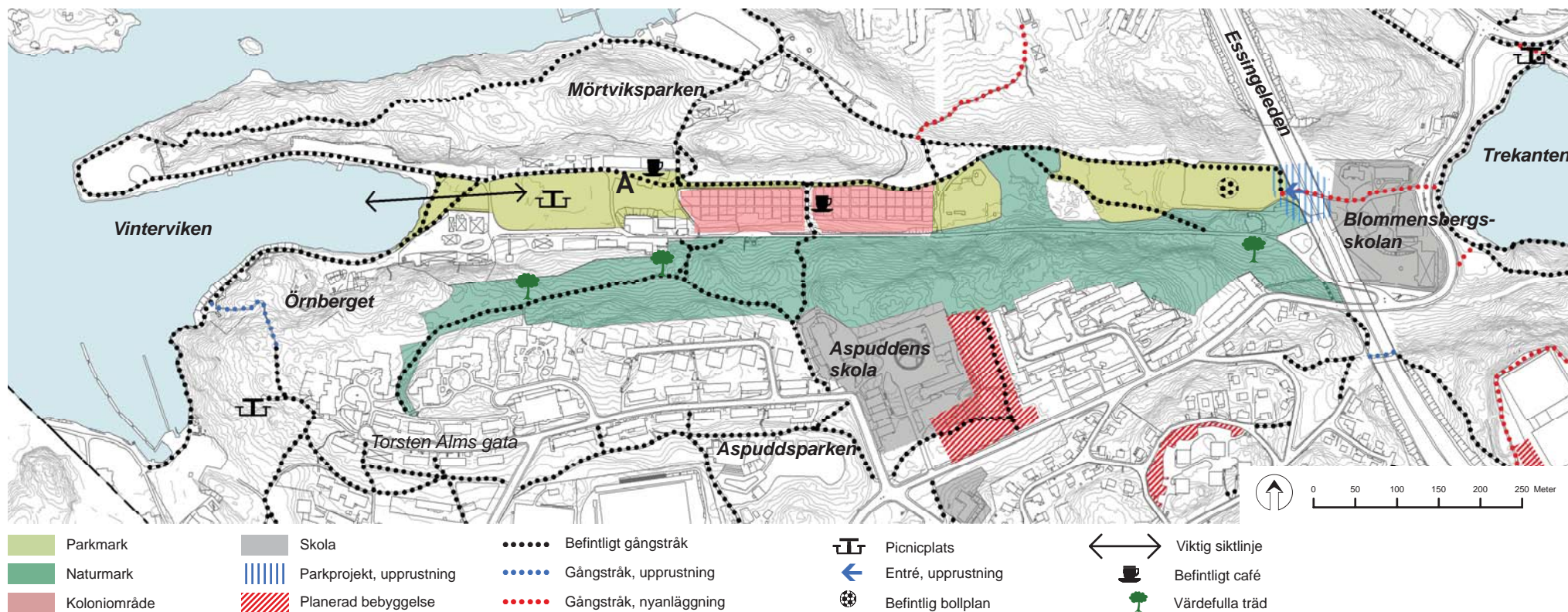
Skötselintensiv naturmark (ängsytor och brynzoner)

Skötselintensiv naturmark

För Vinterviken finns ett skötselprogram framtaget från 1990.

Övrigt

I rapporten *Stockholms unika ekmiljöer*, Stockholms stad Exploateringskontoret 2007, utpekas södra sidan av Vinterviken som naturvärdesklass 3 och ligger inom kärnområde för ekförekomst i Stockholm. Inom området finns även grova ekar.

Vintervikens koloniområde

Åtgärdsförslag

- Upprustning av bänkar samt komplettering med bänkar för rörelsehindrade
- Upprustning av entréområde under Essingeleden. Anläggning av t ex utegym och streetbasket, samt entréyta
- Skylt med information om området (A)
- Se över röjningsbehov i ekbeståndet i naturmarken
- Komplettera med fler papperskorgar

22. Aspudsparken

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 8,5 ha.

Aspuddsparken ligger i en dalgång och har ett skyddat och ostört läge. Norr om parken ligger lamellhus och slänterna i öster och höjdpartiet i söder består av naturmark. Parken består av en öppen gräsyta och grusytor med lekutrustning. En plaskdamm och fina gradänger i smågatsten hör till de äldre delarna av parken. Aspudsparken namngavs 1924. Sedan 1949 finns här en parklek.

Parken övergår på västra sidan i ett trevligt promenadstråk, Aspudsstigen, som fortsätter mot Mälaren. Delar av parken har tagits i anspråk för provisoriska förskolor. Parkvägen går mellan solitärer och dungar av mycket fina träd, främst ek.

Aspuddsparken är en stor park fylld av aktiviteter för barn och ungdomar och en tydlig samlingsplats. För barnen är det framförallt parkleken med djurhållning som är populär. Parkleken drivs på entreprenad av Djur & Kul AB åt Liljeholmens stadsdelsnämnd. Här finns två hästar som går och betar i en hage och olika smådjur i mindre hagar där man får gå in och klappa djuren. Parken rymmer också en mängd olika lekutrustning för olika åldrar.

Aspuddsparken utgör samlingsplats för fotbollsintresserade. I parken finns en mindre bollplan (7-mannaplan) och Aspuddens idrottsplats med en större 11-mannaplan.

Värden

Främst sociala värden. Här finns parklek med djurhållning, djurklubb, lekplatser och naturlek. Plats för idrott med fotbollsplaner, både för övning och matcher, brännboll, isbana på vintern, friidrott och minigolf. Här finns fina promenadvägar, café och grillplats, vattenlek och sittplatser. Plats för evenemang som t ex Parkteatern.

Parken har stort värde och ett upptagningsområde som sträcker sig långt utanför stadsdelen.

Många av de stora träden längs Aspudsstigen och Örnbergstigen är mycket fina. De bör skyddas och bevaras.

Analys / brister

Besöksstrycket på parken är högt och slitaget är stort. Framför allt naturmarkerna är mycket slitna, både av barn och av hästar. Lekplatsen har rutats upp i olika delar. En stor del av lekutrustningen är av god kondition medan delar av parken i övrigt är i dåligt skick, ex asfaltytan kring dammen, grusytan ovanför gradängerna, staketen kring lekplatserna och grillplatsen vid parkleken. Det mesta i parken är för barn. Trivsamma och skyddade sittplatser för äldre saknas. Parken har en välkomnande entré från Hövdingagatan med en stor skylt. Från Aspuddens skola och Erik Segersalls väg är entrén till parken helt osynlig. Passagerna mellan skolan och parken skulle också kunna förtydligas för bilister. Naturmarken längs

Örnbergstigen ger ett ovårdat intryck så nära bebyggelse med träd med många döda grenar och mycket sly. Bänkar skulle behöva kompletteras längs parkvägarna, t ex fler bänkar på Aspudsstigen med utsikt över fotbollsplanen.

Planer och byggande

Söder om parken, i industriområdet i kvarteret Plomben, planeras för nya bostäder. Förslaget innebär att flerfamiljshus i 4-5 våningar i tre kvarter kommer att uppföras.

Målkarakter

Stadsdelspark - Aktivitetspark

Mål

- Att bevara och utveckla en central aktivitetspark med aktiviteter för olika åldersgrupper
- Att komplettera parken med en prydnadsdel med trevliga sittplatser
- Att skapa plats för alla åldrar

Skötsel

Skötselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Entré från Hövdingagatan

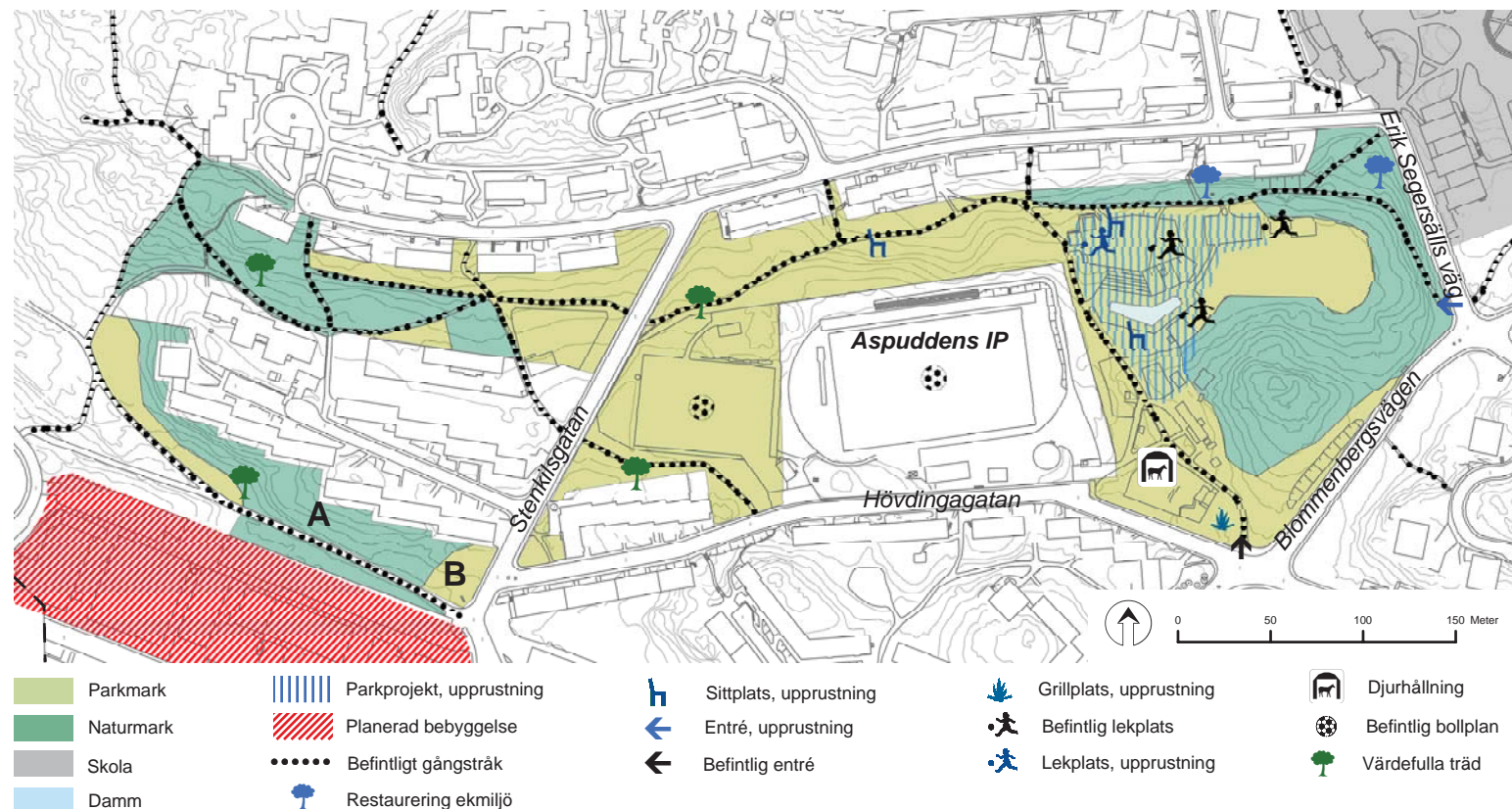
Grillplats vid parklek

Gungor centralt i parken

Värdefull ek vid entré från Stenkilsgatan

Övrigt

I rapporten *Stockholms unika ekmiljöer*, Stockholms stad Exploateringskontoret 2007, utpekas delar av Aspuddensparken som naturvärdesklass 3. Inom området finns även grova ekar. Delar av området har i inventeringen fått beteckning akut restaureringsbehov.

Åtgärdsförslag

- Restaurering av ekmiljöer
- Förbättra entrén från Erik Segersälls väg samt göra passagen till Aspuddens skola säkrare
- Upprustning av delar av parken (sittplatser, delar av lekplats och grillplats)
- Komplettering med fler sittplatser längs promenadstråk
- Rökning av naturmark längs Örnbergsstigen (A)
- Tillföra mer innehåll på gräsyta t ex trädplantering (B)
- Barnvagnsramp kompletteras vid trapp
- Upprustning av tennisplan

23. Örnberget

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 5 ha.

Örnberget är ett höjdparti söder om Vinterviken. De vegetationsklädda slänterna sluttar ner mot Mälarens vatten. Området är delvis kargt med hällar och kala klippor och vegetationen består till största delen av tall med inslag av ek. Längs stranden växer klibbal och björk. En strandpromenad går runt höjden och har sin fortsättning i Hägersten. Gångvägen går delvis på träbryggor. Området gränsar till en båtklubb med bryggor. På sommaren finns stegar från bryggorna. Uppe på höjden är det fin utsikt över Mälaren. Över höjden leder grusade gångvägar och trätrappor.

Värden

Del av ett omfattande promenadstråk längs Mälarens strand. Vattenkontakt och ro. Naturupplevelser och utsikt. Badmöjlighet, båtliv, picknick och naturlek. Området utnyttjas för utflykter av närliggande dagis.

Utsikt från Örnberget västerut över Mälaren

Målkaraktär

Stadsdelspark - Naturområde / naturpark

Mål

- Att bevara naturkaraktären och en attraktiv strandpromenad
- Att industriminnena bevaras i gott skick och visas upp

Skötsel

Skötselintensiv naturmark

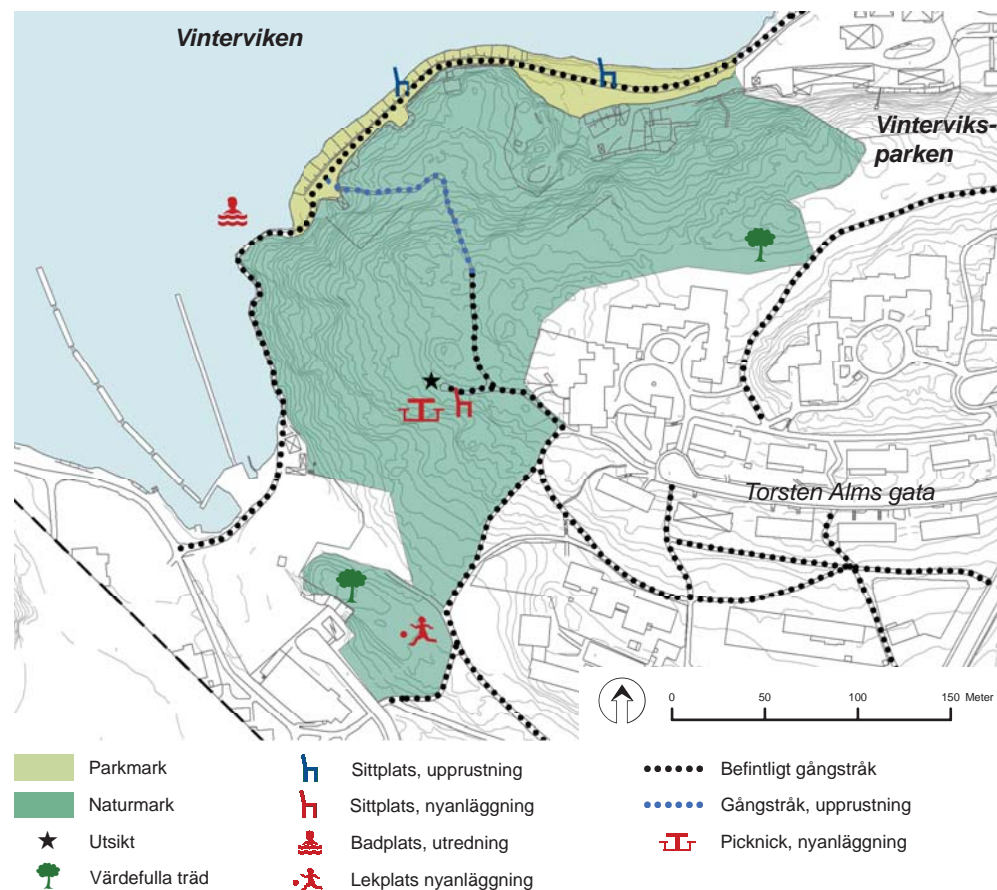
Skötselintensiv parkmark

Det gröna höjdpartiet är värdefullt för upplevelsen av landskapet från vattnet.

Kulturhistoriskt värde: delar av stranden ingår i ett område klassat som kulturhistoriskt värdefull miljö enligt Stadsmuseet. Värdet består av rester från Alfred Nobels sprängämnestillverkning i form av spränggropar.

Analys / brister

Strandpromenaden är härlig med skärgårdskänsla. Man kan sitta på träbryggan eller de kala klipporna intill och ha utsikt över båtar och bryggor. Klipporna mot vattnet är populära picknickplatser, vilket leder till mycket skräp på sommaren. Den långa träbryggan utsätts ofta för skadegörelse liksom industriminnena som är klotterförstörda och delvis förfallna. Tillgängligheten för rörelsehindrade kan förbättras med bättre bänkar. Papperskorgar saknas på och kring bryggan samt på klipporna.

Åtgärdsförslag

- Anläggning av ny lekplats
- Byta ut mot bänkar med armstöd längs strandpromenaden och på utsiktplatsen på höjden
- Upprustning av industriminnena (Stadsmuseet)
- Anläggning av picknickplats på höjden
- Träbryggor och trätrappor behöver förnyelse på sikt
- Komplettera med fler papperskorgar
- Badplats utreds

24. Aspuddens skolgård / Styrbjörnsparke

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 1,4 ha (innan planerad bebyggelse)

Parkområdets ena del består av en 30 meter bred remsa mellan Blommensbergsvägen och Aspuddens skolgård och vidare i en vinkel mot Vintervikens dalgång. Genom parken går en gångväg. Marken har naturkaraktär. Inne i det tydligt avgränsade kvarteret ligger en väl skyddad liten park med bra solläge, också den med delar av naturmark bevarad. Bebyggelsen kring Styrbjörnsparke består av putsade lamellhuslängor. Parken innehåller lekutrustning för små barn i form av sandlåda och rutsch. För mellanstora barn finns gungor. Många bord med bänkar visar på att gården används flitigt. Mellan husen kommer naturen in och för barnen finns möjlighet till naturlek på höjden. Området ligger högt och om man går fram till den branta slänten mot Vinterviken har man god utsikt över Vinterviken och norrut.

Värden

Främst sociala värden: lekplats och naturlek, skyddade sittplatser, grön oas. För skolbarnen är remsan med naturmark mellan Blommensbergsvägen och skolgården av stort värde för lek på rasterna. I naturmark mot Blommensbergsvägen finns värdefulla ekar. Området ligger delvis inom kärnområde för värden knutna till ek.

Målkaraktär

Friyta - Lekplats

Mål

- Att bevara en bostadsnära lekplats och sittplats med naturkaraktär för kvarteret runt Styrbjörnsparke
- Att bevara ytan mellan skolgården och Blommensbergsvägen för naturlek

Skötsel

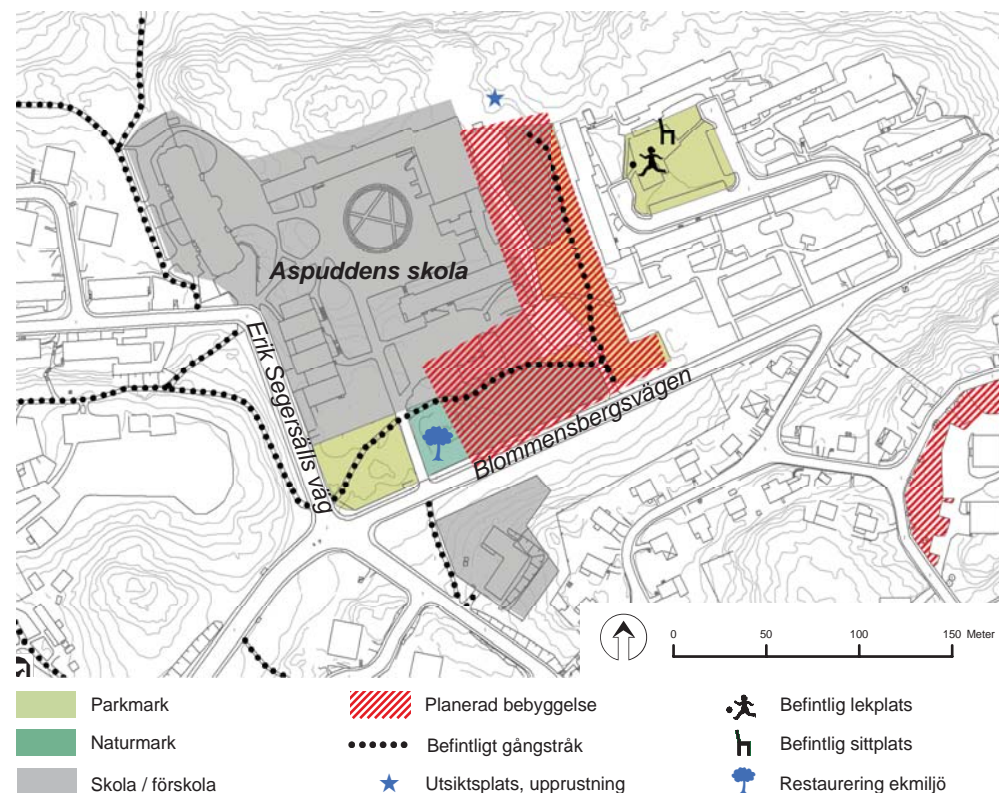
Skötselintensiv naturmark
Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

Naturmarksdelen intill skolan är sliten av barnens lek. Denna del har ingen gräns mot trafiken på Blommensbergsvägen. Den kringbyggda gården känns mycket privat eftersom den är helt omsluten av bostadshus och det är tveksamt om någon annan än den som är boende i kvarteret vågar sätta sig där. Naturmarken närmast bebyggelsen innehåller mycket sly och skulle kunna rensas för att skapa utsikt mot Vinterviken.

Planer och byggande

Delar av naturmarken, mot Blommensbergsvägen, har föreslagits byggas med 3 punkt-hus i 5 våningar. För skolgården finns ett omfattande upprustningsförslag.

Naturmark vid Blommensbergsvägen

Åtgärdsförslag

- Restaurering av ekmiljöer

25. Alvastraparken / Blommensbergsvägen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 1,3 ha.

Alvastraparken är lummig, uppvuxen naturmark som omgärdar friliggande småhus och ett dagis. Vegetationen består av ädellövträd och tallar. Marken är örtrik och sluttar ganska kraftigt mellan parkmark och villabebyggelse. Parkmarken längs Blommensbergsvägen är relativt plan och består av klippt gräs och större uppvuxna träd och prydnadsbuskage. Parkmarken gör att Blommensbergsvägen får en grön karaktär.

Målskäraktär

Friyta - Naturstråk

Mål

- Att bibehålla områdets funktion som grönt stråk

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
Skötselintensiv naturmark

Värden

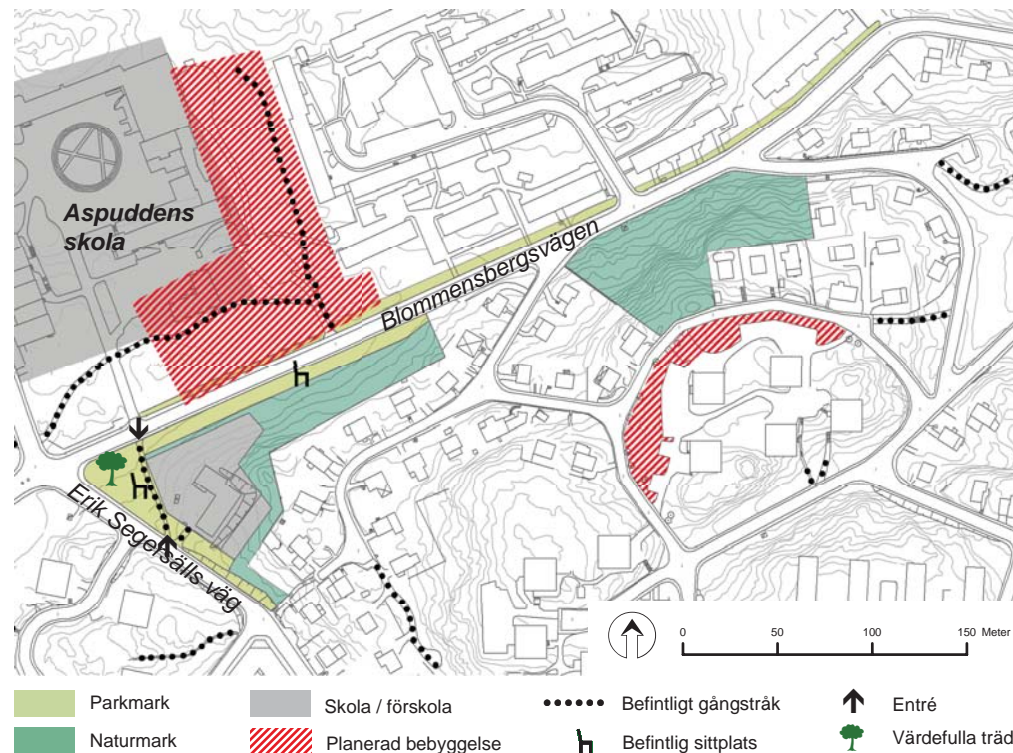
Som naturmarkszon mellan bostadskvarter är parken värdefull. Parkstråket har en del parkbänkar utmed gångbanan. För dagisbarnen kan naturmarken fungera som utflyktsmål.

Blommensbergsvägen mot väster

Blommensbergsvägen mot öster

Analys / brister

Tillgängligheten är god vid alla gångbanorna. Bänkar finns med jämna mellanrum. Gångstråket är väl belyst och det är långt till höga buskage. Parken är något bullerstörd från Blommensbergsvägen. Den nyanlagda gräsytan kan kompletteras med några mindre prydnadsbuskar så att inte ytan känns så tom.

Åtgärdsförslag

Inga

26. Ura Kaipas lund

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 1 ha.

Ura Kaipas lund utgörs av friytorna kring punkthusen på Sverkersgatan. Bostadsgårdarna är väl integrerade med naturmarken. I söder och väster har området parkliknande karaktär med klippt gräs, vårblommor, gallrade buskage och stora uppvuxna träd. Träden domineras av lind, ek och tall. Det finns några riktigt kraftiga lindar och tallar inom området. Områdets inre och östra delar domineras av naturmark. Mossbeklädd hällmark med tallar karaktäriserar platsen. Genom området leder stigar och nivåskillnader tas upp med granittrappor med stålräcken.

Målkaraktär

Friytor

Mål

- Att bibehålla områdets funktion som grön zon mellan bostadskvarteren

Skötsel

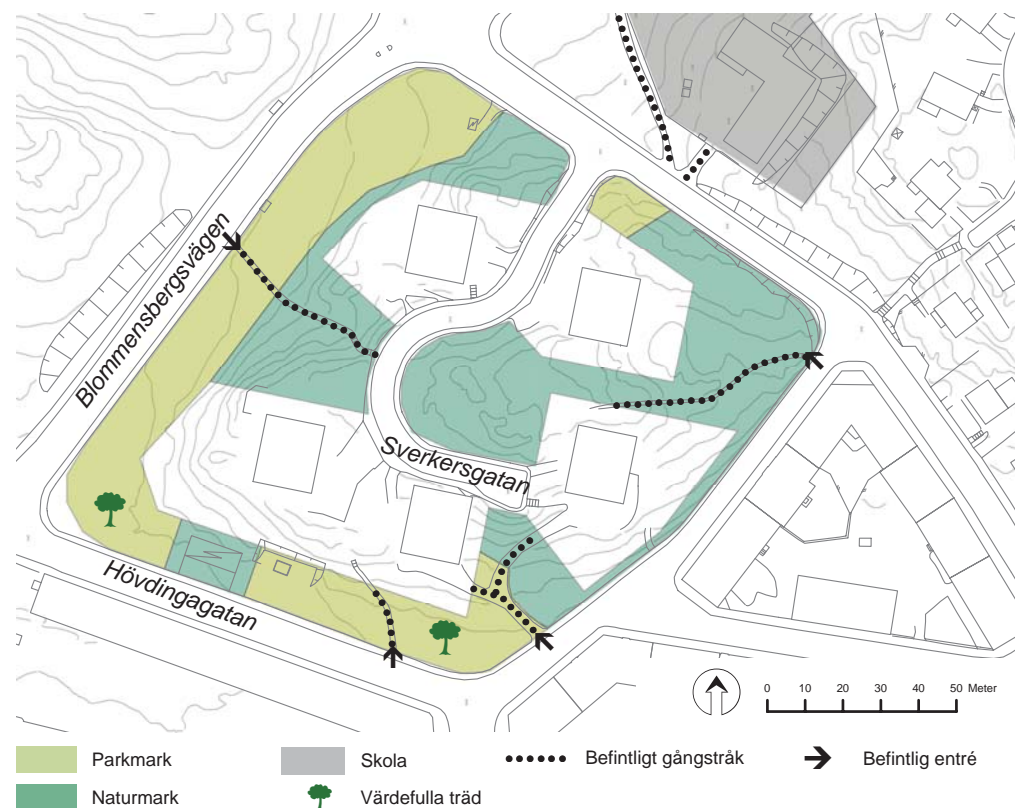
- Skötselintensiv parkmark
- Skötselintensiv naturmark

Värden

Som naturmarkszon mellan bostadskvarter är parken värdefull. Parken fungerar väl för naturlek. Parken saknar utrustning i form av bänkar, bord och lekredskap. Detta finns på de intilliggande gårdarna som är väl integrerade med parken.

Stig genom naturmarken

Privat lekuutrustning

Analys / brister

Parken fyller väl sin funktion som närpark för de boende inom området. Troligen kommer inga långväga besökare till parken.

Åtgärdsförslag

Inga

27. Lövsmygsparken / Botvidsparken

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,3 ha.

Lövsmygsparken är en liten fin kvarterspark som ligger mycket skyddat mellan bostadskvarteren i Aspuddens centrala delar. Det är en aktivitetspark som innehåller småbarnslek med gungor, klätterlek, lekskepp, lektåg mm. För äldre nyttjare av parken finns en boulevard och parksoffor. Parken är omgärdad av uppvuxna träd så som lind, jättepoppel och kopparhägg. Marken är täckt av vårblommor.

Vid Manhemsgatan finns en prydnadspark med fontän, skulptur och prydnadsplaneringar.

Värden

Lövsmygsparken har en bredd i utbudet av aktiviteter och lockar närboende och dagisgrupper. Parken utgör en naturlig mötesplats för olika grupper. Småbarnsdelen är skyddad med ett trästaket vilket gör parken trygg för små barn. Parken är inte bullerstörd. Grön oas, lekplats, ro.

Målkaraktär

Kvarterspark - Parkkvarter

Mål

- Att hålla parken tillgänglig och attraktiv för många

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

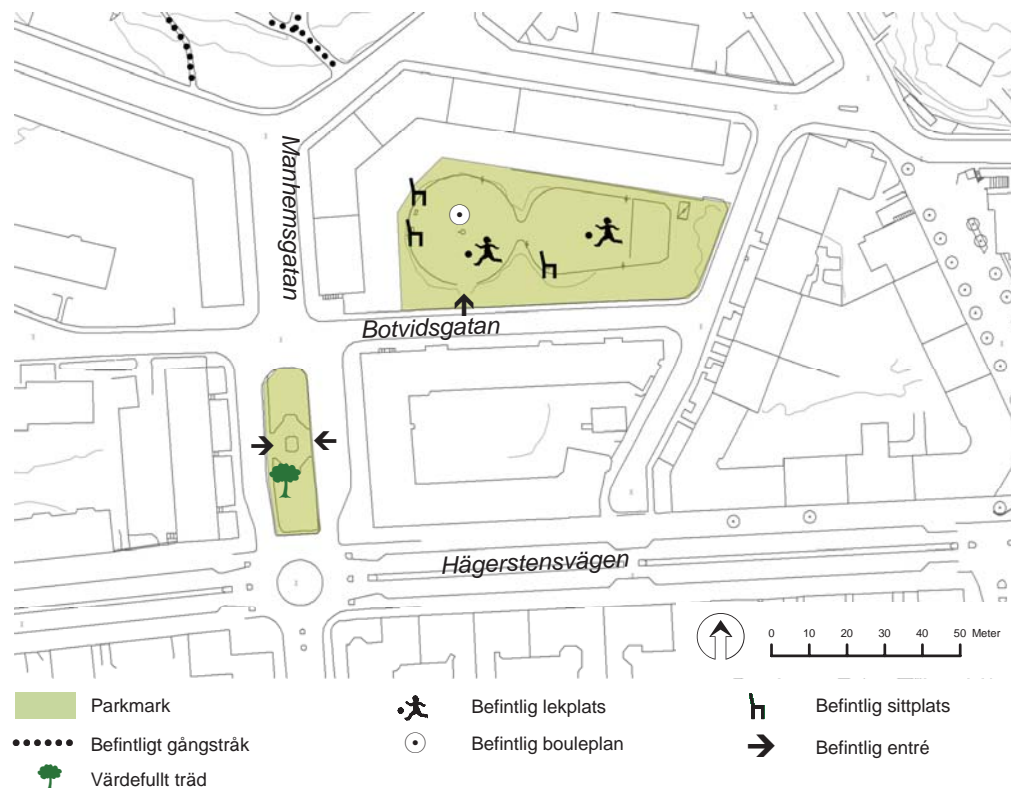
Parken har god tillgänglighet då den är relativt plan. Överblicken är god och parken är väl belyst. Aktivitet för ungdomar saknas och skulle tillföra parken en viktig dimension. Utrustningen i parken börjar bli sliten och en del bänkar och bord är i dåligt skick och bör bytas ut. Transformatorstationen är nedklottad och bör saneras och klotterskyddas.

Planer och byggande

Upprustning av parken ska utföras under 2007. Plantering ska göras våren 2008. Upprustningen kommer att skapa en grönare lekplats med tydlig parkkaraktär och goda förutsättningar för lek och samvaro i alla åldrar.

Åtgärdsförslag

- Planer på upprustning finns framtagna

Parken inramas av stenhus och höga träd

Manhemsgatan från söder

28. Varnhemsparken / Vadstenalunden

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 2 ha.

Varnhemsparken och Vadstenalunden är branta naturmarkspartier med berg i dagen. Vegetationen är bitvis mycket tät och består av ek och tall samt en hel del trädgårdsrymlingar, exempelvis syren. Berghällarna är vackra och har tydliga istidsräfflor. Från hela parken har man strålande utsikt. Sigfridsvägen har en väldigt fin karaktär med stora träd i gräsyta vilka hänger sig ut över vägen och bildar ett slutet gaturum.

Värden

Som naturmarkszon mellan bostadskvarter är parken värdefull. För större barn, eller för mindre barn under uppsikt, är parken spännande som naturleksmiljö. Under dagtid fungerar parken som genväg, men när det är mörkt

Målskaraktär

Kvarterspark - Naturkvarter

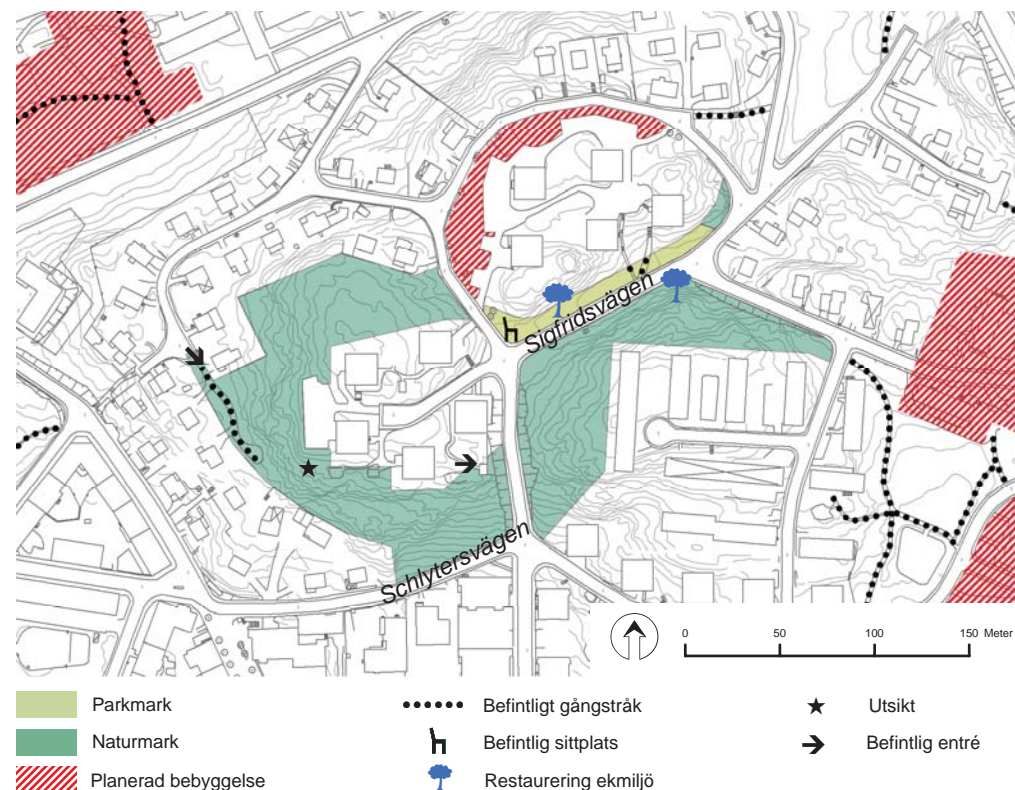
Mål

- Att bibehålla områdets funktion som grön zon mellan bostadskvarteren
- Att bibehålla den väldigt fina karaktären som Sigfridsvägen har

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
Skötselintensiv naturmark

känns det otryggt då det är tät vegetation och belysning saknas. Parken saknar utrustning i form av bänkar, bord och lekredskap. Detta finns på de intilliggande gårdarna som är väl integrerade med parken. Det finns ingen tydlig gräns. Grön oas, naturlek, ro, utsikt.

Varnhemsparken

Sigfridsvägen mot öster

Analys / brister

Parken är en viktig grön lunga mellan bostadsområden. Parken har en otydlig entré. Det är egentligen inget problem då parken inte är någon besökspark i vanlig mening. Boende i närheten, främst lite större barn, torde vara de som nyttjar området. Parken är något bullerstörd.

Åtgärdsförslag

- Restaurering av ekmiljöer

29. S:t Sigfridskyrkan

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 1,1 ha.

Området runt S:t Sigfrids kyrka består av vacker naturmark. Karaktären är väldigt informell och vegetationen är bitvis mycket tät och består av ek och tall samt en hel del trädgårdsrymplingar så som syren. Gångvägarna som genomkorsar parken och som leder till kyrkan är grusade och försänkta i förhållande till omgivande mark. Det finns en förbindelse under Essingeleden med grusade vägar och en trätappa. Passagen känns otrygg och miljön är otrevlig. Området har en liten plats med en bänk, en papperskorg och ett gungdjur som lämpar sig som lekplats för ett barn och en eller ett par vuxna.

Målskaraktär

Kvarterspark - Naturkvarter

Mål

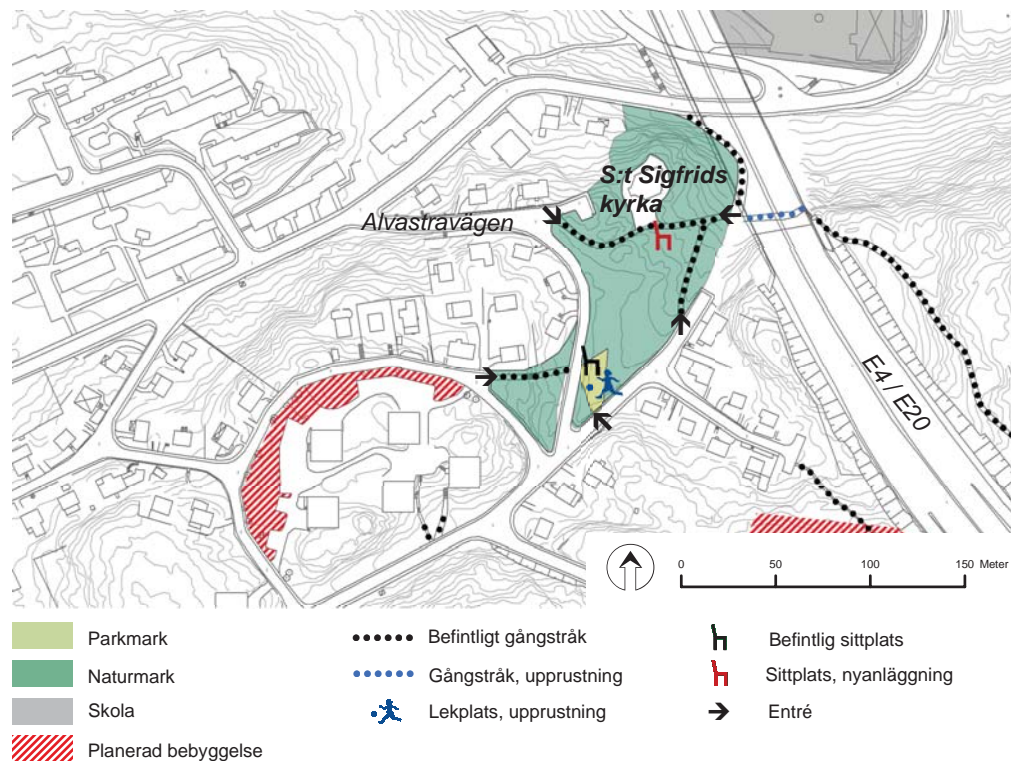
- Att bibehålla den fina naturmarkskaraktären

Skötsel

- Skötselintensiv parkmark
- Skötselintensiv naturmark

Värden

Som naturmark mellan bostadskvarteren är parken värdefull. För mindre barn är parken lämplig som naturleksmiljö. Det finns även en bänk och ett gungdjur för en liten lugn lekstund. Under dagtid fungerar parken som genväg, men när det är mörkt känns det otryggt då det är tät vegetation och belysning saknas.

S:t Sigfridskyrkan

Naturmark i söder

Analys / brister

Parken är något bullerstörd på grund av närheten till Essingeleden. Miljön under Essingeleden är otrivsamt och känns otrygg. Man kan gärna komplettera lekplatsen med ytterligare något gungdjur eller kanske en liten sandlåda. En eller ett par parkbänkar i närheten av kyrkan vore trevligt för besökare till kyrkan och parken.

Åtgärdsförslag

- Åtgärder för en tryggare passage under Essingeleden, belysning (Trafikkontoret)
- Komplettering av bänkar nära kyrkan
- Upprustning av lekplats

30. Schlytersparken

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,8 ha.

Parken består av klippt gräs som sluttar mot söder. I norr finns större trädgrupper och buskage. Tallar och ekar dominerar parken. Några är riktigt grova och bidrar till parkens uppvuxna och lummiga karaktär. Asfalterade gångvägar leder genom parken och det finns parkbänkar och belysning utmed dessa. I parkens södra del finns en lekplats med gungor, klätterlek, sandlåda, vippgunga och kläng-räcke. Leken är delvis inhägnad och det finns sittplatser i anslutning till den. Längst i väster finns en liten del av parken insmugen mellan bostadshusen. Här har en grill byggts provisoriskt av de boende. Parkens södra del är en trappväg med omgivande träd- och buskplanteringar. Trappan förbinder Schlytersvägen med Hägerstensvägen.

Parkens norra del

Målskaraktär

Kvarterspark - Parkkvarter

Mål

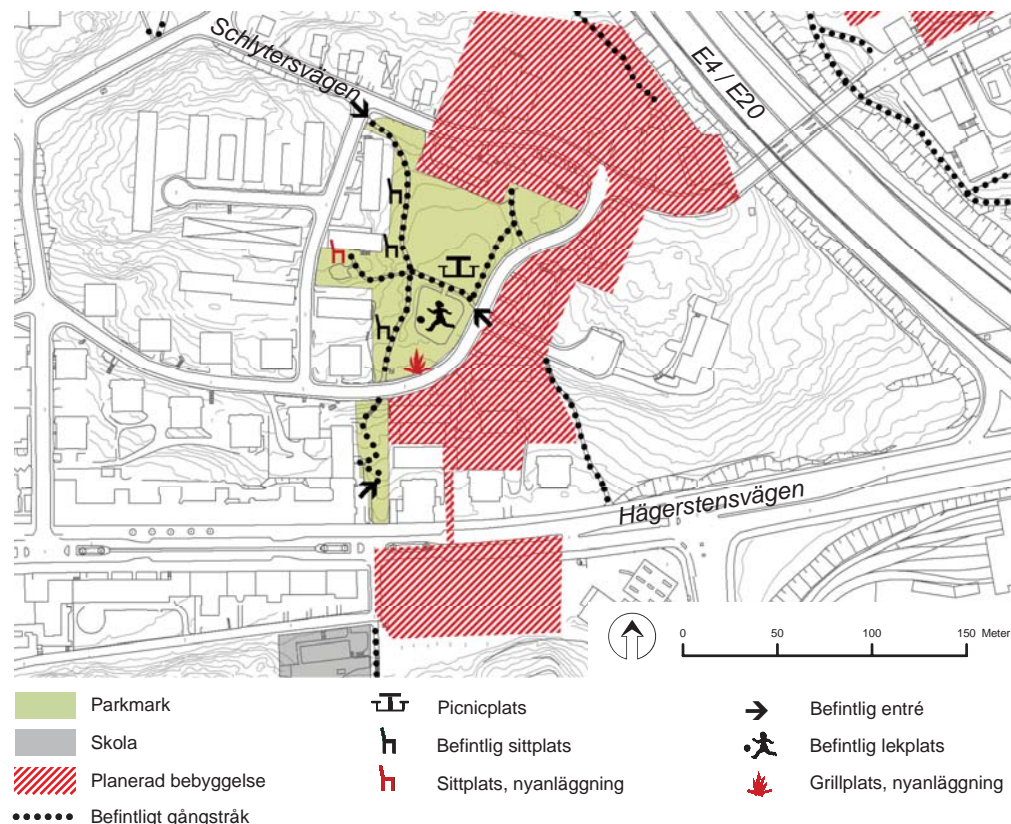
- Att bibehålla karaktären av kvarterspark som genomkorsas av promenadvägar med sittplatser
- Att kvarterslekplatsen behåller den goda standard den har idag

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
Skötselintensiv naturmark

Värden

Schlytersparkens tydliga parkkaraktär med gamla uppvuxna tallar och ekar är av stort värde för stadsbilden. Parken nyttjas för lek, hundrastning för picknick och som mötesplats. Grön oas, lekplats, naturlek, ro.

Analys / brister

I parken finns en del klotter, trasig asfalt och rangliga granittrappor som bör åtgärdas.

Planer och byggande

Söder om Hägerstensvägen finns planer på nybyggnation av bostadshus i 5 våningar med knappt 70 lägenheter, samt ca 14 lägenheter i kvartret Staven. Detta kommer att innebära ett högre tryck på parken och lekplatsen.

Åtgärdsförslag

- Upprustning av parkens granittrappor, lekutrustning och trasig asfalt
- Nyanläggning av grillplats

31. Essingeleden

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 3,2 ha.

Området ligger utmed Essingeleden och Hägerstensvägen i Aspuddens sydöstra del. Området är kuperat och skogbevuxet och ligger högt över vägarna med en brant bergsskärning mot Essingeleden. Höjden är viktig för landskapsbilden och det höga läget gör att man har fin utsikt från nästan hela parken. Området har en anlagd trappväg med trappor av granit längst i söder. Vegetationen är tät och blandad med tallar, lövträd och buskage. Närmast bostadshusen vid Skärslipargränd är gräsytan klippt och det finns en liten plats med bänkar och papperskorgar. Naturmarken är väl integrerad med kvartersmarken och det finns inga tydliga gränser. Miljön bland bostadshusen känns lugn och uppvuxen.

Värden

Området har fin naturmark och fungerar som en buffertzon mellan bostäderna och den bullrande Essingeleden.

Målkarakter

Friyta - Naturmark

Mål

- Att bibehålla områdets funktion som grön zon mellan bostadskvarteren och Essingeleden

Skötsel

Skötselintensiv naturmark

Analys / brister

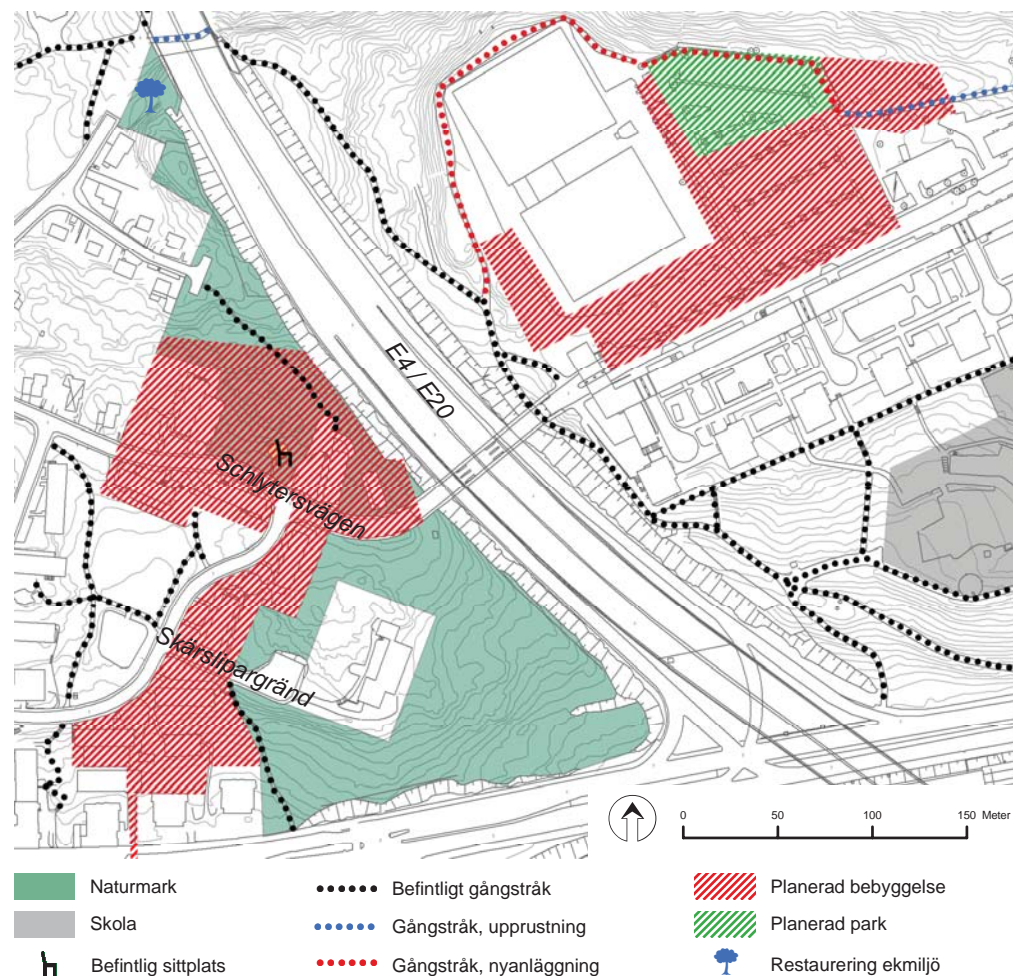
Parken är mycket bullerstörd på grund av närheten till Essingeleden. Miljön är otrivsamt och känns otrugg. Trappvägen mellan Hägerstensvägen och Skärslipargränd är sliten och trappstegen behöver läggas om. Asfalten är skadad och behöver åtgärdas.

Planer och byggande

I kvarteret Staven planeras för nybyggnation av bostäder i form av ca 14 nya lägenheter. Detta innebär att parkmark överförs till kvartersmark.

Kojbygge

Åtgärdsförslag

- Asfalt lagas
- Granittrappa läggs om
- Restaurering av ekmiljöer

32. Främlingsvägen / Pilgrimsvägen

Beskrivning / karaktär

Grönstråket består av ett höjdparti som sträcker sig i östvästlig riktning och är en fortsättning på de gröna höjdpartierna väster om Valfartsvägen. De vegetationsklädda slänterna sluttar ner mot Pilgrimsvägen/Hägerstensvägen på norra sidan och Bäckvägen på södra sidan. På krönet ligger ett område med smalhus i rött tegel från 1940-talet.

Slänterna är delvis branta med kala hållar i de övre delarna. Vegetationen i de lägre liggande delarna är tät och frodig. Området genomkorsas av en asfalterad gångväg med trappor. Här finns en nyligen återställd mindre lekplats. Norr om höjdpartierna, vid Pilgrimsvägen, finns en större lekplats.

Målkarakter

Kvarterspark - Naturkvarter

Mål

- Att bevara en öppen naturkaraktär i slänterna
- Att skapa öppna parkytor med småbarnslek och prydliga buskage i anslutning till gångstråk

Skötsel

Skötselintensiv naturmark
skötselintensiv parkmark

Värden

Sociala värden: Promenadstråk, lek och naturlek. Möjlighet till ro, solbad, picknick och utsikt intill bebyggelsen på höjden.

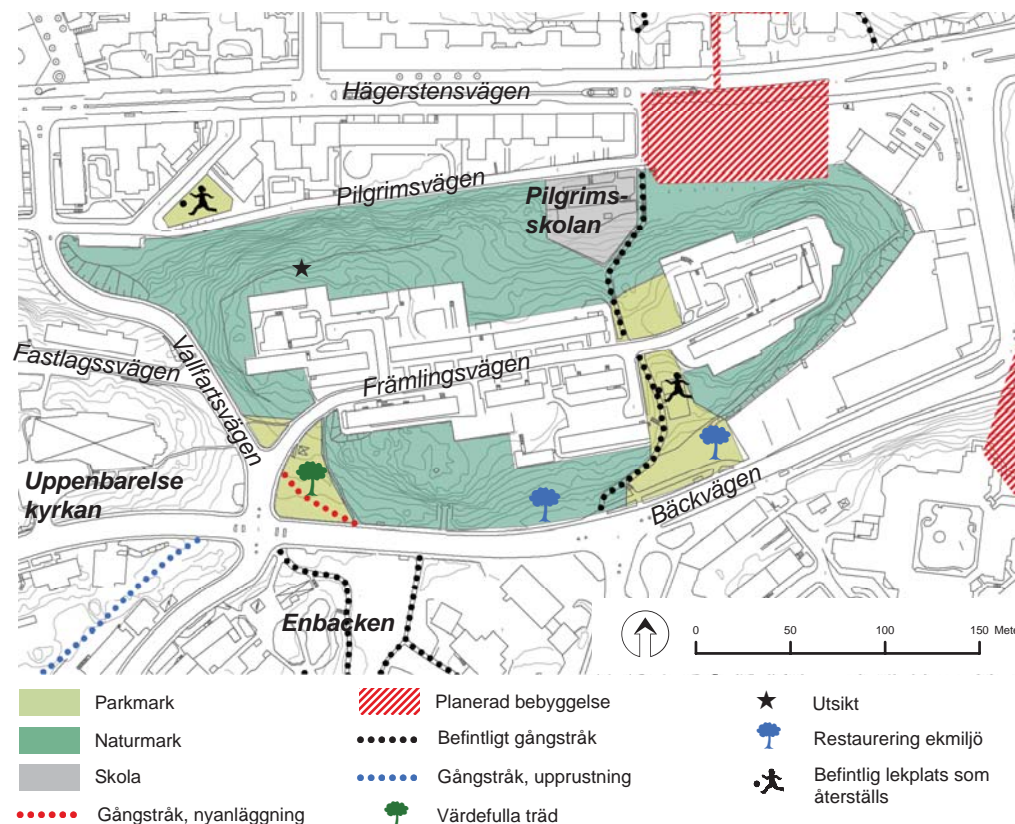
Naturvärden: Värdefulla ekmiljöer längs Bäckvägen och i korsningen Bäckvägen/Valfartsvägen.

Analys / brister

De gröna slänterna är främst av betydelse för landskapsbilden och som gröna promenadstråk. Stora delar av området är för brant för att kunna användas som vistelsezoner. De högre liggande hållmarkerna är planare och här finns möjlighet att hitta platser där man kan sätta sig ned eller leka. Det nord-sydliga gångstråket går förbi Pilgrimsskolan och förbinder Bäckvägen med Hägerstensvägen. Det är också gångväg till lekplatsen Enbacken. Gångstråket har på södra sidan vanskötta buskplanteringar.

Lekplats som ska återställas. Lekplats och gångväg omges av ruffsiga buskage.

Värdefulla ekar i korsningen Valfartsvägen/Bäckvägen.

Åtgärdsförslag

- Upprustning av buskage längs parkväg
- Anläggning av gångstråk i Fastlagssvägens förlängning
- Restaurering av ekmiljöer

33. Gåspennan / LM-skogen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 11 ha.

LM-skogen är ett höjddparti som sträcker sig i öst-västlig riktning. De vegetationsklädda slänterna sluttar i norr mot Hägerstensvägen och i söder ner mot Kransbindarvägen. På krönet ligger putsade smalhus från 1940-talet längs Bäckvägen och Fastlagsvägen. På norra sidan om Fastlagsvägen ligger nyare flerbostadshus.

Vegetationen på höjddariets västra, norra och södra sidor har olika karaktär. Västra sidan består av hållmark med tall och ek. Norrsidans lägre delar är tät och frodigt grön. Södra sidan är torrare och mer öppen med inslag av rosenbuskar och slån. Området genomkorsas av grusvägar och stigar. En enkel lekplats med gungor och sandlåda ligger i områdets södra del. Vid Fastlagsvägen finns en anlagd utsiktsplats med bänkar och skulpturgruppen *Månhästar* av Camilla Bergman-Skoglund. Den äldre bebyggelsen har förgårdsmark som sköts av staden. Dessa ytor består omväxlande av hållar, klippta små gräsytor och prydnadsbuskar.

Värden

Promenader, jogging och hundrastning. Lekplats och naturlek. Området utnyttjas för utflykter av närliggande dagis. Ro, solbad och picknick på klipporna. Det gröna höjddariet är en värdefull för upplevelsen av landskapsbilden.

Analys / brister

Framför allt den östra delen av naturstråket är tillräckligt stort för att ge upplevelsen av att "vara i natur". Området används främst för promenader och som gröna gångstråk. Det finns ett nord-sydligt stråk som leder från Telefonplan till Hägerstensvägen. Söder om Bäckvägen är detta stråk bara en stig. Det finns också två öst-västriga stråk; ett på södra sidan i form av en stig och ett annat på norra sidan längs Pilgrimsvägen (gamla Hägerstensvägen). Delar av dessa stråk är väl använda och skulle behöva uppgraderas från smal stig till grusväg med trapp på några ställen. I väster har området förbindelse med Teaterparken i Hägerstensåsen.

Belysningen består av äldre armaturer på höga trästolpar. Parkbänkar är tämligen få och saknar i de flesta fall armstöd för rörelsehindrade. På de högre liggande hållarna finns möjlighet att hitta rofyllda platser för solbad

Hållmark i nordvästra delen av höjddariet. Plana ytor för t ex picknick.

och picknick. Stora delar av området är för brant för att kunna användas som vistelseytor. Den enda lekplatsen i området är mycket enkel och ger ett slitet intryck. Området består av flerbostadshus och behovet borde vara stort av en fungerande lekplats. På norra sidan känns vegetationen för tät och nära inpå gångstråk.

Planer och byggande

Kring Telefonplan planeras ett stort antal nya bostäder som ökar trycket på parker och lekplatser. Nya bostäder i Telefonfabriken kommer att gränsa mot naturmarken.

Övrigt

I rapport *Stockholms unika ekmiljöer*, Stockholms stad Exploateringskontoret 2007, utpekade delar av LM-skogen som naturvärdesklass 2. Inom området finns även grova ekar. Området har i inventeringen fått beteckning akut restaureringsbehov.

Befintlig lekplats som ska nyanläggas. Idag finns endast gungor och sandlåda.

Målkarakter

Stadsdelspark - Naturområde / naturpark

Mål

- Att bevara naturkarakteren
- Att rusta upp och utöka lekplatsen till en kvarterslekplats
- Att rusta upp stigarna i området till grusade gångstråk
- Att armaturer byts ut till parkarmaturer

Skötsel

Skötselintensiv naturmark

Skötselintensiv parkmark

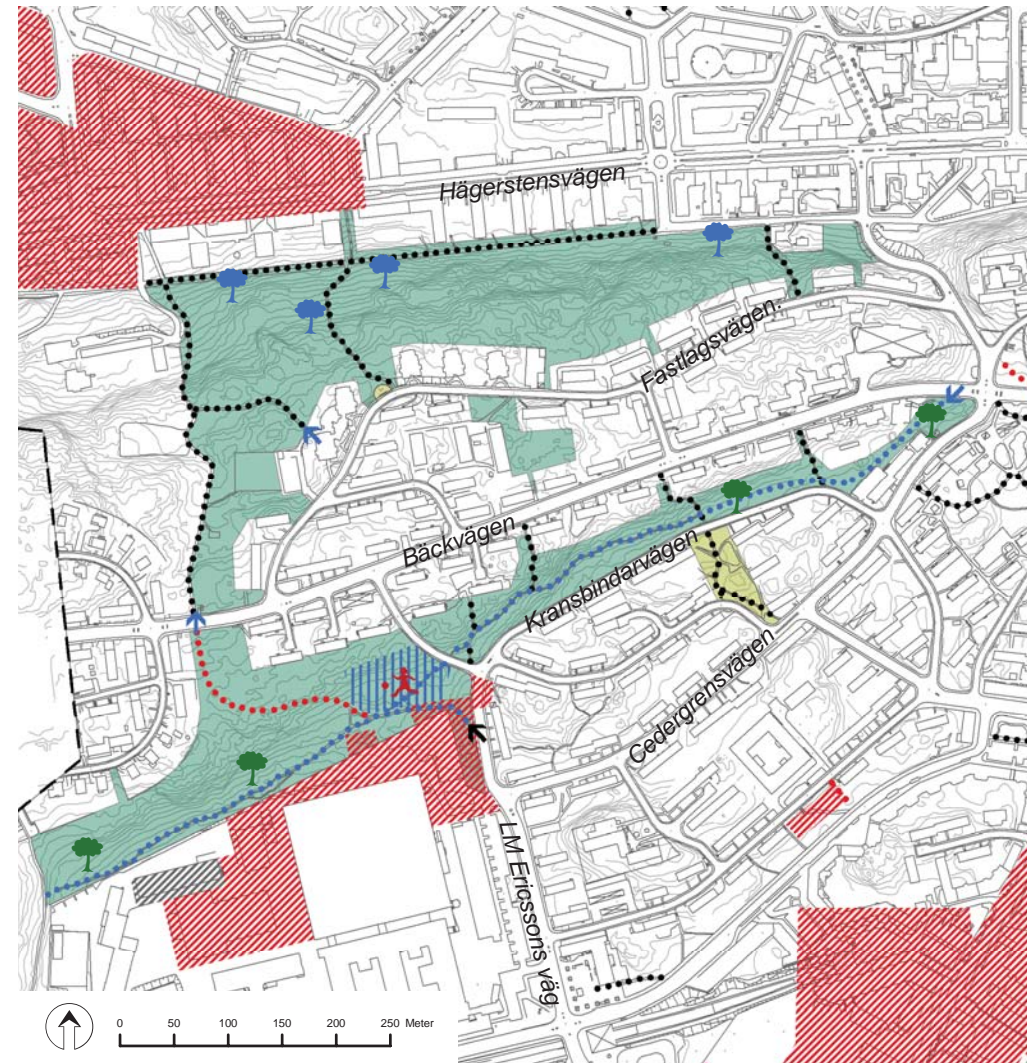
Skulpturgruppen *Månhästar* av Camilla Bergman-Skoglund, Fastlagsvägen

Exempel på värdefull ek i slänten mot Hägerstensvägen

Åtgärdsförslag

- Upprustning av lekplatsen med fler lekfunktioner
- Restaurering av ekmiljöer
- Stigar uppgraderas till grusade gångvägar med belysning på sträckan till lekplatsen
- Förbättra entréer till gångstråken
- Ökad slyröjning närmast gångvägar för ökad trygghetskänsla
- Byte av befintliga stolpar och armaturer till trevligare parkbelysning
- Eventuellt att förgårdsmarken kan övergå till kvartersmark
- Komplettera med fler bänkar längs gångstråk

	Parkmark		Värdefulla träd		Befintligt gångstråk
	Naturmark		Entré		Gångstråk, upprustning
	Planerad bebyggelse		Entré, upprustning		Gångstråk, nyanläggning
	Planerad förskola		Lekplats, nyanläggning		Restaurering ekmiljö
	Upprustning park				

34. Enbacken

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 1,7 ha.

Lekplatsen Enbacken ligger söder om Bäckvägen och nedanför höjdpartiet med Uppenbarelskyrkan. Lekparken ligger omsluten av bostadshus och har en tydlig rumslighet och behaglig skala. Här finns öppna gräsytor och ett vackert hållmarksparti. Flera lekytor finns utplacerade med klätterställningar, gungor och sandlådor. En fritt formad damm finns också i parken. Parken Enbacken rustades upp år 1996. En bild från 1950-talet visar en betydligt mer öppen park med öppna gräsytor kring dammen.

Värden

Lekplats. Ro och grönska, solbad och möjlighet till picknick.

Målkarakter

Kvarterspark - Kvarterspark

Mål

- Att bevara en fungerande och välskött lekpark

Skötsel

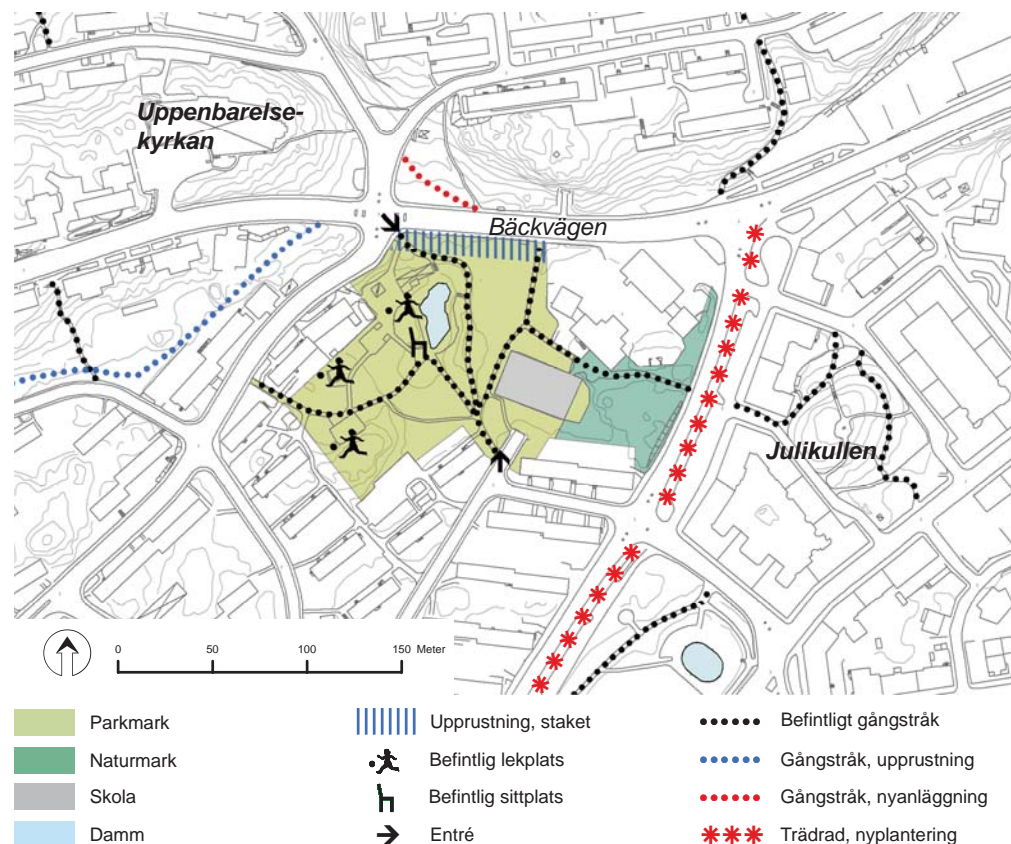
Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

Lekplatsen är väl utrustad för små och mellan-stora barn men det finns inget för äldre barn och ungdomar. Basketkorgar verkar ha funnits men tagits ner. Bollplanen har blivit plats för en förskola och eventuellt bollspel får nu ske fritt på gräsytan. Genom parken finns ett promenadstråk som leder mot de kringliggande parkerna Julikullen och Svandammsparken. Parken får en övergiven stämning av flera tillbommade förråd vilka bör tas bort. En trivsamt sittplats finns med stöd i ryggen och vänd mot perennplanteringar.

Lekplatsen Enbacken. Plaskdammen skymtar i mitten av bilden

Åtgärdsförslag

- Komplettera med nya basketkorgar
- Anlägga en säker passage över Tellusborgsvägen och göra vägen grönare
- Anlägga ett staket utmed Bäckvägen
- Vid annan förskolelösning skall bollplan återställas
- Minska buskage i parken

35. Julikullen (Vattenledningsvägen)

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,5 ha.

Julikullen är en liten park inne i de äldsta delarna av Midsommarkransen, från 1910-talet. Parken omges av flerfamiljshus i jugendstil. Utformningen är typisk för den tiden med slingrande gångar, träd och solitära prydnadsbuskar och buskage. På kullen i parken finns en sittgrupp och den centralt placerade skulpturen *Puck* av Carl Andersson, från 1912. I parkens lägre del är utformningen mer formell

med klippt almhäck som omger en boulebana och bänkar. Här finns även lek i form av en klätterställning.

Värden

Ro och grönska. Klätterlek och fri lek på gräsytor. Pulkaåkning i slänten. Dagisgrupper utnyttjar parken för utflykter.

Klätterlek i parken

Målkarakter

Kvarterspark - Parkkvarter

Mål

- Att bevara en välskött park med de ursprungliga gestaltningsidéerna i behåll

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

Analys / brister

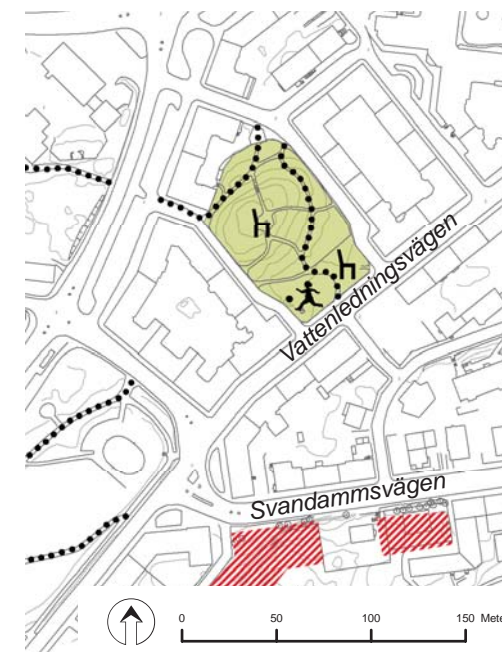
Parken är grön och rofylld för att sitta ned en stund. Häckar och buskar ger många rum att springa i för besökande barn. En del av de äldre solitärbuskarna och prydnadsträden är i dålig kondition och skulle behöva bytas ut på sikt.

Planer och byggande

Planerad bebyggelse i kvarteret Martallen vid Svandammsvägen.

Skulpturen Puck på kullen

- Parkmark
- Planerad bebyggelse
- Befintligt gångstråk
- Befintlig sittplats
- Befintlig lekplats

Åtgärdsförslag

- Återskapa vatten till skulpturen Puck (Kulturförvaltningen)

36. Svandammsparken / Svandammsplan

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 1,5 ha.

Parken är något försänkt i förhållande till omgivande gator och omsluts av täta buskage och äldre träd vilket ger en tydlig rumslighet kring de öppna gräsyterna. I parkens norra del ligger den stora ovala dammen. I anslutning till den finns bänkar i söderläge och en småbarnslek. Parken innehåller i övrigt ett nät av gångvägar och sittplatser i sol och skugga.

Intill Svandammsparken ligger Svandammsplan med en fickpark i form av en liten parkyta med sittplatser, gräsyta och buskage. Fickparken ligger i anslutning till Konsumbutik och parkeringsplats.

Historik

Svandammsparken tillkom i samband med

kringliggande bebyggelse på 1910-talet och rustades upp år 1999. I början av 1900-talet fanns ett tegelbruk på platsen under en kort period. Den ursprungliga parken som låg här för ca 100 år sedan förvandlades till en stor damm där tegelbruket hämtade lera. När tegelbruket lades ner blev den stora lergropen/dammen kvar och blev på vintrarna en populär plats för skridskoåkning. Denna damm omvandlades på 1930-talet till en mindre plaskdamm.

Värden

Socialt värde: Ro och grönska, solbad och möjlighet till picknick. Småbarnslek och fri lek på gräsytor. Vissa evenemang. Samlingsplats. Kulturhistoriskt värde.

Analys / brister

Parken är en vacker, grön oas centralt i Midsommarkransen. Parken uppfattas som rofylld trots brus från trafiken på Tellusborgsvägen. De skyddade gräsyterna inbjuder till att slå sig ner. Entréerna till parken är delvis otydliga pga

Målkarakter

Kvarterspark - Prydnadspark

Mål

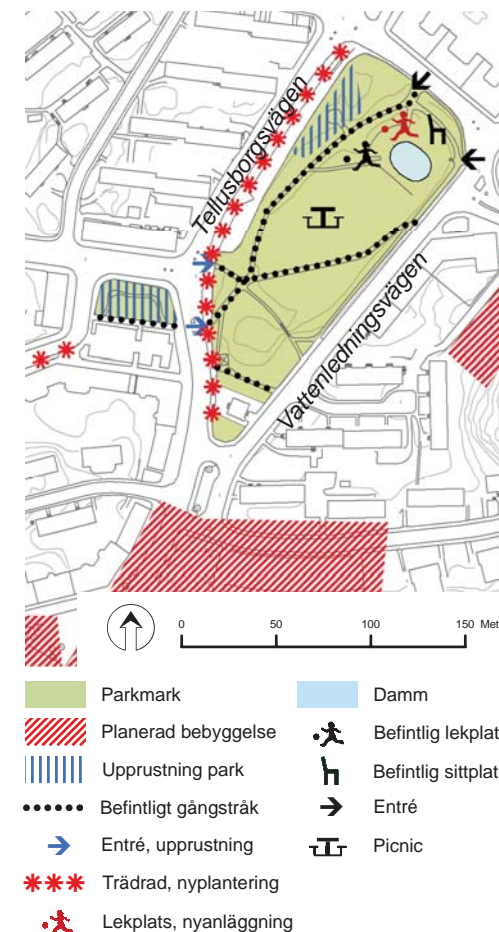
- Att bevara en välskött park med de ursprungliga gestaltningsidéerna i behåll
- Att skapa en prydligare fickpark vid Svandammsplan

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

höga buskage. Eftersom parken till stor del är en promenad- och vistelseyta för vuxna skulle anläggning av blomserytor vara ett tillskott till parken. Detta skulle delvis kunna utgöras av marktäckare under träden. Det finns endast lek för små barn.

Fickparken vid Svandammsplan är sliten och upplevs ovårdad med planteringsytor som behöver komplettering, ogräs, sliten plattytta och bänkar av olika färg.

Entré från norr

Parkväg i Svandammsparken

Åtgärdsförslag

- Förtydliga entréer till Svandammsparken från Tellusborgsvägen
- Byta papperskorgar till diskretare utseende och placering i Svandammsparken
- Anläggning av ytor med blommande marktäckare eller perenner
- Upprustning av Svandammsplan
- Komplettera parken med lek för äldre barn

37. Midsommarparken m fl (Svandammsvägen)

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,3 ha.

Midsommarparken är en liten kvarterspark som ligger mitt emot tunnelbanans entré vid Midsommarkransen. Parken har en tydlig rumslighet eftersom den omges av byggnader. I den övre delen, närmast tunnelbanan, finns en sittplats och en liten perennplantering. I den lägre liggande delen finns omväxlande lekplats med tåg, lekskulptur, gungor och sittplatser för vuxna.

I hörnet Övre Bergsvägen / Nedre Bergsvägen ligger en liten fickpark med sittplatser i solen och blomsterplanteringar.

Värden

Sittplatser och grönska. Lekplats. Dagisgrupper utnyttjar parken.

Entré från norr

Analys / brister

Midsommarparken är en grön och trivsamt plats för att sitta ned en stund men framförallt är parken en lekplats för mindre barn. Parken genomkorsas av ett viktigt nordsydligt gångstråk som leder från tunnelbanan och vidare mot t ex passagen under Essingeleden. Läget intill tunnelbanan och Svandammsvägen med butiker och restauranger ger liv och rörelse i parken. Parken är nyligen upprustad och har en hög standard i förhållande till omgivande parker.

Nyligen upprustad lekplats

Målkaraktär

Kvarterspark - Parkkvarter

Mål

- Att bevara en välskött kvarterspark med lek

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

	Parkmark		Befintlig lekplats
	Befintligt gångstråk		Befintlig sittplats

Åtgärdsförslag

- Inga

38. Telefonplan / Telefonvägen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 0,8 ha

Telefonplan ligger i korsningen Telefonvägen/ LM Ericssons väg, i anslutning till tunnelbanan och mitt emot gamla Telefonfabriken, numera Konstfacks lokaler. Telefonplan utgörs av ett plattlagt torg som inramas av trädader och omges av butiker och kulturhuset Midsommargården med bibliotek. Midsommargården ritades av Ture Wennerholm och uppfördes 1942-1946.

På torget finns en bronsskulptur placerad i en mindre damm. Från torget går ett stråk längs Telefonvägen mot Svandamsparken.

Värden

Sittplatser och samlingsplats. Folkliv. Torg-handel. Konstupplevelse. Del av den kulturhistoriskt intressanta LM-staden.

Analys / brister

Torget utrustning med sittplatser och planteringar är i ett tråkigt skick. Det blir extra tydligt i jämförelse med den nyligen iordningställda torgytan framför Konstfack. Upprustningen bör göras i överensstämmelse med den omgivande LM-staden och den funktionalistiska bebyggelsen.

Naturmarksstråket längs Telefonvägen är en förbindelselänk mellan stadsdelens bostadsområden, parker och lekplatser. Telefonvägen

Målskäraktär

Torg / Grönstråk

Mål

- Att bevara och utveckla Telefonplan
- Att Telefonplan rustas upp till en standard som överensstämmer bättre med Telefonfabriken och Konstfack mitt emot
- Att Telefonvägen utvecklas till en grön förbindelse mellan Telefonplan och Svandamsparken

Skötsel

Skötselintensiv parkmark

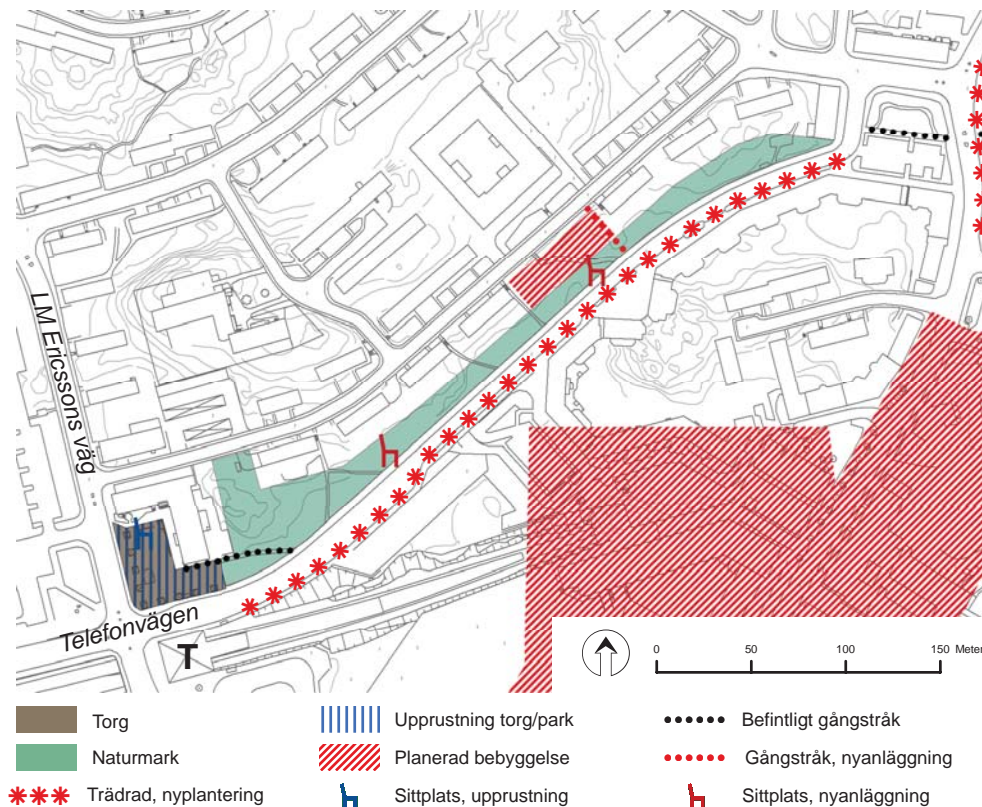
har grönska på ena sidan men upplevs som bred och öppen.

Planer och byggande

I anslutning till torget planeras utbyggnad av bostäder och kontor i kv Tvålfvingan och Timotejen. Det är viktigt att inte utbyggnaden påverkar torgytan.

Telefonplan med skulptur

Åtgärdsförslag

- Sittplatser, planteringar och damm rustas upp
- Telefonvägen alléplanteras om möjligt och smalnas av
- Utplacering av fler sittplatser utmed Telefonvägen

39. Västbergaskogen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 6,3 ha.

Västbergaskogen består av flera mindre områden naturmark, omgärdade av villabebyggelse. Naturmarken är kuperad och ligger på höjderna i området. Flera förkastningsbranter finns i skogen.

Vegetationen är tät med omväxlande gläntor eller kala hållmarkspartier. I nordöst finns en mer parkliknande del med en liten inhägnad grusplan för bollek.

Värden

Västbergaskogens fria naturmarkskaraktär erbjuder närlatur bland villabebyggelsen lämpad för promenader, hundrastning och naturlek. Skogen upplevs som tyst. Grön oas, bollek, naturlek, ro.

Lämpligt område för skogslekplatsen

Analys / brister

Vid Telefonplan planeras för nya bostäder och brist på lekplatser i området kommer att uppstå. I norra delen kan man uppföra en skogslekplats för att tillgodose behovet av lek. De anlagda gångvägarna är i dåligt skick med trasig asfalt och skeva granittrappor som bör åtgärdas. Kopplingen till Teaterparken i Hägerstensåsen kan förbättras med en ny parkväg.

Skogen kan upplevas som otrygg när det är mörkt då den saknar belysning och har mycket tät vegetation.

Planer och byggande

I närområdet planeras utbyggnad av bostäder och kontor i kv Tvålflingan och Timotejen.

Målkaraktär

Kvarterspark - Naturstråk

Mål

- Att bibehålla den fina naturmarkskaraktären
- Att anlägga en skogslekplats
- Att rusta upp de slitna parkvägarna i norra delen

Skötsel

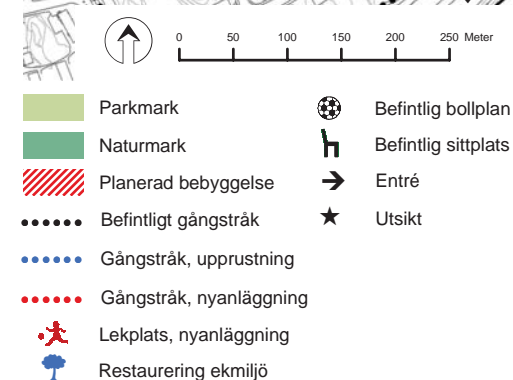
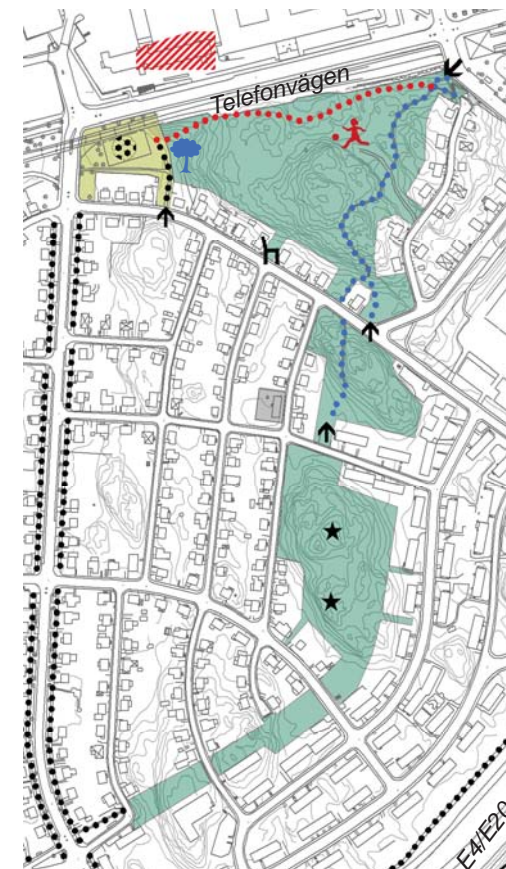
Skötselintensiv naturmark

Stig som leder in till bollplanen

Åtgärdsförslag

- Upprustning av trappor, gångvägar mm
- Anlägga skogslekplats
- Komplettera med ny gångväg
- Restaurering av ekmiljöer

40. Korpmossevägen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 3 ha.

Området består av sparade obebyggda små-
tytor mellan villatomter. De är dels av park-
karaktär och dels av naturmarkskaraktär.
Området kring Korpmossevägen utgörs av en
flack dalgång, där höjderna har sparats mel-
lan villatomterna. Naturmarken domineras av
tallar och blandskog, likt Västbergaskogen.
Parkmarken består av klippt gräs, uppvuxna
parkträd och tre anlagda lekplatser. Korpmosse-
vägen är utformad som en allégata och den är
ett viktigt grön- och gångstråk i området.

Värden

Naturmarken är lämplig för naturlek. Parkernas
stora värde är som närlekplats för kvarterens
barn.

Analys / brister

En av de tre lekplatserna är mycket sliten
och verkar inte användas frekvent. Den
närliggande större lekplatsen i Teaterparken
kompletterar möjligheten till lek för norra
delen av området.

Lekplats, inbäddad lugnt läge mellan villatomterna

Målkaraktär

Friytor - Lekplatser

Mål

- Att bibehålla den fina naturmarks-
karaktären
- Att området har en fortsatt god
tillgänglighet för de boende i närområdet

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
Skötselintensiv naturmark

Åtgärdsförslag

- Inga

41. Elektraparken

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 4,7 ha.

Elektraparken är en liten stadsdelspark med stort innehåll. Parken ligger mellan Västberga företagsby och bostäderna vid Karusellvägen och utgör således en viktig buffertzona mellan verksamheter och bostäder.

Hela parken sluttar ganska svagt mot sydost, brantare i naturmarksdelarna. I norr består parken av ängsmark och väl uppvuxna träd. Längre söderut blir ängsmarken frodigare och det känns som att vegetationen har tagit överhanden. Även skogen är mycket tät och genomkorsas av spontant uppkomna stigar. I skogens ytterkanter är en lekplats förlagd. Den innehåller en stockpalissadlabyrint, klätterlek, sandlåda, småbarnslek, gungdjur och gungor. Mot söder öppnar sig parken och det finns en vattenlek, en linbana och streetbasketplaner. Ett stort fält med några nyplanterade solitärträd utgör merparten av parkens södra del. Fältet är lämpligt för t ex solbad, picknick, brännbollsspel mm. Längst i söder ligger en inhägnad, grusad bollplan.

Värden

Elektraparken har ett stort innehåll och erbjuder många olika aktiviteter. Vegetationen är mycket frodig och bitvis vild. Grön oas, bollek, lekplats, naturlek, picknick, promenader, ro.

Målkaraktär

Stadsdelspark - Aktivitetspark

Mål

- Att bevara den öppna ytan
- Att öka skötseln av den extensivt skötta ängen
- Att öka skötseln vid lekplatsen

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
Skötselintensiv naturmark

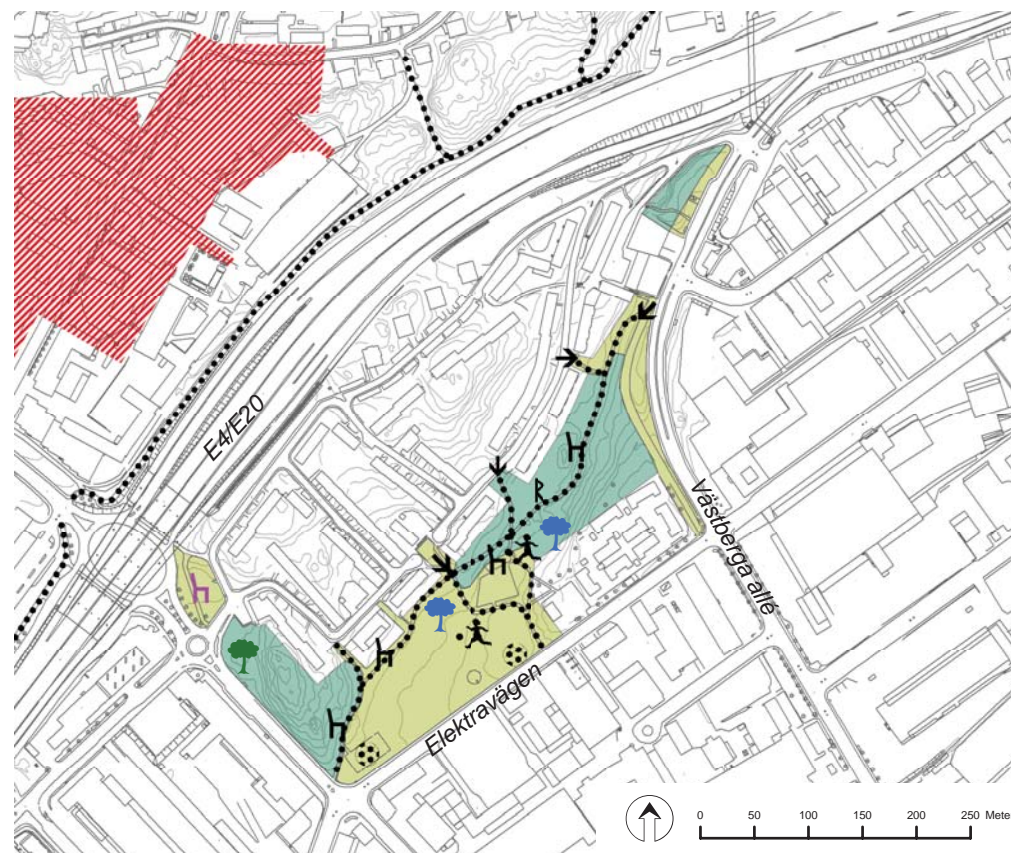
Analys / brister

Elektraparken är viktig i egenskap av sin storlek, som en av de få stora öppna ytorna i Västberga och Midsommarkransen.

Parkens brister ligger mest i dagens skötselnivå. Det är ogräs i grusgångarna och det som skall vara ängsmark är alldeles för frodigt och uppvuxet. En ökad skötselinsats behövs för dessa områden.

Den stora öppna gräsyten är värdefull

	Parkmark		Befintlig bollplan		Fornlämning
	Naturmark		Befintlig lekplats		Befintlig sittplats
	Planerad bebyggelse		Entré		Sittplats, nedläggning
	Befintligt gångstråk		Värdefulla träd		Restaurering ekmiljö

Åtgärdsförslag

- Sittplatser i berså vid E 4/E 20 bör tas bort och bersåer planteras igen till buskage
- Restaurering av ekmiljöer

42. GC-stråk utmed Södertäljevägen

Beskrivning / karaktär

Storlek: ca 8,7 ha.

Stråket ligger utmed Södertäljevägen och består dels av parkmark och dels av naturmark. Vid Borrvägen finns en förskola som ligger i en vidare del av parkstråket. Avståndet till Södertäljevägen är större vilket gör miljön tystare och mindre bullerstörd. Hökmossens Gårds trädgård är förfallen men har stor potential om man genomför en upprustning. Gården förvaltas av Fastighetskontoret.

Norra delen av stråket ligger högre och vegetationen är av annan karaktär med torräng, hållar och vackra tallar. Detta område är en värdefull skärm mot bebyggelsen på Midsommarvägen.

Värden

Området är värdefullt som gång- och cykelstråk.

En viss skyddszon utgör stråket mellan bostäderna och motorvägen. Som vistelseyta är området alldeles för bullrigt för att ha något värde.

Analys / brister

Området är kraftigt bullerstört trots åtgärder i form av ett rejält bullerplank. Lekplatser och sittplatser längs sträckan är inte lämpliga att vistas på längre stunder och man bör lägga ned lekplatserna. Eventuellt kan man och förlägga dem på tystare lägen, på andra sidan om husen.

Stråket är delvis dåligt skött med kraftig ogräsuppslag och igenslyng.

Målkaraktär

Friyta - Gång- och cykelstråk

Mål

- Att ta bort bullerstörda lekplatser
- Att minska parkskötseln
- Att genomföra ett parkupprustningsprojekt vid Hökmossens Gård

Skötsel

Skötselintensiv parkmark
Skötselintensiv naturmark

Bullerstörd lekplats mellan bostäder och E 4/ E 20.

Gång- och cykelvägen från sydväst.

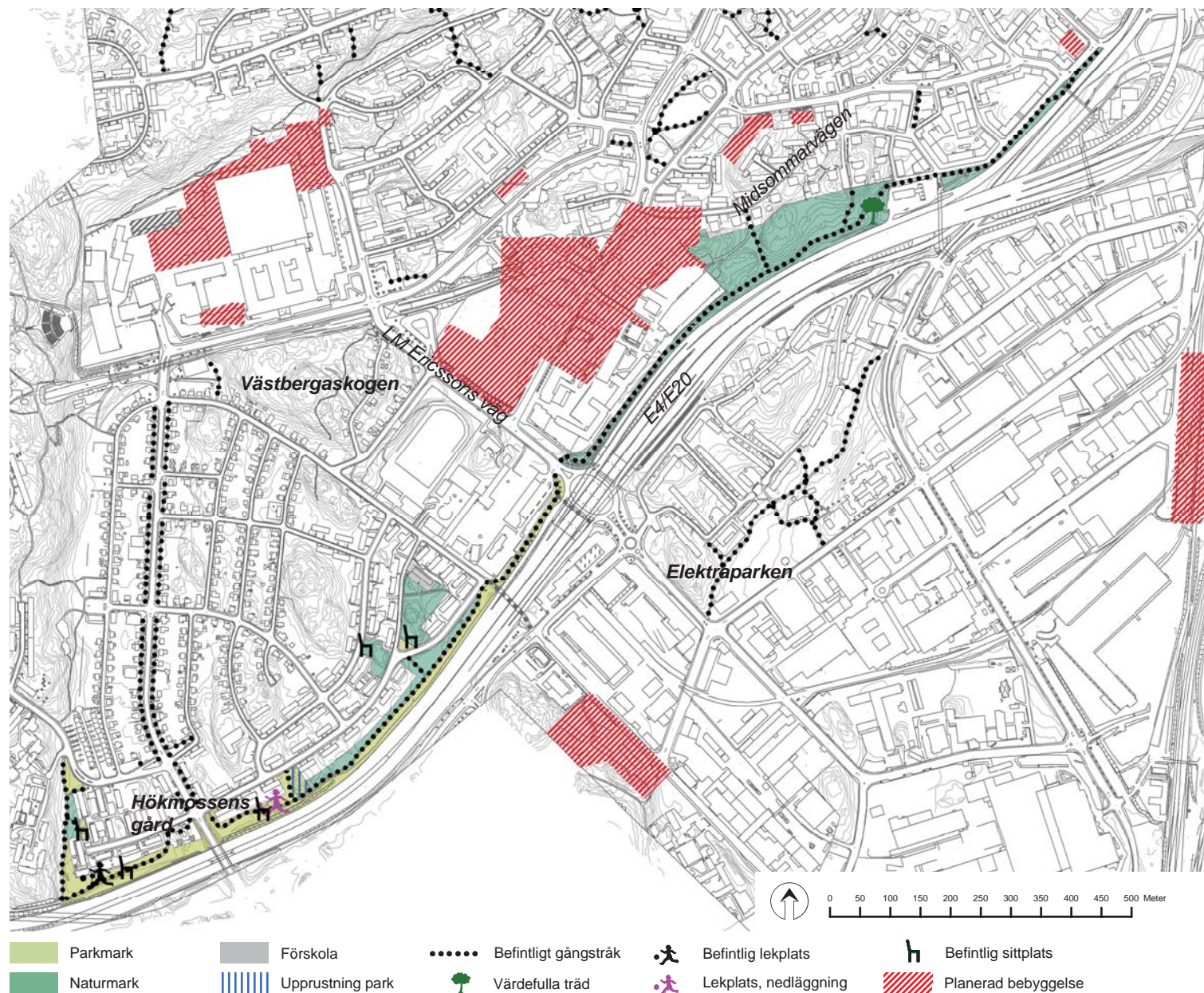
Från norr till söder, Västbergaåsen till höger om gång- och cykelvägen.

Gång- och cykelvägen från nordöst

Åtgärdsförslag

- Åtgärda igenvuxen bollplan genom att så gräs
- Upprusta Hökmossens Gårds trädgård, parkprojekt (Fastighetskontoret)
- Ta bort förvuxen rosenplantering
- Ta bort bullerstörda lekplatser
- Ta bort cykelställ som är trasiga och inte används

Referensmaterial

Lekundersökning, Maria Nordström och Ira Lagercrantz. Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet. 2005.

Norrmalms parkplan, plan för utveckling och skötsel av Norrmalms parker. Stockholms stad. Koncept 2007.

Områdesprogram 1997 för Hägersten, Stadsbyggnadskontoret

Parkplan Tensta Hjulsta. Stockholms stad, Markkontoret. 2006.

Parkplan Vantör. Stockholms stad, Markkontoret. 2006.

Sociotophandboken, planering av det offentliga uterummet med Stockholmarna och sociotopkartan. Stockholms stad, Stadsbyggnadskontoret. SBK 2003:2.

Sociotopkarta, del 1. Stadsdelsområde Liljeholmen. Stockholms stad. 2003.

Stockholms grönkarta

Stockholms gröonstruktur, Stockholms översiktsplan 99

Stadsdelarnas utveckling, Hägersten, Samråd om förslag till Översiktsplan 96 för Stockholm, Stadsbyggnadskontoret

Stockholms parkprogram, Handlingsprogrammet 2005-2009 för utveckling och skötsel av Stockholms parker och natur. Stockholms stad. 2006.

Stockholm utanför tullarna, Nittiosju stadsdelar i ytterstaden. G Söderström red. Stockholmia förlag. 2003.

Stockholms unika ekmiljöer. Förekomst, bevarande och utveckling. Ekologigruppen AB. Stockholms stad. 2007.

Stockholms årsringar, en inblick i stadens framväxt. M Andersson, N Monasträ. Stockholmia förlag. 1997.

Webbsidor

<http://www.stockholm.se>

<http://planer.sbk.stockholm.se>